

Grosuplje (centrala)
 SP 908
GROSUPELJSKI ODM.
 2001
 352(497.4 Grosuplje)

 120010144,6
 COBISS

KNJIZNICA GROSUPLJE

NAUTICA
 iter
 CYCLES ŠKERLJ

HELLY HANSEN

Tel.: 01/7861 875, 01/7871 482 GSM: 041/668 788

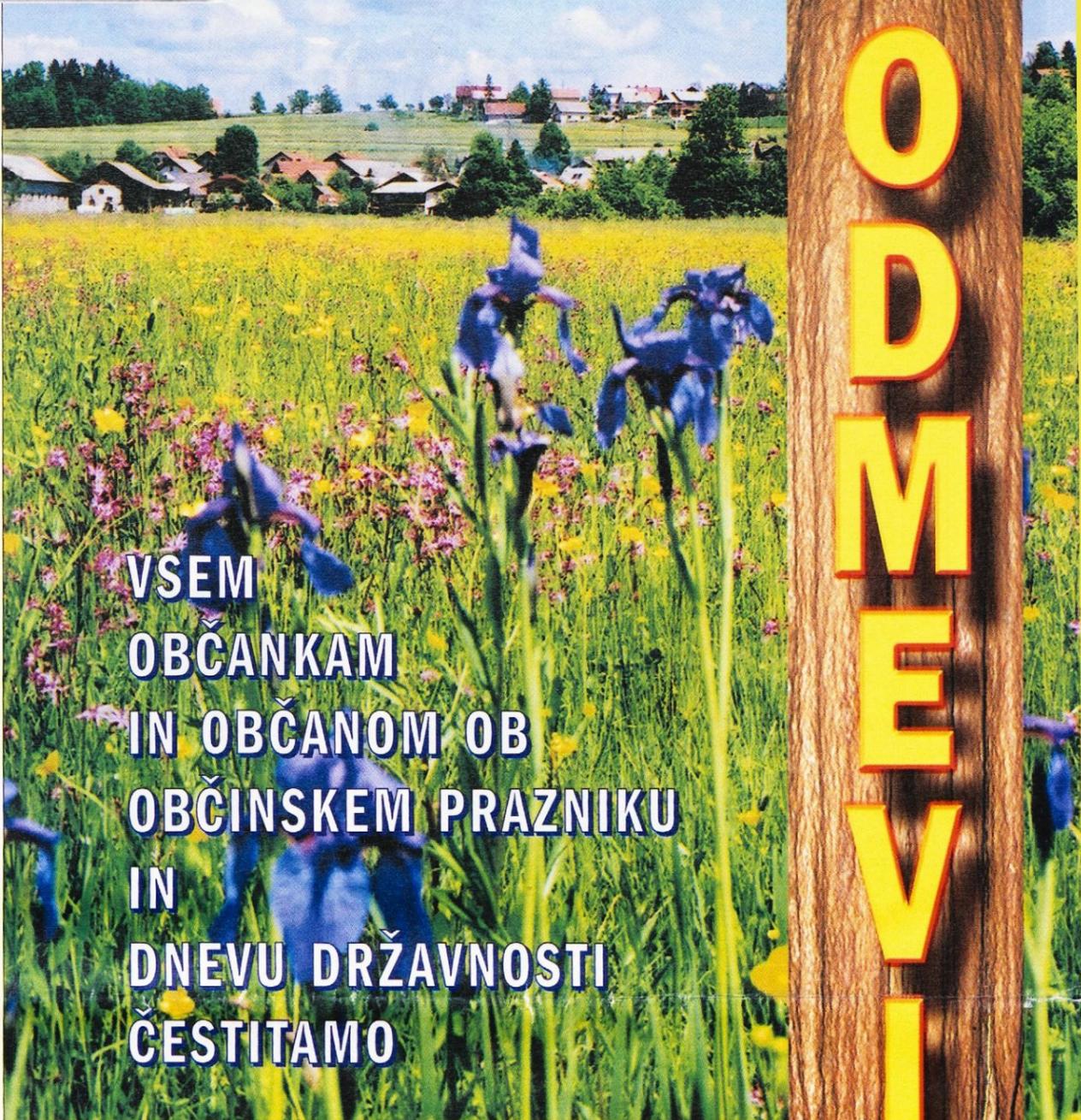

GROSUPELJSKI

O D M E V I

**V LOGU
 POD MANGARTOM**

**VSEM
 OBČANKAM
 IN OBČANOM OB
 OBČINSKEM PRAZNIKU
 IN
 DNEVU DRŽAVNOSTI
 ČESTITAMO**

**VABILO OB OBČINSKEM IN
 DRŽAVNEM PRAZNIKU 25. 6. 2001**

PROGRAM PRIREDITVE 20.6.2001

KULTURNI dom, GROSUPLJE, ob 18.00 uri
 SLAVNOSTNA SEJA
 OBČINSKEGA SVETA OBČINE GROSUPLJE in
 kratek kulturni program v počastitev občinskega
 praznika in dneva državnosti. Slavnostni govornik bo
 župan občine Grosuplje Janez Lesjak.
 Na svečanosti bodo podeljena občinska priznanja za
 leto 2001.

PROGRAM PRIREDITVE 25. 6. 2001

KULTURNI dom, GROSUPLJE, ob 19.00 uri
 SVEČANOST ob počastitvi DNEVA DRŽAVNOSTI in
 OBČINSKEGA PRAZNIKA
 Bogat kulturni program in odprtje likovno-fotografske
 razstave z naslovom: Stavbna dediščina podeželja.
 Slavnostni govornik bo župan občine Grosuplje Janez
 Lesjak.

VLJUDNO VABLJENI!

OBČINA GROSUPLJE, Župan Janez Lesjak

**GROSUPELJSKI GASILSKI
 VETERANI SLAVILI V OPLOTNICI**

**120 LET
 GASILSTVA V ŠMARJU**

**KOLESARSKI PRAZNIK
 TREH OBČIN**

Glasilo
 prebivalcev
 občine
 Grosuplje

Letnik XXXVI
 številka 6
 junij 2001

9 771580 091009

ZLATI HLEBCI IZ GROSUPELSKE PEKARNE

Pekarna Grosuplje si je na ocenjevanju kakovosti kruha, ki ga je letos prvič pripravila Žitna skupnost Slovenije v sodelovanju z Biotehniško fakulteto, prislužila najvišje ocene, zlate medalje za vse tri ocenjene kruhe.

DOLENC

SOSEDOV KRUH

MALNARJEV HLEBEC

NAJPOMEMBNEJŠA STAVONJ IN OKUS

Žitna skupnost je letos prvič pripravila ocenjevanje kruhov slovenskih pekarn, nadzor kakovosti slovenskega kruha pa nameravajo redno opravljati vsako leto. Namen ocenjevanja je spodbujanje pekarn k doseganju čim višje kakovosti.

Ocenjevanje je nastalo po nemškem vzoru, pri pripravi pravilnika zanj pa so sodelovale vse pekarske članice Žitne skupnosti.

Pravila in merila ocenjevalne komisije obravnavajo prav vse lastnosti kruha.

Hlebce in štruce so najprej sodili po videzu in obliki ter lastnostih skorje.

Najpomembnejša za dobro oceno sta bila vonj in okus, zaokrožili pa so jo izgled, struktura in prožnost sredice.

V letošnjem prvem ocenjevalnem letu je vsaka pekarna lahko prijavila na tekmovanje največ tri vrste kruha, komisija pa je ocenjevala skupaj štirideset vrst.

Iz Pekarne Grosuplje so bili ocenjeni in z zlatimi odličji nagrajeni kruh Dolenc ter Malnarjev hlebec in Sosedov kruh. S tremi nagradami si grosupeljčani delijo prvo mesto po številu zbranih odličij.

V KAKOVOSTNI VRH Z DOLGIMI, TRADICIONALNIMI POSTOPKI

V Pekarni Grosuplje so z doseženimi uvrstitvami nadvse zadovoljni. **Barbara Štiglic**, direktorica sektorja razvoja in kakovosti: »Menim, da Slovenci jemo dober kruh, kar nam potrjujejo tudi tuji poznavalci. Osvojena odličja dokazujejo, da uspešno nadaljujemo in bogatimo domačo pekarsko tradicijo ter stare postopke združujemo z najsodobnejšo tehnologijo. Kakovost nagrajenih kruhov pa mora ostati nespremenjena, saj lahko Žitna skupnost v nasprotnem primeru odličja tudi odvzame«. In kakšni so grosupeljski nagrajenci?

»Dolenc je hlebec, izdelan po tradicionalnem dolgotrajnem postopku z dodajanjem kislega testa, brez aditivov in z zelo malo kvasa. Je nizek in širok, kar je njegova posebnost. Odlikuje se po svežini, sredica ima značilno luknjičavost, primerno shranjen pa ostane svež več dni.

Tudi Malnarjev hlebec in Sosedov kruh sta pripravljena po tradicionalni, dolgi metodi priprave kruha, od koder prihaja njuna svežina, in brez dodanih aditivov. Malnarjev hlebec je namenjen ljubiteljem belega kruha, Sosedov kruh pa je zelo zaželen med ljubitelji polnovrednega kruha iz raznovrstnih mok in obogatene s semeni.«

Strokovnjaki, ki razvijajo nove okuse in bedijo nad kakovostjo vseh postopkov in izdelkov ter seveda pekovski mojstri, pa v Pekarni Grosuplje nenehno skrbijo, da so lastnosti grosupeljskih kruhov vedno »zlate«. Redna izobraževanja doma in v tujini nudijo potrebna znanja, ki so za pekarstvo ključnega pomena. Z dolgoletnimi izkušnjami se prilagajajo željam kupcev, saj v Grosupljem še vedno velja, da je zadovoljen kupec najpomembnejše merilo kakovosti.

**Pekarna
Grosuplje**

Pol stoletja z Vami

Quo vadis, Slovenija?

Govoriti in pisati o Sloveniji, ki je ostala kar nekako na pol poti od pričakovanih Slovencev in Slovencev izpred dobrih desetih let, je dokaj nevhvaležna naloga. Po eni strani smo lahko Bogu hvaležni, da se je izšlo tako, kot se je, saj smo poleg svoje odločenosti za oblikovanje samostojne države bili deležni tudi velike sreče, ko se nas je ognila velika nesreča, ki je sicer zadela naše sobivajoče v nekdanji državi. Prav zaradi tega se lahko zgodi, da te razni "svobodnjaki in svetovljani", ki danes niso prizadeti z vsakodnevnimi in drugimi življenjskimi problemi, ali pa imajo celo oblast v rokah, kaj hitro razglasijo za nergača, kritizerja, upornika brez razloga, bedaka, shizofrenika, paranoika ali še kaj hujšega po znanih metodah iz preteklosti. Po drugi strani pa je še vedno toliko neznanih in nerešenih reči med nami, da že postaja doberšen del nezadovoljnih državljanov preveč apatičnih, pri nekaterih pa se to kaže celo že v nenormalnem vedenju.

Na začetku bi se rad ob 10. obletnici odločilnega sočuenja s temeljno odločitvijo Slovencev dotaknil nekaterih trenutkov, ki se mi zdijo aktualni in pomembni tudi za razumevanje praznovanja v naši prihodnosti.

POMEMBNI DATUMI

aprila 1990 – so bile prve večstranske volitve po 45 letni vladavini komunizma.

15. 05. 1990 – je bil izdan zloglasni ukaz Republiškega štaba teritorialne obrambe t. 625/1-90 o predaji orožja TO v skladišča JLA.

17. 05. 1990 – se je začel projekt Manevrske strukture Narodne zaščite pod vodstvom Antona Krkoviča.

28. 09. 1990 – Skupščina Republike Slovenije je sprejela ustavno amandmaja t. 96 in t. 97 k Ustavi Republike Slovenije (republiška pristojnost Predsedstva RS nad TO v miru).

06. 12. 1990 – Skupščina Republike Slovenije je sprejela Zakon o plebiscitu. Nekateri v Skupščini R Slovenije so mu ostro nasprotovali.

17. 12. 1990 – se je prvič zbrala specialna brigada MORIS (Slovenske vojske) v Kočevski Reki.

23. 12. 1990 – je bil plebiscit o samostojnosti Republike Slovenije.

25. 06. 1991 – Skupščina Republike Slovenije je sprejela Temeljno ustavno listino o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije. JLA se je aktivno pripravljala na napad.

27. 06. 1991 – Napad JLA na Republiko Slovenijo.

07. 07. 1991 – je bil podpisan sporazum o prekinitvi ognja med oboroženimi silami Republike Slovenije in enotami JLA ter Zveznega sekretariata za notranje zadeve, poznan kot Brianska deklaracija.

26. 10. 1991 – je odšel zadnji vojak JLA iz luke Koper - Republika Slovenija pa je postala teritorialno suverena država.

TEMELJI SLOVENSKE DRŽAVE

so navedeni v preambuli Ustave Republike Slovenije, ki pravi: "Izhajajoč iz Temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike

Slovenije ter temeljnih človekovih pravic in svoboščin, temeljne in trajne pravice slovenskega naroda do samoodločbe, in iz zgodovinskega dejstva, da smo Slovenci v večstoletnem boju za narodno osvoboditev izoblikovali svojo narodno samobitnost in uveljavili svojo državnost, sprejema Skupščina Republike Slovenije Ustavo Republike Slovenije."

TOLIKO V ODGOVOR

tistim, ki polarizirajo Slovence in jih oddaljujejo od upanja v boljšo prihodnost. Vse to izvira iz istega gnezda oziroma (kot sem že zapisal) vzvišenege oblastniškega kompleksa, ki so ga zelo natančno pokazali že v tedniku Mladina 21. maja 1991 (še pravi tik pred osamosvojitvijo), ko so med drugim zapisali "Nacionalna vojska bo funkcionirala kvečjemu kot opora morebitnemu slovenskemu fašizmu." in nadalje "... Kdo bo s samostojno Slovenijo trgoval, in podobna neprijetna vprašanja, naj pretehtajo tisti, ki se imajo za najodgovornejše, se pa poigravajo z našo usodo. Če res hočejo preprečiti prihodnost Slovenije a la PLO, morajo sprejeti predvsem en "ukrep": ustaviti osamosvajanje, odcepljanje ali kakor se temu reče."

Zato tudi ni čudno, da se nekateri tako trudijo priklicati duhove preteklosti in bi radi potepali prizadevanja predvsem tistih Slovencev, ki so pogumno uresničevali narodovo samoodločbo in jih blatijo z vsemi sredstvi.

PRAZNOVANJA

Po osamosvojitvi Slovenije naj bi javno praznovali nekatere praznike, ki jih prejšnji sistem ni dovoljeval. Tako naj bi bilo tudi z božičem in veliko nočjo, a se jima s pomočjo raznih "strokovnjakov" dodaja vedno več poganskega in ateističnega izročila.

Kako je s praznovanjem dneva žena? Nesporno so izpričane borbe za njihovo enakopravnost v zgodovini bile kot nekaj nenadomestljivega in pozitivnega. Prav zaradi tega bi lahko bil ta praznik namenjen razmisleku o današnjem položaju žensk v družbi, ko bi morali pravičnejše reševati vse nakopičene probleme, hkrati pa bi ga očistili zgodovinske navlake. Praznovanje materinskega dne izhaja iz starodavnega krščanskega praznovanja - Marijinega oznanenja. In prav materinstvu bi morali nameniti več pozornosti v naši družbi.

Letošnja praznovanja dneva upora proti okupatorju na državni in na krajevno-regijskih ravneh ni bilo veliko drugačno kot v bližnji polpreteklosti. Morda pa je tem slavjem drobci novosti le dodala TV Slovenija z nekaterimi svojimi oddajami na to temo.

Prvi maj - praznik dela ali (iz krščanskega izročila vzeto) god Jožefa delavca. Pravica do dela vsem! Je to vprašanje danes morda manj aktualno, kot je bilo v starih časih, ko so Slovenci odhajali kot ekonomska emigracija s trebuhom za kruhom, ali pa, ko nekateri niso bili dovolj (moralno) politično zanesljivi, da bi lahko opravljali določenega dela po drugi svetovni vojni, ali pa danes, ko nekateri

menedžerji v Sloveniji zaslužijo v enem mesecu 10-letno plačo delavca?

"FANTJE, ZMENT SE BO TREBAI"

V medijih že kar precej časa govorijo o reorganizaciji javne uprave. Vse lepo in prav, če bi se s tem resno mislilo. Zadeve pa gredo svojo pot že skoraj deset let in v času, ko se bo dogajalo "novo lastninjenje", bo to le še en izgovor več, da na koncu ne bo nihče vedel, kam je poniknila druga polovica državnega premoženja.

Podobno se dogaja z regionalizacijo, kar je pokazal tudi zadnji posvet slovenskega strokovnega sveta za reformo javne uprave. Že ob ustanovitvi novih občin so nekateri opozarjali, da brez vmesne tretje ravni država ne bo normalno delovala, saj občine nimajo pravih pristojnosti in premalo finančnih virov, sedanje upravne enote pa so na ostankih nekdanjih velikih občin opravljale večinoma državne pristojnosti. Še vedno pa so ostala nerešena opravila, ki se še posebej poznajo pri urejanju prostora, izgradnji infrastrukture in ekologije, regija oziroma pokrajina pa naj bi zajemala najmanj 100.000 prebivalcev. V slovenski kulturni in raznoliki pokrajini bi takšne rešitve nedvomno lahko prispevale veliko pozitivnega. Ker pa smo v lanskem letu bili seznanjeni, da so na podlagi nekdanjih statističnih regij oblikovali neke nove prav tako statistične regije, se lahko samo vprašamo, zakaj so bile potrebne - ali če smo še natančnejši - kdo je prehitel oziroma kdo je pobiral v tej rešitvi smetano in kdo sirotko.

Skratka: Sedanja zakonodaja ne ustreza, saj omogoča preveliko drobljenje občin, pristojnosti župana in občinskega sveta pa so nedorečene. Nekateri celo pravijo, da so počeli prave neumnosti. Drugi spet ne bi preveč hiteli z ustanavljanjem regij, saj imajo nekatere države tako velike regije kot je cela Slovenija in da v Sloveniji še nimamo osnovnega družbenega dogovora ...

Zgodba brez konca - čas pa teče!

V DEKLARACIJI O ZUNANJI POLITIKI REPUBLIKE SLOVENIJE,

ki je bila sprejeta v Državnem zboru 17. decembra 1999, piše: "Zunanja politika Slovenije mora zagotavljati dve temeljni vrednoti: varnost in blaginjo države in njenih državljanov. Slovenska zunanja politika temelji na ohranjanju slovenske nacionalne identitete in hkratni odprtosti v svet."

KAKŠNE PA SO PERSPEKTIVE ZA NARODOV BLAGOR?

V Sloveniji še vedno več kot 40 % BDP ustvarja nezasebni sektor. Zagovorniki privatizacije nekdanjega družbenega premoženja, ki trdijo, da se s prodajo tega premoženja zmanjšuje možnost korupcije, pa kar nekako pozabljajo na cenovno in javno korist. Če ga bodo prodajali za dobro ceno tujcem, bo s tem nedvomno in ponovno ogrožena narodna blaginja. Zato bi bila veliko boljše rešitve, če bi se ves ta čas čakanja na boljše čase lotili iskanja strateških partnerjev (morda med Slovenci v tujini?).

KAJ PA IDENTITETA?

Poleg materialnih identiteto predstavljaja vsaj še šest nematerialnih vidikov: socialni, čustveni, moralni, miselni in duhovni. Kaj se dogaja s kulturo? Nedolgo tega smo s strani mi-

nistrice za kulturo slišali, da ne "more narediti ničesar za kulturnike". V tem je pravzaprav pravi vzrok. Slovenci smo pred Evropo neprepoznavni predvsem zaradi premajhne skrbi za široko kulturo in postajamo vedno bolj brezdušni drug do drugega. Sem ter tja le še na kakšnih "vaških srečanjih" slišimo o preživetju naroda ob stebru, ki se je imenoval kultura.

V zadnjem času so na ministrstvu za kulturo veliko govorili tudi o obnavljanju kulturne dediščine, razhajanj med restavratorji in tistimi, ki bi si želeli, da bi ta dediščina bila v vlogi sodelavke pri vključevanju v nadaljnje življenje, pa je vedno več.

ZAUSTAVITE ANARHISTE!

Velikokrat smo poslušali zgodbiče, da je družina temelj družbe. Danes tega ne slišimo več s strani zagovornikov anarhičnega predloga o biomedicinskem tehnološkem spočetju, temveč boste poslušali o očetih pijančih, nesposobnejših, neodgovornejših in podobno. Nihče pa od takih razpravljalcev ne bo iskal vzrokov, zakaj so tudi takšni očetje in zakaj jih je vedno več. Zakaj je že vsak tretji zakon v Sloveniji razpadel? Kaj prinašajo nezdravi odnosi v družini? Od kod povečano nasilje, kriminal, narkomanija, samomorilnost ... skratka: socialno zlo, kultura smrti in demografski propad naroda?

Zakaj je tako? Nam ni treba poseči daleč v slovensko preteklost. Materializem na komunističnem kopitu se je prelevil v liberalni kapitalizem, duhovne in kulturne vrednote pa so razglašene za zaostalost.

16. člen Temeljnih človekovih pravic v tretjem odstavku pravi, da je "družina naravna in temeljna celica družbe in ima pravico do družbenega in državnega varstva." Družina je obstajala stotletja pred ustanovitvijo prvih držav in BO OBSTAJALA, če bomo hoteli zdravo družbo. Družinska vzgoja z odgovornostjo obeh staršev je družbeno nujna naloga, kar bi moral biti eden od pglavitnih ciljev slovenske države.

DESET LET POZNEJE

Čeprav si Slovenci ne moremo dovoliti izolacij iz osnovnih evropskih in globalizacijskih tokov, pa bi se morali zavedati, da vse od osamosvojitve nismo bili preveč zanimivi, saj še vedno stojimo pred vrati Evrope, ki se kar nekako časovno odmika in nam postavlja vedno nove in nove pogoje. V prihodnjih pogajanjih naj bi menda EZ zahtevala sedemletno prehodno obdobje za zaposlovanje naših ljudi v Evropi. Tudi zamuda v članstvu NATO še ni dokončno odpravljena, odprto pa je še cela vrsta drugih vprašanj.

A se včasih odgovori ponujajo kar sami od sebe - veliko več bi morali postoriti pri urejanju medsebojnih odnosov na različnih ravneh in okoljih znotraj države in vključevati več ljudi v odgovorno soodločanje, saj se moramo zavedati, da vse tisto, kar ni bilo narejeno s srcem, spočeto iz ljubezni in je v osnovi neuglašeno z ljudmi in z Bogom, ne bo dolgo trajalo. Zato menim, da se ob praznovanju letošnjega državnega praznika lahko tudi vprašamo: "Quo vadis, Slovenija?"

Jože Miklič

GROSUPELSKI ODMEVI

Glasilo prebivalcev

občine Grosuplje

Ustanovitelj časopisa:
Občinski svet občine Grosuplje

Odgovorni urednik:
Jože Miklič
tel. popoldne
786-07-22, 786-07-21
GSM 041-982-233
e-mail: jozem@siol.net

Uredniški odbor:
Jakob Müller, Barbara Pance,
Janez Pintar,
mag. Tatjana Skubic,
Vera Šparovec, Matjaž Trontelj

Naslov uredništva:
Grosuplje, Taborska 2
(hišna centrala 788 87 50)

Lektoriranje:
Marija Samec

Oblikovanje in fotografije:
Jože Miklič

COBISS-ID: 6 1 1 4 8 1 6 0
ISSN: 1 5 8 0 - 0 9 1 1

Računalniška priprava:
AMSET - MACEDONI
Grosuplje, Pod gozdom 3/9

Tisk:
PARTNER GRAF d.o.o.
Kolodvorska 2, 1290 Grosuplje

Po potrdilu o vpisu v evidenco javnih glasil št. 5/4-03-754/95-42 z dne 8. maja 1995 je interni časopis "Grosupeljski odmevi" vpisan pri Uradu Vlade za informiranje pod zaporedno številko 1255. Na podlagi Zakona o davku na dodano vrednost (Ur. list RS št. 89/98) spada časopis med izdelke, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8%. Glasilo izhaja enkrat mesečno v nakladi 5.120 izvodov in ga prejema vsa gospodinjstva v občini brezplačno.

PRISPEVKE ZA ČASOPIS V
JULIJU JE TREBA ODDATI
DO PONEDELJKA, 2. JULIA 2001.

Nenaročenih besedil, fotografij in drugih gradiv za objavo ne vračamo. Nepodpisanih in oddanih prispevkov po datumu za oddajo ne objavljamo. Sporočila, ki se nanašajo na kritiko katerekoli pravne ali fizične osebe in posega v področje, kjer bi lahko prišlo do sporov po Zakonu o javnih glasilih, je treba oddati na papirju z lastnoročnim podpisom in polnim naslovom, za pravne osebe pa mora biti dodan še žig. V skladu s programsko zasnovano in uredniško politiko si pridržujemo pravico do krajšanja besedil.

Oglasno trženje:
Pravne osebe: z naročilnico
Fizične osebe: plačilo po računu

Cene oglasov so bile potrjene na občinskem svetu in objavljene v Grosupeljskih odmevih št. 11 / 1999. Stopnja davka na dodano vrednost od oglasov je 19%.

Vse oglase, ki bodo izdelani v digitalni obliki in so dogovorjene velikosti, je treba oddati v EPS ali TIF zapisu (300 pik/palec-za barvne v CMYK razslojivji) na domači naslov odgovornega urednika najpozneje štiri dneve po roku za oddajo ostalega gradiva. Manjše digitalno izdelane oglase lahko pošljete tudi na elektronski naslov amset@mrak.si, vendar je potrebno vašo odločitev potrditi z naročilnico, ki jo pošljete na naslov odgovornega urednika najpozneje štiri dni po roku za oddajo gradiva.

Za oglase, predstavitvene članke in zahvale je poleg polnega naslova potrebno navesti tudi davčno številko naročnika. Zahvale, ki ne bodo imele polnega naslova naročnika, ne bodo objavljene.

Ivan Cankar - Bela krizantema (odlomek)

Ena laž pa je bila, ena beseda, na katero sem mislil mnogokdaj, mislil nanjo z grenkobo v srcu.

"Ne ljubiš domovine, tujec si, brezdomovinec!" Edino očitjanje, ki mu nisem vedel ne odgovora, ne zagovora in mu ga še danes ne vem.

V molku je bil sram človeka, ki ne mara govoriti o svoji najgloblji ljubezni; ponos človeka ki se ne zmeni za počestno žalitev. V nobeni drugi laži, recenzentje moji, niste razodeli toliko slepote, nevednosti in gole zlohnotnosti!

Oko, ozri se nazaj, prav do mraka otroških let! Kam je letelo vse hrepenenje, komu je bila darovana najboljša moč srca in razuma, odkod je vrela, kam se je vračala vsa radost in boleost? - resnično,

domovina, nisem te ljubil kakor cmerav otrok, ki se drži matere za krilo; tudi te nisem ljubil kakor solzni vzdihovalec, ki ti kad v lice sladke dišave, da te skele uboge oči; ljubil sem te s spoznanjem; videl sem te vso, v nadlogah in v grehah, v sramoti in v zmotah, v ponižanju in v bridkosti; zato sem z žalostjo in srdom v srcu ljubil tvojo oskrunjeno lepoto, ljubil jo stokrat globlje in stokrat više od vseh tvojih trubadurjev!

Moje delo je knjiga ljubezni - odpri jo, domovina, da boš videla, kdo ti je pravičen sin! Dal sem ti, kar sem imel; če je bilo veliko ali malo - Bog je delil, Bog razsodil! Dal sem ti svoje srce in svoj razum, svojo fantazijo in svojo besedo, dal sem ti svoje življenje - kaj bi ti še dal?

DAN DRŽAVNOSTI

Kljub različnim pogledom na našo polpreteklo zgodovino in različnemu mnenju, od kod izvira slovenska samostojnost, se verjetno vsi skupaj strinjamo, da je bil 25. junij 1991 za Slovenijo pomemben mejnik in da je bila razglasitev slovenske samostojnosti tisto prelomno dejanje, ki nas je kljub napadu JLA v relativno kratkem času pripeljalo do samostojne države.

Naša generacija se očitno ne zaveda prav dobro, kakšno srečo imamo, da smo bili prisotni in sodelovali pri tako enkratnem dogodku, kot je rojstvo nove samostojne države.

Slovenci smo si po več kot tisoč letih priborili svojo lastno državo. Seveda je bilo takšno dejanje potrebno ustrezno pripraviti, kajti v primeru napačnih predpostavk bi bil proces lahko neuspešen ali pa bi zahteval bistveno več žrtev. Ko pomislim nazaj, se spomnim, da takrat pripravam na osamosvojitve niso bili vsi enako naklonjeni. Proračunska postavka, namenjena oborožitvi, je bila sprejeta z minimalno večino, ZSMS je pozivala k enostranski razorožitvi Slovenije, nekateri poslanci in poslanke so glasovali proti osamosvojitvi, po medijih smo poslušali izjave, kako bomo Slovenci brez Jugoslavije jedli travo... Kljub takšnemu ravnanju je takratnemu DEMOS-u z izredno voljo in zagnanostjo posameznikov uspelo

poenotiti Slovence in izpeljati projekt osamosvojitve. Slovenci smo tedaj dokazali, da znamo kljub ideološkim in političnim razlikam v ključnih trenutkih enotno nastopiti. Zavedati se moramo, da so ljudje, ki so tedaj vodili priprave na osamosvojitve in organizacijo slovenske vojske v očeh tedanje Jugoslavije pravzaprav pripravljali državni udar. Verjetno nam je tudi še danes vsem jasno, kakšne kazni bi bili deležni.

Včasih dobim občutek, da Slovenci procesu osamosvajanja in vojni za Slovenijo posvečamo premalo pozornosti. Kot da nekako ne znamo poudariti pomembnosti dejanja tako, kot to znajo nekateri drugi narodi, ki takšne obletnice izkoristijo za poenotenje svojih državljanov.

Med nami v občini živi Janez Janša, človek, ki je v obdobju priprav na osamosvojitve aktivno sodeloval v vseh pripravah, med samim osamosvajanjem pa je bil obrambni minister in kot tak verjetno eden najzaslužnejših, da je bila osamosvojitve uspešna in da je agresija JLA zahtevala relativno majhno število žrtev. Morda bi bilo prav, da se mu ob proslavi tako okrogle obletnice osamosvojitve tudi občani Grosupljega primerno zahvalimo za njegov prispevek k samostojni Sloveniji.

Božo Predalič

**NIHČE NE LJUBI DOMOVINE,
KER JE VELIKA,
TEMVEČ KER JE NJEGOVA.
(slovenski pregovor)**

SDS

Vsem občankam in občanom, prijateljem
in članom stranke čestitamo
ob DNEVU DRŽAVNOSTI in OBČINSKEM PRAZNIKU.
OO SDS Grosuplje

Najemnina prostorov političnim strankam - račun brez krčmarja?

Občani se verjetno še dobro spominjate stare občinske stavbe na Taborski cesti. Na njenem mestu danes stoji nova, poimenovana Adamičev center. Ravno tako se verjetno dobro spominjate, da so bili zadnji uporabniki prejšnje stavbe razna društva in politične stranke. Seveda smo se društva in stranke morali zaradi rušenja starega objekta in izgradnje novega centra preseliti. Selitev v takšnih okoliščinah je nekaj povsem sprejemljivega, če seveda poteka v skladu s pravnimi in moralnimi normami.

Pred selitvijo iz stare stavbe smo imeli predstavniki društev in političnih strank z županom Janezom Lesjakom, ki je predstavljal občino kot najemodajalca, nekaj sestankov, v katerih smo se dogovarjali o nadomestnih prostorih, kamor naj bi se preselili. Na sestankih smo bili seznanjeni s tem, da se selimo v manjše in manj primerne prostore, toda zagotovljeno nam je bilo, da je selitev le začasna, največ za dobro leto, potem pa se bomo lahko preselili v sedanje prostore občine na Kolodvorski cesti (občina bo preseljena v nove prostore v Adamičevem centru). Nikoli ni bilo govora o kakršnih koli spremembah najemnih pogojev razen dejstva, da gremo v slabše prostore, kar smo zavestno sprejeli, kajti nismo želeli ovirati gradnje, hkrati pa smo verjeli, da je selitev le začasna.

Ko smo bili že kar lep čas vseljeni in stara stavba podrt, smo na vsem lepem po pošti s strani občine dobili novo najemno pogodbo, v kateri je bila najemnina za bistveno manjše prostore kot v stari stavbi drastično povišana. Nova najemnina je bila višja, kot so najemnine celo za poslovne prostore marsikje v Ljubljani. Povsem normalno je, da večina ni hotela podpisati takšne pogodbe in se je ob prvi močni priliki izselila.

Ravnanje občine je bilo blago rečeno nenavadno že iz pravnih moralnih razlogov. Najemnike štiti zakon, ki predvideva, da je najemodajalec (v tem primeru občina), v primeru, ko želi, da najemnik izprazni njegove prostore, le temu dolžan zagotoviti primerne nadomestne prostore. To pa vsekakor niso bistveno dražji in hkrati manjši prostori.

SLS SKD
Slovenska ljudska stranka

Ob dnevu državnosti čestitamo
vsem občankam in občanom k prazniku z
željo, da bi ga preživeli na način, s katerim bi
izrazili svoj ponos, da imamo svojo državo in da
jo spoštujemo, čeprav se bomo morali še naprej
truditi za njen obstoj, za mir in blaginjo.
Istočasno čestitamo tudi k občinskemu
prazniku.

**SLS SKD SLOVENSKA LJUDSKA STRANKA
OBČINSKI ODBOR GROSUPLJE**

Nesprejemljivo je tudi, da je bila pogodba posredovana šele potem, ko smo bili uporabniki že dalj časa vseljeni. Na sestankih o selitvi ni bilo nikoli omenjeno, da se pogoj najemanja spreminjajo in v skladu z zakonodajo smo bili prepričani, da bo najemnina na enoto uporabne površine ista kot v starih prostorih. Zavedali smo se, da bi po pravni poti lahko dosegli zaščito svojih interesov, vendar razmer nismo želeli zaostrovati, zato smo se raje izselili.

Z izselitvijo in vrnitvijo ključev pa se zaplet še ni končal. Po nekaj mesecih so nam bila s strani občine zasežena sredstva, ki nam zakonsko pripadajo. Po ustnem razgovoru na občini smo izvedeli, da je denar zadržan po nalogu župana, ki vnaprej predvideva, da ne bomo plačali najemnine. Zanimivo pri tem je bilo to, da do tedaj sploh še ni bil poslan račun za najemnino. Po dopisu, v katerem smo župana opozorili na nepravilno ravnanje, so bila sredstva sproščena in nakazana, mi pa smo čez čas dobili račun za najemnino. Račun smo zaradi nam nerazumljive višine zavrnili in želeli obrazložitev, na kakšni podlagi je določena vsota. Do danes nismo dobili nobenega odgovora. Pred kratkim (približno leto po izselitvi) pa smo prejeli dopis, v katerem nam občinske službe pišejo, da imamo do njih dolg in naj ga poravnamo. Zopet smo prosili, naj nam terjatev obrazložijo in jih opozorili, da smo že pred pol leta poslali dopis z isto željo, na katerega nismo do danes prejeli nobenega odgovora.

Božo Predalič

Kako smo se veselili osamosvojitve?

PRED DESETIMI LETI

Za ilustracijo vzdušja ob osamosvojitvi prilagamo prepis dopisa, ki je bil poslan iz
SKUPŠČINE OBČINE GROSUPLJE
Datum: 24. 06. 1991

**PREDSEDNIKOM SVETOV
KRAJEVNIH SKUPNOSTI.**

Naša republika, in z njo vsi njeni prebivalci, vstopa na pot svoje samostojnosti in suverenosti.

To je pomemben dogodek in trenutek, ki ga moramo obeležiti in proslaviti z vso narodno zavzetostjo in v okvirih sedanjega časa in trenutka. Zaradi tega predlagamo, da se v krajevnih skupnostih povežete z vsemi dejavniki vašega političnega in kulturnega življenja in tega dne, to je 26. junija 1991, (pozneje je bil za dan državnosti razglašen 25. junij, ko je Skupščina R Slovenije razglasila Temeljno ustavno listino - o.p.), obeležite dan osamosvojitve naše republike na način, kot se za takšen dogodek spodobi.

Možnosti je več, od proslave, slavnostne seje, do sprejemov. Odločitev prepuščamo vam samim. Želimo pa, da temu dogodku in pomembnemu dnevu naše prihodnosti namenite ustrezno pozornost in da pri usklajevanju teh aktivnosti tvorno sodelujete.

Osrednja občinska prireditelja ob tega dne ob 20. uri na Kolodvorski ulici v Grosupljem.

V skupni želji po sodelovanju se vam zahvaljujemo in vas pozdravljamo.

**PREDSEDNIK SKUPŠČINE
OBČINE GROSUPLJE**
Rudolf Rome

**koalicija
Slovenija**

**Deseto obletnico razglasitve samostojne Slovenije
želimo primerno proslaviti.
V organizaciji Koalicije Slovenija organiziramo
proslavo z bogatim kulturnim programom.**

**Zato Vas vlijudno VABIMO na svečano proslavitev
Dneva državnosti
v nedeljo 24. junija na Kongresnem trgu v Ljubljani.
Pričetek ob 20. uri.**

OO SDS Grosuplje

OO N.Si Grosuplje

Občina Grosuplje, Taborska cesta 2, 1290 Grosuplje, objavlja na podlagi 53. člena zakona o javnih financah (Ur. list RS, št. 79/99 in 124/00) in 71. in 73. člena pravilnika o postopkih za izvrševanje proračuna Republike Slovenije (Ur. list RS, št. 13/00, 65/00, 97/00 in 9/01), ki se smiselno uporablja tudi za lokalne skupnosti,

JAVNI RAZPIS

za zbiranje predlogov programov
izvajalcev na področju turizma v letu
2001

1. Uporabnik proračunskih sredstev: Občina Grosuplje, Taborska cesta 2, 1290 Grosuplje.

2. Predmet javnega razpisa je sofinanciranje oz. financiranje programov na področju turizma in sicer v okviru:
- organizacije različnih prireditev,
- promocije turistične ponudbe,
- akcij urejanja okolja ter
- izvedbe različnih projektov v okviru pospeševanja razvoja turizma.

3. Na javnem razpisu lahko sodelujejo turistična društva, vključena v Občinsko turistično zvezo Grosuplje, ki v skladu z odločbo o vpisu v register društev pri Upravni enoti Grosuplje izvajajo programe na področju razvoja turizma. Društva, ki niso vključena oz. ne delujejo v okviru Občinske turistične zveze Grosuplje, niso upravičena do sredstev iz tega razpisa.

4. Vsi izvajalci se morajo prijaviti na razpisnih obrazcih in priložiti fotokopijo odločbe o vpisu v register društev pri UE Grosuplje.

Merila za ocenjevanje predlogov programov so:

- usposobljenost proslilca programa,
- ustreznost ponujenega programa,
- dosedanja dosežki in reference izvajalca programa.

5. Okvirna vrednost razpisanih sredstev je 2.700.000,00 tolarjev.

6. Dodeljena sredstva mora upravičenec porabiti v letu 2001.

7. Vloge za dodelitev sredstev morajo biti dostavljene do ponedeljka, 02.07.2001, do 24.00 ure na naslov: Občina Grosuplje, Urad za gospodarstvo in družbene dejavnosti, Taborska cesta 2, 1290 Grosuplje, kjer lahko zainteresirani v času uradnih ur dobijo tudi vse dodatne informacije in dvignejo razpisne obrazce pri ge. Štefki Perme. Ponudbe morajo biti dostavljene v zaprti kuverti z navedbo naslova proslilca in z oznako PROGRAMI TURIZMA "NE ODPIRAJ - VLOGA".

8. Odpiranje ponudb bo v torek, 03.07.2001, ob 13.00 uri v sejni sobi Občine Grosuplje, Taborska cesta 2, Grosuplje.

9. Prosilci bodo o izidu javnega razpisa obveščeni v 20 dneh od dneva odpiranja ponudb.

10. Medsebojna razmerja med Občino Grosuplje in izbranim izvajalcem se bodo uredila s pisno pogodbo.

Številka: 40305-90/2001
Datum: 04.06.2001

OBČINA GROSUPLJE,
ŽUPAN Janez Lesjak

SUBVENCije 2001

Vsi, ki bi radi pridobili sredstva iz naslova Subvencij 2001, bodite pozorni na naslednje:

1. Kje dobite vlogo?
Vlogo dobite na enotah kmetijske svetovalne službe. Lanski vlagatelji so jo prejeli po pošti.

2. Rok za oddajo vloge: od 1.6. do 30.6. 2001

Pošljite jo priporočeno na naslov: Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja, Dunajska cesta 160, 1000 Ljubljana

3. Vlogo izpolnite čitljivo, s tiskanimi črkami:

Pazite zlasti na pravilno pisanje števil 3,5,7,9, in 4.

4. Priložite vsa potrebna potrdila in dokazila:

V primeru, če imate zemljo v zakupu ali pa imate zemljišče v komasacijskem postopku, morate priložiti:

- izjavo o zakupu zemljišč, ki mora biti obvezno podpisana tako s strani zakupodajalca kot tudi zakupnika,

- kopijo zakupnih pogodb z državo oz. lokalnimi skupnostmi,
- kopijo komasacijske odločbe, če je niste priložili že lani.

5. Preverite pravilnost osebnega računa, na katerega želite imeti nakazana sredstva:

Pravilnost podatkov o računu mora potrditi finančna institucija, pri kateri imate odprt osebni račun (banka, HKS, hranilnica...).

6. Preden vlogo oddate, jo izročite kmetijskemu svetovalcu:

Pregledal jo bo in s svojim podpisom na zadnji strani potrdil, da so vse rubrike izpolnjene in da je vloga popolna in čitljiva. (Ne čakajte do konca meseca junija, da ne bo prepozno, kajti za pridobitev nekaterih potrdil in dokazil je treba pri pristojnih institucijah čakati tudi po 8 dni!).

7. Kopijo vloge, vseh dokazil in potrdil hranite doma.

Agencija RS za kmetijske trge
in razvoj podeželja

NAKNADNI ZAKONODAJNI REFERENDUM O ZAKONU O SPREMENBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O ZDRAVLJENJU NEPLODNOSTI IN POSTOPKIH OPLODITVE Z BIOMEDICINSKO POMOČJO, KI BO 17. 6. 2001.

Državni zbor Republike Slovenije je razpisal naknadni zakonodajni referendum o Zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo. Odluk o razpisu referenduma je objavljen v Uradnem listu RS, št. 33/01.

Vprašanje, o katerem se bomo volivci odločali, bo:

"Ali ste za to, da se uveljavi zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo (EPA 1318 - II), sprejet v Državnem zboru, dne 19. 4. 2001?"

Volivec glasuje tako, da obkroži besedo "ZA" ali besedo "PROTI".

Republiška volilna komisija je določila rokovnik opravil, ki so pomembna za uresničevanje aktivne volilne pravice, zato z najpomembnejšimi seznanjamo volivce:

- Razgrnitev volilnih imenikov 28. 5. 2001,
- PREDČASNO GLASOVANJE na sedežu Okrajne volilne komisije v Grosupljem, Kolodvorska c. 2 dne 12., 13. in 14. 6. 2001 v času od 9. do 17. ure,

- GLASOVANJE V REPUBLIKI SLOVENIJI PO POŠTI za osebe, ki bodo 17. 6. 2001

- v bolnišnici ali zdravilišču,
- v domu za starejše občane, pa nima jo stalnega prebivališča v domu,
- na sluzenju vojaškega roka,

- na prestajanju kazni zapora ali v priporu, v kolikor bodo najpozneje do 10. 6. 2001 vložile zahtevo za glasovanje pri Okrajni volilni komisiji Grosuplje (obrazci za glasovanje po pošti bodo na voljo v omenjenih institucijah),

- GLASOVANJE NA DOMU 17. 6. 2001 za osebe, ki se zaradi bolezni ne morejo zglasiti na volišču, v kolikor bodo najpozneje v četrtek, 14. 6. 2001 sporočile Okrajni volilni komisiji, da želijo glasovati na domu. Željo za glasovanje na domu lahko sporočite na tel. št. 7861 626.

Pravico voliti uresničujejo volivci, ki bodo najpozneje 17. 6. 2001 dopolnili 18 let starosti in jim ni odvzeta poslovna sposobnost, osebno z glasovanjem. Nihče ne more glasovati po pooblaščenju.

Pravico voliti uresničujejo volivci, ki bodo najpozneje 17. 6. 2001 dopolnili 18 let starosti in jim ni odvzeta poslovna sposobnost, osebno z glasovanjem. Nihče ne more glasovati po pooblaščenju.

Andrej Struna, tajnik OVK

Republika Slovenija OKRAJNA VOLILNA KOMISIJA GROSUPLJE

4. volilna enota, 3. volilni okraj

Številka: 009-3/01

Datum: 16.5.2001

Na podlagi določb 41. člena Zakona o referendumu in ljudski iniciativi (Uradni list RS, št. 15/94, 13/95 - odločba US, 34/96 - odločba US, 38/96 in 43/96 - odločba US, 82/98 -

odločba US) in Odloka o razpisu naknadnega zakonodajnega referenduma o Zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo (Uradni list RS, št. 33/01) je Okrajna volilna komisija Grosuplje sprejela

SKLEP

O DOLOČITVI VOLIŠČ IN NJIHOVIH OBMOČIJ ZA IZVEDBO NAKNADNEGA

ZAKONODAJNEGA REFERENDUMA O ZAKONU O SPREMENBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O ZDRAVLJENJU NEPLODNOSTI IN POSTOPKIH OPLODITVE Z BIOMEDICINSKO POMOČJO, KI BO DNE 17.6.2001

Za izvedbo naknadnega zakonodajnega referenduma, ki bo 17.6.2001, Okrajna volilna komisija Grosuplje določa naslednja volišča in njihova območja:

zap. št.	oznaka volišča	ime volišča	sedež volišča	območje volišča
1-8.		VOLIŠČA V OBČINI DOBREPOLJE		
9.	403010	DRUŽBENI DOM TABORSKA C. I.	Taborska c. 3, Grosuplje	Stranska pot I/1A, 1B, 1C, 1D, Pod gozdom c. I. do VIII, Stritarjeva c.
10.	403011	DRUŽBENI DOM TABORSKA C. II.	Taborska c. 3, Grosuplje	Brezje pri Grosupljem, Brvace, Adamičeva c. od 1 - 15, Kadunčeva c., Kolodvorska c., Levstikova c., Partizanska c. od 4 - 16 (desna stran), Taborska c. od 1 do 24, razen 17, 19, 21 in 2, Trubarjeva c. od 1 - 14 (razen 13)
11.	403012	OSNOVNA ŠOLA LOUISA ADAMIČA	Tovarniška 14, Grosuplje	Adamičeva c. 24A - 40, Cesta na Krko, Hribska pot, Jurčičeva c. I - III, Jurčičeva pot, Partizanska c. od 18 - 39 (razen 19 in 21), Pod hribom c. I - III, Prečna pot od št. 1 - 11 (leva stran), Pri nadvozu, Rožna dolina, Taborska c. 17, 19, 21, 23 in od 25 dalje, Tovarniška c., Trubarjeva c. od št. 13 - 17 (razen 14), Veselova c. I - III, Jakhlova c., Obrtniška c., Župančičeva c., Kovačičeva c., Kersnikova c., Gasilska c.
12.	403013	STARA OSNOVNA ŠOLA	Adamičeva cesta 29, Grosuplje	Adamičeva c. od št. 16 - 24 in neparne št. od 25 do 57 -, Brinje c. I in II, Ljubljanska c. od št. 1 - 50 (razen 49), Ob Grosupeljski c. I, A, 2, 4, 6, 6A, 8, 8A in 19, Partizanska c. od št. 1 - 21 (neparne št.), Prečna pot od št. 2 - 12 (parne št.), Pri mostu, Stranska pot I - III (razen Stranska pot 1A, 1B, 1C in 1D), Za gasilskim domom, Murnova c., Ulica Ane Galetove, Kajuhov dvor, Metelkov dvor, Valvazorjev dvor, Preska, Bevčkova c.
13.	403014	DOM OBRTRNIKOV GROSUPLJE	Ob Grosupeljski c. I B, Grosuplje	Ljubljanska c. od št. 43 - 67 (razen št. 50), Ob Grosupeljski c. I B in od št. 3 - 28 (razen 6, 6A in 8), Perovo, Jerova vas, Erjavčeva c., Hribarjeva c., Kozakova c., Kozinova c., Prešernova c., Rodetova c., Seliškarjeva c., Šuligojeva c., Vodnikova c., C. Cankarjeve brigade, Hrastje pri Grosupljem
14.	403015	ČEBELARSKI DOM SPODNJE BLATO	Spodnje Blato 20 a	Spodnje Blato, Spodnje Duplice, Gatina, Praproče pri Grosupljem
15.	403016	OSNOVNA ŠOLA ILOVA GORA	Velika Ilova Gora 3 a	Mala Ilova Gora, Velika Ilova Gora, Gabrje pri Ilovi Gori
16.	403017	GASILSKI DOM VELIKO MLAČEVO	Veliko Mlačevo 6 a	Veliko Mlačevo, Malo Mlačevo
17.	403018	GASILSKI DOM ZAGRADEC/GROS.	Zagradec pri Grosupljem 33	Zagradec pri Grosupljem, Lobčak
18.	403019	AHLIN JOŽE VELIKA STARA VAS	Velika Stara vas 4	Velika Stara vas, Mala Stara vas, Dobje, Gradišče, Dole pri Polici
19.	403020	OSNOVNA ŠOLA POLICA	Polica 37	Polica, Blečji Vrh, Kožljavec, Peč, Zgornje Duplice, Dolenja vas pri Polici, Gorenja vas pri Polici, Mali Konec, Troščine
20.	403021	DRUŽBENI DOM RAČNA	Velika Račna 24 b	Velika Račna, Predole, Mala Račna, Čušperk
21.	403022	ZADRUŽNI DOM SP.SLIVNICA	Spodnja Slivnica 16	Spodnja Slivnica
22.	403023	GASILSKI DOM ŠKOCJAN	Škocjan 1	Škocjan, Male Lipljene, Velike Lipljene, Železnica, Medvedica od 10 - 20, razen 13 in 17, Rožnik
23.	403024	GASILSKI DOM PONOVA VAS	Ponova vas 27	Ponova vas, Cerovo
24.	403025	OSNOVNA ŠOLA ŠT. JURIJ	Št. Jurij 10	Št. Jurij, Mala vas, Udje, Vino, Bičje, Podgorica pri Podtaboru, Pece, Vrbičje, Gornji Rogatec, Medvedica od št. 1 - 9
25.	403026	ZADRUŽNI DOM ŽALNA	Žalna 42	Žalna, Plešivica pri Žalni
26.	403027	GASILSKI DOM VELIKA LOKA	Velika Loka 2	Velika Loka, Mala Loka pri Višnji Gori
27.	403028	GASILSKI DOM LUČE	Luče 22 a	Luče
28.	403029	OSNOVNA ŠOLA ŠMARJE-SAP I.	Šmarje Sap, Ljubljanska c. 49	Ljubljanska c. od 1 - 19, razen št. 18, Nad predorom, Rimska c., Mali Vrh pri Šmarju, Veliki Vrh pri Šmarju, Gajniče, Tlake
29.	403030	OSNOVNA ŠOLA ŠMARJE-SAP II.	Šmarje Sap, Ljubljanska c. 49	Aškerčeva c. 20, 22, 24, 26, 28, 29, 30, 32 in 34, Gregoričeva c., Jurčičeva c., Lahova c., Ljubljanska c. od št. 18 - 56 (razen 19 in 58), Murnova c., Partizanska c. od št. 4 - 20A, Pokopalniška c., Šuligojeva c., Trdinova c., Huda Polica
30.	403031	OSNOVNA ŠOLA ŠMARJE-SAP III.	Šmarje Sap, Ljubljanska c. 49	Adamičeva c., Aškerčeva c. od št. 1 - 19, Jakhlova c., Kračmanova c., Lipoglavka c., Ljubljanska c. 58 - 127, Partizanska c. od št. 1 - 5, Trubarjeva c., Paradišče, Podgorica pri Šmarju, Cikava, Sela pri Šmarju, Zgornja Slivnica
31.- 46		VOLIŠČA V OBČINI IVANČNA GORICA		

OKRAJNA VOLILNA KOMISIJA GROSUPLJE

4. volilna enota, 3. volilni okraj

sedež: GROSUPLJE, Kolodvorska 2
tel. št.: 7864-311
fax: 7862-285

tajnik OVK:
ANDREJ STRUNA, tel.št. 7861 626
namestnica tajnika:
DRAGICA URBAS

Sestava komisije:
predsednik:
FRANC KRIVIC
namestnica predsednika:

KATARINA MAROLT KURET
član:
FRANC GODEŠA
namestnik člana:
VINKO KOBILCA
član:
JANEZ DOLINŠEK
namestnik člana:
DARKO STARC
član:
ANDREJ LIKOVIČ
namestnica člana:
BOJANA MARAVIČ

PROSLAVA OB DNEVU UPORA PROTI OKUPATORJU

Letos praznujemo 60-letnico OF in 10 let samostojne Slovenije

Ob državnem prazniku, dnevu upora proti okupatorju in 60-letnici ustanovitve Osvoobodilne fronte, smo skupaj z občino Grosuplje in Združeno listo socialnih demokratov ter Liberalno demokracijo Slovenije organizirali svečanost v avli Osnovne šole Louisa Adamiča v Grosupljem. Slavnostni govornik na njej je bil poslanec državnega zbora, gospod Miran Potrč, na koncu pa je Partizanski pevski zbor pripravil še koncert.

Prireditve se je udeležilo veliko pripadnikov in borcev domicilnih enot Cankarjeve, Levstikove in Ljubljanske brigade, II. grupe odredov Dolenjske in Zahodnodolenjskega odreda, Prvega bataljona varnostno obveščevalne službe OF, okrožnega odbora varnostno obveščevalne službe Grosuplje, Stična in Okrožnega odbora aktivistov OF Grosuplje - Stična. To pomembno obletnico so v naši družbi preživeli tudi vojni veterani osamosvojitvene vojne, izgnanci in interniranci, predstavniki političnih strank ter župan Janez Lesjak.

Miran Potrč je v svojem govoru povedal, da ne smemo pozabiti na dejanja pred šestimi desetletji, ki so vplivala na kasnejši razvoj. Spomnil nas je, da letos praznujemo dve pomembni obletnici - 60-letnico ustanovitve OF slovenskega naroda in 10 let osamosvojitve Slovenije. Z osvobodilnim bojem, ki ga je povezala OF,

smo Slovenci skupaj z drugimi jugoslovanskimi narodi zmagali nad fašizmom. Veliko ciljev smo uresničili že v nekdanji Jugoslaviji, ko pa je postajalo vse težje in ko je Miloševićeva politika že onemogočala samostojnost, se nam je uspelo odcepiti. Takrat se je ponovno izkazala naša enotnost. Na koncu je gospod Potrč dejal, da bi bil zdaj že čas, da se nehamo pripraviti o preteklosti, pa tudi proslave ob državnih praznikih ne bi več smele biti deljene po strankah, slovenski politiki bi morali končno doumeti, da smo bili Slovenci uspešni samo takrat, ko smo zmogli skupno delo, ne pa v času razdvojenosti.

Voditeljica programa Simona Zorc-Ramovš je slikovito opisala dejavnosti OF v naši občini. Na Polzovem je bilo srečanje aktivistov OF s tega področja že 15. junija 1941, udeležil pa se ga je tudi Boris Kidrič, ki je predstavil program in cilje OF. Okrožni odbor OF za

naše področje je bil ustanovljen 28. septembra 1941 v gostilni Pri Joškovicu v Račni, kasneje so ustanovili še rajonske odbore OF na Slivnici, v Žalni, Račni, Št. Juriju, Šmarju in na Polici. Po nastanku osvobodjene ozemlja, septembra 1943, je Izvršni odbor OF z odlokom razglasil ustanovitev posebnih upravnih komisij. Takrat so ustanovili veliko vojaških delavnic, v Ščntvidu je bila usnjarna, v Motvozu in platnu pa so izdelovali tkanine za podloge, embalažo, hišno perilo, šotorska krila in motvoze. Začeli so celo z rednim poukom. Do osvoboditve Beograda, spomladi 1945, se je stiško-grosupeljsko okrožje, združeno z novomeškim okrajem, premaknilo v Črnomelj, potem pa v Stari trg ob Kolpi.

Na koncu so nas pevci Partizanskega pevskega zbora pod vodstvom profesorja Franca Gornika s pesmimi, kot so Hej, tovariši, Bilečanka, Svobodna Slovenija, Domočina naša je svobodna, navdušili in nekateri so proti koncu njihovega nastopa že bučno ploskali in peli. Po koncu uradnega programa se je druženje nadaljevalo še v jedilnici šole, kjer je bila pogostitev.

Slavko Kovačič, predsednik Območnega združenja borcev in udeležencev NOV Grosuplje

Avtohiša

ČUBEJ
d.o.o., Grosuplje

POOBLAŠČENI SERVIS IN PRODAJA VOZIL

HYUNDAI
PRODAJA SKUTERJEV IN MOTORNIH KOLES
HITRI SERVIS TUDI ZA DRUGA VOZILA

**V JUNIJU POSEBNE UGODNOSTI OB NAKUPU
MODELOV ATOS, ACCENT, ELANTRA, TRAJET, H-1**

FINANCIRANJE NAKUPA DO 5 LET
KREDIT Z OSEBNO IZKAZNICO DO 5 LET
MENJAVA STARO ZA NOVO

SKLEPANJE AVTOMOBILSKIH ZAVAROVANJ
BREZPLAČNA VLEČNA SLUŽBA 24 UR ZA STRANKE

OD 10.-13. JULIJA
TESTNE VOŽNJE Z MODELI ELANTRA, SANTA FE IN
TRAJET Z NOVIMI TURBO DIESEL MOTORJI
VABLJENI

INFORMACIJE VSAK DAN OD 7-17 URE
TELEFON 01*7864 712
SERVIS 01*7860 788

PROTI NOVELI ZAKONA O OBMP

Strokovnjaki različnih ved so se opredelili **PROTI** sporni noveli zakona predvsem iz naslednjih razlogov:

- otrokova vzgoja in razvoj sta odgovornost obeh staršev
- samskost ni bolezen, zato ženske brez partnerja ne potrebujejo zdravljenja
- zlorabe znanstvenih spoznanj na področju biomedicinskih oploditve in genetike imajo lahko za narod in celotno človeštvo daljnosežne negativne posledice
- sporna novela zakona ne predvideva učinkovitih mehanizmov nadzora nad možnimi zlorabami
- pravna in socialna država s poslušom za družinsko politiko varuje interes otroka do zagotovljene vzgoje in razvoja s strani obeh staršev

NA REFERENDUM, KER NAŠ GLAS LE TAKO NEKAJ VELJA

Zakaj obkrožiti **PROTI**:

- ker otrok potrebuje očeta
- ker otrok potrebuje starša obeh spolov
- ker bi bila država slab oče
- ker spoštujemo svoje starše
- ker smo odgovorni za prihodnost naših otrok
- ker so tudi zdravniki proti

ZAKAJ NA REFERENDUM?

REFERENDUM

NEDELJA, 17. JUNIJ 2001

SVOBODA IN LJUBEZEN

Glosa

V nedeljo 17. junija bomo na naknadnem referendumu odločali o Zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo, ki izrecno dovoljuje tudi biomedicinsko oplojevanje samskih žensk. Slovenska javnost je v zvezi s tem razdeljena: zagovornice in zagovorniki prirejajo okrogle mize, na katere vabijo sicer samo svoje somišljenike, na nasprotnike pa stresajo grde očitke. Njihovi glavni argumenti so: pravice in svoboščine žensk, enakopravnost samskih žensk, njihova maloštevilnost, nekompetentnost ljudstva in očitke o zapravljanju denarja za izvedbo referendumuma.

Nasprotniki samske vsebine zakona ne prirejajo ne okroglih ne oglatih miz, poslanci štirih strank: SDS, SLS+SKD, SMS in SNS so podpisali zahtevo za referendum, Nova generacija (SLS) je objavila plakate z geslom Raje v dvoje, predsednik SMS pa referendumu nasprotuje. Zakonu, ki je bil nerazumljivo čemu sprejet po kratkem postopku, nasprotujeta tudi Cerkev in velika večina strokovnjakov ginekologov. Glavni protiarargumenti nasprotnikov oplojevanja samskih žensk so: absurdno zdravljenje zdravih žensk, pravica otroka do znanege očeta, biološka degeneracija naroda, manipuliranje z zarodki (po zakonu jih lahko hranijo do 5 let), komercializacija generiranja, destrukcija družine, socialna hendikepiranost otrok, povečani socialni izdatki, prostituiranje moških darovalcev.

V zadnjem desetletju smo tolikokrat slišali devizo: stvar naj preučijo strokovnjaki in njihova sodba naj obvelja. Zdaj je proti zakonu tako rekoč celotna ginekologija, tudi minister za zdravstvo je zakonu sprva nasprotoval, nasprotuje mu tudi dr. Lidija Andolšek Jeras, strokovna avtorica zakona o splavu. Liberalna stran njihovih izjav ne upošteva, uveljaviti hoče svobodo in izkoristiti možnosti tehnologije.

Priznam, sam sem bil prav na začetku za. Na tehtnico srca sem dal nerojeni nič in rojeno. Vendar je v zvezi z oplojevanjem z uvoženimi semenčicami toliko bioloških, psiholoških in socioloških neznank in zato tveganj, da bom glasoval proti. Odločam se za ljubezen, ne za moč znanosti in svobodo ene same. Ženskam, ki si želijo otroka, a nimajo ali nočejo imeti moškega, pa nudi možnosti fikcija izvenzakonskega instituta.

J. Müller

Izjava za javnost

Člani društva MISS bomo na referendumu o OBMP glasovali **PROTI** sprejetju novele zakona.

Občinski odbor SLS SKD Slovenska ljudska stranka Grosuplje **POZIVA** vse občanke in občane, da v nedeljo, 17. junija, na referendumu glasuje **PROTI** sprejetju novele zakona o oploditvi z biomedicinsko pomočjo.

POJDIMO NA REFERENDUM, KER LE TAKO NAŠ GLAS NEKAJ VELJA!

OO SLS SKD

Slovenska ljudska stranka Grosuplje

SOCIALNA PRAVIČNOST ZDAJ IN V PRIHODNJE

Nova Slovenija - krščanska ljudska stranka se z izvoljenimi poslanci v Državnem zboru zavzema za socialno pravičnost, zato smo proti zniževanju štipendij, denarnih nadomestil in pomoči. Prav tako N.Si. ni podprla vladnega predloga zakona o usklajevanju plač v tistem delu, ki se nanaša na minimalne in zajamčene plače, saj pomeni, da te ne bodo sledile rasti življenjskih stroškov.

Ker se večina državnih transferjev usklajuje z minimalno in zajamčeno plačo, bo to pomenilo še nadaljnje zaostajanje štipendij, denarnih pomoči in nadomestil za rastjo življenjskih stroškov. Ob hkratni visoki inflaciji bo takšna ureditev povzročala dejansko prerazporejanje denarja od revnejših slojev na bogatejše, s čimer se v Novi Sloveniji ne strinjamo. Zato smo pri sprejemanju tega zakona vložili potrebne amandmaje, vendar so jih poslanci strank LDS, ZLSD in DESUS-a zavrnili. Poslanci N.Si. predlagali, da se v zakonu določi usklajevanje izhodiščne plače z inflacijo. Povečati bi se morale za 100 % porasta življenjskih stroškov po uradnih statističnih podatkih.

Z amandmaji se odpravlja krivična ureditev iz veljavne zakonske ureditve, po kateri lahko vlada usklajuje zajamčeno plačo po lastni presoji. Zaradi tega je prišlo v zadnjih osmih letih, ko je na oblasti Drnovškova vlada (v vseh različicah) do velikega znižanja realne vrednosti zajamčene plače in prejemkov, ki so vezani na usklajevanje zajamčene plače, štipendij, socialnih in denarnih pomoči za brezposelne.

Tako se je v času od začetka leta 1993 povečala povprečna plača na zaposlenega za 218%, zajamčena plača pa le za 77 %. Zato v Novi Sloveniji menimo, da bo potrebno čimprej v ustreznem zakonu popraviti zaostanke zajamčenih plač, do katerih je prišlo v času Drnovškove vlade.

Prav tako je dr. Andrej Bajuk na seji državnega zbora predstavil stališče Nove Slovenije glede sprememb zakona o gospodarskih združbah. Nova Slovenija takih sprememb zakona ne more podpreti. Vlada nam predstavlja in govori, da je to evropski zakon. Evropa pa takšne zakonske ureditve ne pozna, niti nima enotnih smernic. Zato ni jasno, zakaj se to področje spreminja v imenu EVROPE. Pravice delničarjev so ključnega pomena za prihodnost našega gospodarstva, česar velika vladajoča koalicija ne podpira. Poslanci Nove Slovenije so se zavzemali, da predlagane spremembe ne bi bile sprejete. Javnosti pa je treba predstaviti vse posledice predlaganih sprememb. Na poslansko vprašanje, kaj hoče vlada doseči s spremembami, ki bodo uzakonile možnost bistvenega zmanjšanja pravic majhnih delničarjev v naših gospodarskih združbah, predsednik vlade ni dal odgovora. Glede spornih vprašanj smo pričakovali argumente pristojnega ministra, vendar jih tudi ta ni podal. Prišel bo čas, ko bo tudi politična odgovornost za to dejanje prišla na dnevni red. Nova Slovenija tega zakona ne more podpreti, zato bomo z vsjo močjo, kolikor jo imamo, skušali slovenski javnosti pojasniti, kaj se je zgodilo pod krinko EVROPE. V žalostni zgodbi privatizacije bivšega družbenega premoženja je to novo poglavje, eno najbolj žalostnih, ki bo še bolj pripomoglo k še večji koncentraciji kapitala.

Vsi poznamo zgodbe o opeharjenih delavcih, ki so za 10 % vrednosti prodajali svoje delnice. Kdo je te delnice kupoval, se še ne ve, ker vse te institucije, ki smo jih ustvarjali in jih imamo na papirjih, resnično niso delovale v bran pravic majhnih ljudi. Žalostna zgodba privatizacije bo s sprejemom teh sprememb postala še bolj žalostna. Istim ljudem, ki so zakonsko praznino oziroma praznino v dejanskem delovanju države enkrat že zlorabili, zopet dajemo proste roke, kar bo povzročilo, da bodo še močnejši na gospodarskem področju.

NOVA SLOVENIJA TUDI NE PODPIRA NOVELE ZAKONA O SPREMENBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O ZDRAVLJENJU NEPLODNOSTI IN POSTOPKIH OPLODITVE Z BIOMEDICINSKO POMOČJO IN SMO PROTI NJEGOVI UVELJAVITVI.

Nova Slovenija, OO Grosuplje, Mihael Kadunc

Boris Cavazza

igralac, profesor na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo

"Proti noveli zakona sem zato, ker podpiram posvojitve otrok."

Ša Novak,

jezikoslovka, miss Slovenije leta 1998

"Sem proti, ker gre za kršenje človekovih pravic, saj je otrok predestiniran na življenje brez očeta."

Ditka Haberl, pevka

"Človek je naredil že veliko stvari zoper naravo in zoper sebe. Takemu početju nasprotujem."

Jure Sešek

radijski napovedovalec

"Boljš Metka kot epruvetka. Družina je zakon!"

Dr. Irena Mlinarič Raščan,

doktorica medicinskih znanosti in raziskovalka s področja genetike

"Izsledki znanosti in razvoj stroke naj se uporabljajo le v dobrobit človeštva."

taša Bokal,

alpska smučarka

"Sem proti noveli zakona, ker je družina z obema staršema osnovni element družbe."

Andrej Kuntner,

igralac

"Sem za družino in za otroke, ki so sad ljubezni dveh."

Veselka Šorli Puš,

akademska slikarka in pisateljica

"Svoboda odločanja? a tuj račun? Mar zdrava pamet temu ne pravi drugače?"

PROTI vsebini določil novele Zakona o zdravljenju neplodnosti in oploditvi z biomedicinsko pomočjo so se javno opredelile spodaj našete in mnoge druge organizacije, skupine ter strokovna telesa:

Zdravstveni svet Republike Slovenije
Državna komisija za medicinsko etiko
Državna komisija za umetno oplojevanje
Razširjeni strokovni kolegij za ginekologijo
Strokovni svet liničnega centra
Skupščina zdravniške zbornice Slovenije
Slovensko zdravniško društvo
Društvo orum za pravico otrok do obeh staršev
Društvo samohranilk stržek
Družinska pobuda
Svetovni slovenski kongres
kademsko društvo Pravniki
Društvo ona
Društvo ljudska pobuda D P
ivilnodružbena re erendumska pobuda s prvopodpisanim Dominikom Frelihom z Bleda
in
Skupina poslancev Državnega zbora Republike Slovenije, ki so podpisali zahtevo za razpis re erenduma

Izdala: Referendumska pobuda za razpis referendumu s prvopodpisanim Dominikom Frelihom z Bleda, junij 2001

REFERENDUM POBUDA

Intervju z Matjažem Trontljem,
članom občinskega sveta in predsednikom
SLS + SKD Slovenske ljudske stranke Grosuplje

Želim biti kredibilen in verodostojen

Grosupeljski odmevi: Občinski svet v sedanji sestavi deluje oz. odloča že dve leti in pol, Vi pa ste bili član tudi prejšnjega sveta. Na sejah pa tudi v nekaterih medijih se pojavljajo trditve, da si je prejšnji župan, član SLS, prizadeval predvsem za razvoj manjših okoliških krajev, Grosuplje in Šmarje, največji naselji, pa da sta bili odrinjeni. Podobni očitki letijo tudi na sedanjo večino sveta, ki jo sestavljata SDS in SLS + SKD.

M. Trontelj: Vse bralke in bralce Grosupeljskih odmevov lepo pozdravljam. Če bi vprašali krajanje Grosupljega ali Šmarja, bi najbrž rekli, da sta kraja dobila premalo oz. da potrebujeta še veliko, če pa bi vprašali druge krajevne skupnosti, bi slišali ravno nasprotno: ves denar je šel za Grosuplje, mi pa nismo dobili nič. Ne ena ne druga trditve ne drži, izjave nekaterih v svetu in njihove ponovitve v nekaterih medijih pa so demagoške, saj gre za zavestno zavajanje. Občinski denar se je vlagal tam, kjer so bile največje potrebe, v prvi vrsti pa za ureditev osnovnih življenjskih pogojev, zato se je tudi del proračunskega denarja namenil za investicije na podeželju. Res pa je, da imata največji in najbolj razviti krajevni skupnosti Grosuplje in Šmarje-Sap drugačne potrebe kot ostale krajevne skupnosti. Grosuplje potrebuje dodatne pločnike, dodatno cestno razsvetlavo, dodatne asfaltne ceste, priključke kabele televizije, preplastitev asfalta, primerno prometno ureditev, morda tudi semaforizirana križišča, bogatejša servisne in storitvene usluge, po nekaterih ostalih krajih pa nimajo še niti osnovnih, najpotrebnejših stvari, npr. javne kanalizacije. Na Ilovi Gori in na Hudi Polici še zdaj nimajo niti vodovoda. Vsi občani in občanke pa imajo enake pravice in podobne potrebe in vsi plačujejo davke, nadomestila in prispevke. Niti tolarja pa niso okoličani dobili, ker je bil župan s podeželja. Priznati pa moramo, da so vasi vse bolj urejene,

pokrajina obdelana, ljudje pa ostajajo na podeželju in skrbijo za polja, hiše, okolje. Sami ljudje vlagajo in delajo, zato je prav, da jim tudi občina pomaga. Vse to pa prispeva, da je Slovenija s prelepo pokrajino s številnimi grički in pohodniškimi potmi kot celota resnično pravi biser na sončni strani Alp. Vse več vasi ima urejena vaška jedra, pa sodobno pokopališko vežico in še marsikaj drugega. Na Grosupljem pa se je še v času prejšnjega župana začela zidati velika nova šola, urejal se je Cerkevni hrib, uredilo se je središče Šmarja, zdaj se je uredil del Brinja, preuredila se je Trubarjeva, preselilo se je Rome in urejajo se številne obrtne cone. Večina občinskega sveta si je vedno prizadevala za uravnotežen, usklajen in sorazmeren razvoj vseh delov občine, tako podeželja kot večjih naselij, in mislim, da je tako prav.

GO: Občinsko sodelovanje oz. koalicijo SLS + SKD in SDS nekateri politični nasprotniki imenujejo "nena-ravno", pa tudi del pristašev SLS + SKD vidi socialdemokrate kot svoje glavne in najnevarnejše politične tekmece, čeprav se na zadnjih parlamentarnih volitvah z glasovi Vaših nekdanjih volivcev očitno ni okrepila SDS, ampak LDS.

M. Trontelj: Tako za parlament kot za volitve v občinski svet velja proporcionalni volilni sistem, zato ima vsaka stranka svoj program in svoje volilne kandidate. Številni dobljenih glasov oz. število izvoljenih pa odloča, ali bo stranka mogla s programsko sorodno stranko uresničevati svoj program ali pa bo morala postati del opozicije, del manjšine. Po predlanskih volitvah sta v naši občini tako SDS kot SLS + SKD presodili, da lahko sodelujeta, in sicer projektno, ne na podlagi golega pragmatizma, ki je sicer zdaj tako v modi. Pri nas gre za partnersko, enakovredno povezovanje na podlagi argumentov, ne na podlagi pogojevanja in trgovanja. Z drugimi je v občinskem svetu težje sodelovati, zlasti še s tistimi, ki nam npr. ob zagovarjanju tudi katoliškega vrta podtikajo fašistoidnost. V povezavi s takim etikiranjem je tudi neinteligenten očitek o politični nenaravnosti. V obdobju volitev si želi vsaka politična stranka za svoj program pridobiti največjo podporo, po volitvah pa sodelujemo. Druge alternative ni in tudi organi naše stranke tako sodelovanje podpirajo.

GO: Občinski proračun za letošnje leto je težak okoli 2 milijardi. Proračunski strategiji Vaše stranke in SDS so v proračunski razpravi zahtevali znižanje denarja za plače občinske uprave in investicij za šolo Louisa Adamiča, vendar so od teh zahtev odstopili, županu pa so sicer oškrnili

plačo, toda na eni od naslednjih sej ste brez analitične razprave potrdili sicer na zakon oprt predlog, da se županu plača poviša, ker ima občina več kot 15.000 prebivalcev. Kako ocenjujete letošnji proračun in katere so proračunske prioritete SLS + SKD?

M. Trontelj: Pri sprejemu proračuna se je vsaka svetniška skupina odločila, da bo po svojih močeh prispevala, da je proračun sprejet in tako se je tudi zgodilo. Tudi naša stranka je odstopila od določenih zahtev, predvsem tam, kjer so bili argumenti resnično močni in kvalitetni. S tem pa ob proračunu ni bilo ne zmagovalcev in ne poražencev oziroma ne preveč zadovoljnih in ne preveč razočaranih. Zato me veseli, da je bil letošnji proračun sprejet z veliko večino in da so ga podprle vse politične skupine. Bojim se sicer, da je pričakovati 2 milijardi, kolikor jih je naračunal s svojimi sodelavci župan, nekoliko pretirano, vendar: čas bo pokazal realne številke. Prepričan pa sem, da so vse proračunske postavke pomembne ne glede ali gre za 30 milijonov ali za 1 milijon. Izgradnja nove šole v Št. Juriju je nujna, odripa pa se že dolgo. Tudi vodovod na Ilovi Gori je sorazmerno velik zalogaj, letos smo zanj namenili 25 milijonov, zato se rešuje postopno. Vsekakor pa je treba tisto, kar se začne, dokončati najprej. Potem mora priti na vrsto tudi vodovod na Hudi Polici. Dokončno se bo uredil Cerkevni hrib, ena najlepših točk Grosupljega, ki nudi možnost tudi za večje kulturne prireditve, pa ne samo verske. Veseli me, da smo dvignili pomoč staršem novorejencev in novorojenk. Nacionalnega problema natalitete s tem seveda ne bomo rešili, ustvarjamo pa pozitivno klimo: lokalna skupnost nova življenja podpira. Potrebno bo rešiti tudi nakup zemljišča za novo šolo na Polici pa urejati vaške kanalizacije itd. Vse proračunske postavke, ki smo jih predlagali kot stranka, so realne in izvedljive.

Za knjižnico Grosuplje so bili najprej pomisleki zaradi nedokončanega postopka denacionalizacije, na koncu pa smo soglasno odločili, da se bo letos za prostorski razvoj knjižnice pripravila potrebna dokumentacija.

V naši občini je vrsta družbenih dejavnosti, za katere je potrebno zbirati denar: sodobne šole, vrtec, zdravstveni dom, knjižnica, kulturni dom. Vse to je treba urejati postopno, torej izbirno, vendar strateško, dolgoročno in v sklopu celote. V občini je med akutnejšimi problemi tudi varstvo predšolskih otrok, seveda v smislu prostorskih zmogljivosti. Do neke mere bi problem omilil katoliški vrtec, vendar ideja ne zaživi, čeprav govori zanjo več argumentov: 1. Starši bi imeli možnost izbire, pri čemer pa ne bi šlo za konkurenco, saj bi uresničeval velik del državnega programa. 2. Pri investiciji bi sodelovala tudi župnija oz. dekanija pa tudi druge darovalce in podpornike bi pridobili, kar bi bilo za občinski proračun ugodnejše. 3. Seveda bi občina morala, skladno s predpisi, izdati koncesijo, vendar je problem v spremenjeni zakonodaji: ob denarni udeležbi občine bi vrtec moral izvajati državni program v celoti. Kljub temu pa sem prepričan, da bi se ob večji zainteresiranosti vseh, idejo le dalo realizirati.

Sam sem v občinskem svetu tudi predlagal, da se bi v Grosupljem ustanovil zavod ali agencija za kulturo in turizem. Glavna kulturna žarišča v občini so sicer štiri: knjižnica, izpostava Sklada za ljubiteljske dejavnosti, ki vključuje tudi kulturna društva, vrsta drugih društev (MISS, Groš, Explorik itd.) ter Cerkev, ta ima vsako nedeljo v sedmih krajih naše občine poleg drugega tudi glasbeni koncert (enourno petje pri maši), in to celo večkrat dnevno. Morda bi bilo primerno, da se tudi cerkveni zbori včlanijo v občinsko kulturno zvezo. Vendar o tem

odločajo predvsem sami. Vsa ta razvejana kulturna ali turistična dejavnost je rezultat delovanja posameznikov, ki si zaslužijo vsa pohvala za opravljeno delo, žal pa pri tem ni skupne profesionalne organizacijske, načrtovalne in produkcijske podpore. Zato je veliko kulturnih objektov neizkoriščenih: Praproče, Gradiček, Turenček, tabor Cerovo, kulturna dvorana Grosuplje. Zadnje bi bilo potrebno temeljito preurediti in jo skupaj z najbližjim okoljem spremeniti v kulturni center s kongresnimi kapacitetami. Spodobilo bi se tudi, da bi občina imela nek reprezentančni (protokolarni) prostor, in tudi ideja o primerni in urejeni poročni dvorani bi po mojem v bližnji prihodnosti lahko zaživel, in še je idej...

GO: Po daljšem zavračanju ste februarja letos v občinskem svetu sprejeli predlog župana, da se zviša nadomestilo na nezazidano stavbno zemljišče, za katerega je sprejet izvedbeni načrt. Po uradnem izračunu mora lastnik za 700 m² namesto dosedanjih 22.000 letno plačati 181.000 tolarjev, za nekoliko večjo parcelo pa celo več milijonov. Kako komentirate najnovejši županov predlog, naj bi bili navedene-ga davka oproščeni tisti, ki bodo plačali oz. plačevali komunalni prispevek - ta pa naj bi bil okoli 11.000 tolarjev na meter gradbene parcele?

M. Trontelj: S stališča župana, ki si prizadeva, da bi imela občina čim več denarja, je povišanje logično. Nedvomno je treba pri povečanju dajatev upoštevati tudi inflacijo. Vendar je tako dvigovanje občinskih dajatev hoja po tanki črti. Človek, ki želi graditi, mora namreč, še preden zasadi prvo lopato, plačati izredno visoke zneske občini, krajevni skupnosti, komunalni in seveda tudi prejšnjemu lastniku zemljišča. Vsekakor je večkratno povečanje občinske dajatve pretirano, ker ni sorazmerno ne z dviganjem cen ne s porastom plač. Župan povišanje nadomestila utemeljuje z bojem proti špekulaciji in pretiranemu navijanju cen zemljišč, globoko pa pri tem upam, da ne bo prav občina tista, ki bo pri teh zemljiščih špekulirala v smislu kupovanja in prodajanja zemlje. O tej strategiji župana pa se bodo na koncu vendarle izjasnili občanke in občani na prihodnjih lokalnih volitvah in ocenili, ali so v dobrobit občank in občanov občine Grosuplje ali nasprotno.

GO: V Vašem osebnem političnem delovanju, ki se je začelo z letom 1989, je opazna usmerjenost v socialo (stanovanjski krediti, darilo za novorojenčke), skrb za mladino in kulturo ter občutljivost za moralne vrednote. V zvezi s katoliškim vrtem ste od liberalne strani sicer slišali očitek o fašistoidnosti, toda večina političnih nasprotnikov Vam priznava občutek za mero in dostojanstvo. Kaj Vam pomeni politika?

M. Trontelj: Politika je širok in zaradi polpretekle zgodovine negativno zaz-

namovan izraz, zato rajši uporabljam izraz javni delavec. Na podlagi politične pripadnosti stranki stopiš v svet javnega delovanja. Zato sem hvaležen SKD, kjer sem začel svoje politično delo, in upam, da sem jim zaupanje tudi vrnil. V občinskem svetu si kot zastopnik svojih volivcev prizadevam uresničevati program SLS + SKD. Moje prioritete niso veliki finančni projekti, pač pa mali, vsakdanji problemi občanov in naše občinske skupnosti sploh. Vidim npr., kako vse bolj rjavijo drogovji javne razsvetljave. Krajevne skupnosti nimajo dovolj denarja, pogosto pa bi bila potrebna predvsem volja in osebna podjetnost.

Politikom na državnem nivoju - poslancem in visokim funkcionarjem ljudje očitajo visoke dohodke in včasih težko razumljive poteze. Občinski svet pa na svojih sejah sprejema odločitve o vsebinah različnih odlokov, pravilnikov in imenovanj. Tu se prepletajo različni vidiki naših odločitev, gre za odločitve na podlagi strokovnih in političnih argumentov, kar je za demokratično družbo nekaj povsem normalnega. Bistveno pri tem pa je, da je sprejeto besedilo odloka ali pravilnika napisano jasno in razumljivo tudi za občanke in občane, in predvsem, daje za tistega, ki odlok uresničuje, besedilo nedvoumno in ne dovoljuje, da bi si ga razlagal na več načinov, oziroma da bi pri tem ali onem pogledal skozi prste.

Moti me, da je večkrat kdo, ki deluje v kakih politični stranki in hkrati nastopa npr. v cerkvenem zboru ali v kakem športnem ali mladinskem društvu, obdožen, da ima skrite interese, da vnaša stranko v društvo, kar pa ni res. Sam sem kot član MISS-a skupaj s številnimi člani ves čas poudarjal vsebino dejavnosti društva. In sem vesel, da nam je uspelo v občini v času nekega "kulturnega mrtvila" izpeljati izjemno število prireditev (MISS-ove večere, velikonočne razstave in koncerte, okrogle mize, Bus veselja in drugo), vse na nekomercialni podlagi. Danes je to že bistveno drugače.

Kot javni delavec ali politik ne skrivam svoje pripadnosti desnosredinskemu političnemu prostoru in da pri tem delovanju izhajam iz krščanskih moralno-etičnih vrednot in razumevanja človeka. Kot javni delavec ali politik želim biti kredibilen in verodostojen, besede se morajo skladati z dejanji. In to pričakujem tudi od vseh, ki politično delujejo. Od javnega delovanja nimam in ne pričakujem koristi, zato pa me razveseli, ko pridem v kak kraj in vidim, kako so bila upravičena proračunska sredstva in kaj vse se je uredilo za boljše in prijetnejše bivanje. Če je to moje "poslanstvo" v mandatnem obdobju občinskega svetnika, potem sem zadovoljen.

GO: Hvala za pogovor.
Za Grosupeljske odmeve
sprasoval J. Muller

NOVA REGIJSKA ORGANIZIRANOST SLS+SKD - SLOVENSKE LJUDSKE STRANKE

Ob koncu meseca aprila in v maju je v Sloveniji potekalo ustanavljanje regijskih odborov (RO) stranke SLS+SKD. Po novi organizacijski shemi novega vodstva stranke, občinski odbor Grosuplje pripada k ljubljanski regiji. V to regijo so vključeni naslednji občinski odbori: Dobropole, Ivančna Gorica, Velike Lašče, Ig, Škofljica, Brezovica, Horjul, Polhov Gradec-Dobrava in Grosuplje. Za občinski odbor Grosuplje je regija izjemno pomemben organ pri odločanju o politiki stranke na celotnem državnem območju. Zato smo kot občinski odbor k oblikovanju regije pristopili izjemno odgovorno in tako tudi nastopili na ustanovnem zboru RO, ki je bilo v ponedeljek, 7. maja 2001, v Gasilskem centru Grosuplje. Stališče občinskega odbora Grosuplje je bilo usmerjeno v iskanje podpore za to, da najvišja mesta RO prevzamejo člani odbora iz Grosupljega in to iz dveh razlogov: ker želimo vplivati na odločitve vrha stranke in drugič, ker lahko ponudimo primerne kandidate, ki so pripravljene za trdo delo. Rezultat ustanovnega zbora nove Barjansko-dolomitske-grosupeljske regije je naslednji. Za predsednika RO odbora je bil izvoljen član občinskega odbora Grosuplje, sedež RO je v Grosupljem in tudi tajniško mesto je s tem namenjeno odboru v Grosupljem. Regijo bo v svetu stranke zastopala ga. Tatjana Devjak iz odbora Velike Lašče, podžupanja občine Velike Lašče. Sedaj, ko je regijski odbor stranke konstituiran, pa je potrebno zavihati rokave in zagrabiti za delo, da bo kadrovska, organizacijska in programska prenova stranke zaživel tudi pri tistih, ki odločajo na volitvah.

OO SLS+SKD Slovenska ljudska stranka, Občinski odbor Grosuplje

Povabljeni ste na praznovanje...

Nič več v zabregi, kaj podariti ob takšni ali drugačni priložnosti!

Stram cvetja in daril
Rečnik & Co.

- * rezano cvetje
- * cvetlični aranžmaji
- * poročni šopki
- * vencji
- * aranžiranje
- * darila

Adamičeva 2
1290 Grosuplje
Tel.: 78-71-616,
041/691 431

Ža Vas, vaše najdražje in vaše prijatelje...

Ža vsako priložnost, za vsak praznik ...

Ža izraz pozornosti in ljubezni

PROTI NA REFERENDUM

KER NAŠ GLAS LE TAKO NEKAJ VELJA

NOVELI ZAKONA O OBMP

Strokovnjaki različnih ved so se opredelili **PROTI** sporni noveli zakona predvsem iz naslednjih razlogov:

- otrokova vzgoja in razvoj sta odgovornost obeh staršev
- samskost ni bolezen, zato ženske brez partnerja ne potrebujejo zdravljenja
- zlorabe znanstvenih spoznanj na področju biomedicinskih oploditev in genetike imajo lahko za narod in celotno človeštvo daljnosežne negativne posledice
- sporna novela zakona ne predvideva učinkovitih mehanizmov nadzora nad možnimi zlorabami
- pravna in socialna država s poslušom za družinsko politiko varuje interes otroka do zagotovljene vzgoje in razvoja s strani obeh staršev

Zakaj
obkrožiti
PROTI:

- ker otrok potrebuje očeta
- ker otrok potrebuje starša obeh spolov
- ker bi bila država slab oče
- ker spoštujemo svoje starše
- ker smo odgovorni za prihodnost naših otrok
- ker so tudi zdravniki proti

ZAKAJ NA REFERENDUM?

REFERENDUM

**KDO
PA JE
MOJ OČE?**

NEDELJA, 17. JUNIJ 2001

SVOBODA IN LJUBEZEN

Glosa

V nedeljo 17. junija bomo na naknadnem referendumu odločali o Zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo, ki izrecno dovoljuje tudi biomedicinsko oplojevanje samskih žensk. Slovenska javnost je v zvezi s tem razdeljena: zagovornice in zagovorniki prirejajo okrogle mize, na katere vabijo sicer samo svoje somišljenike, na nasprotnike pa stresajo grde očitke. Njihovi glavni argumenti so: pravice in svoboščine žensk, enakopravnost samskih žensk, njihova maloštevilnost, nekompetentnost ljudstva in očitek o zapravljanju denarja za izvedbo referendumuma.

Nasprotniki samske vsebine zakona ne prirejajo ne okroglih ne oglatih miz, poslanci štirih strank: SDS, SLS+SKD, SMS in SNS so podpisali zahtevo za referendum, Nova generacija (SLS) je objavila plakate z geslom Raje v dvoje, predsednik SMS pa referendumu nasprotuje. Zakonu, ki je bil nerazumljivo čemu sprejet po kratkem postopku, nasprotujeta tudi Cerkev in velika večina strokovnjakov ginekologov. Glavni protiargumenti nasprotnikov oplojevanja samskih žensk so: absurdno zdravljenje zdravih žensk, pravica otroka do znanega očeta, biološka degeneracija naroda, manipuliranje z zarodki (po zakonu jih lahko hranijo do 5 let), komercializacija generiranja, destrukcija družine, socialna hendikepiranost otrok, povečani socialni izdatki, prostituiranje moških darovalcev.

V zadnjem desetletju smo tolikokrat slišali devizo: stvar naj preučijo strokovnjaki in njihova sodba naj obvelja. Zdaj je proti zakonu tako rekoč celotna ginekologija, tudi minister za zdravstvo je zakonu sprva nasprotoval, nasprotuje mu tudi dr. Lidija Andolšek Jeras, strokovna avtorica zakona o splavu. Liberalna stran njihovih izjav ne upošteva, uveljaviti hoče svobodo in izkoristiti možnosti tehnologije.

Priznam, sam sem bil prav na začetku za. Na tehtnico srca sem dal nerojeni nič in rojeno. Vendar je v zvezi z oplojevanjem z uvoženimi semenčicami toliko bioloških, psiholoških in socioloških neznank in zato tveganj, da bom glasoval proti. Odločam se za ljubezen, ne za moč znanosti in svobodo ene same. Ženskam, ki si želijo otroka, a nimajo ali nočejo imeti moškega, pa nudi možnosti fikcija izvenzakonskega instituta.

J. Müller

Izjava za javnost

Člani društva MISS bomo na referendumu o OBMP glasovali **PROTI** sprejetju novele zakona.

Občinski odbor SLS SKD Slovenska ljudska stranka Grosuplje **POZIVA** vse občanke in občane, da v nedeljo, 17. junija, na referendumu glasuje **PROTI** sprejetju novele zakona o oploditvi z biomedicinsko pomočjo.

POJDIMO NA REFERENDUM, KER LE TAKO NAŠ GLAS NEKAJ VELJA!

OO SLS SKD
Slovenska ljudska stranka Grosuplje

SOCIALNA PRAVIČNOST ZDAJ IN V PRIHODNJE

Nova Slovenija - krščanska ljudska stranka se z izvoljenimi poslanci v Državnem zboru zavzema za socialno pravičnost, zato smo proti zniževanju štipendij, denarnih nadomestil in pomoči. Prav tako N.Si. ni podprla vladnega predloga zakona o usklajevanju plač v tistem delu, ki se nanaša na minimalne in zajamčene plače, saj pomeni, da te ne bodo sledile rasti življenjskih stroškov.

Ker se večina državnih transferjev usklajuje z minimalno in zajamčeno plačo, bo to pomenilo še nadaljnje zaostajanje štipendij, denarnih pomoči in nadomestil za rastjo življenjskih stroškov. Ob hkratni visoki inflaciji bo takšna ureditev povzročala dejansko prerazporejanje denarja od revnejših slojev na bogatejše, s čimer se v Novi Sloveniji ne strinjamo. Zato smo pri sprejemanju tega zakona vložili potrebne amandmaje, vendar so jih poslanci strank LDS, ZLSD in DESUS-a zavrnili. Poslanci N.Si. predlagali, da se v zakonu določi usklajevanje izhodiščne plače z inflacijo. Povečati bi se morale za 100 % porasta življenjskih stroškov po uradnih statističnih podatkih.

Z amandmaji se odpravlja krivična ureditev iz veljavne zakonske ureditve, po kateri lahko vlada usklajuje zajamčeno plačo po lastni presoji. Zaradi tega je prišlo v zadnjih osmih letih, ko je na oblasti Drnovškova vlada (v vseh različicah) do velikega znižanja realne vrednosti zajamčene plače in prejemkov, ki so vezani na usklajevanje zajamčene plače, štipendij, socialnih in denarnih pomoči za brezposelne.

Tako se je v času od začetka leta 1993 povečala povprečna plača na zaposlenega za 218%, zajamčena plača pa le za 77 %. Zato v Novi Sloveniji menimo, da bo potrebno čimprej v ustreznem zakonu popraviti zaostanke zajamčenih plač, do katerih je prišlo v času Drnovškove vlade.

Prav tako je dr. Andrej Bajuk na seji državnega zbora predstavil stališče Nove Slovenije glede sprememb zakona o gospodarskih združbah. Nova Slovenija takih sprememb zakona ne more podpreti. Vlada nam predstavlja in govori, da je to evropski zakon. Evropa pa takšne zakonske ureditve ne pozna, niti nima enotnih smernic. Zato ni jasno, zakaj se to področje spreminja v imenu EVROPE. Pravice delničarjev so ključnega pomena za prihodnost našega gospodarstva, česar velika vladajoča koalicija ne podpira. Poslanci Nove Slovenije so se zavzemali, da predlagane spremembe ne bi bile sprejete. Javnosti pa je treba predstaviti vse posledice predlaganih sprememb. Na poslansko vprašanje, kaj hoče vlada doseči s spremembami, ki bodo uzakonile možnost bistvenega zmanjšanja pravic majhnih delničarjev v naših gospodarskih združbah, predsednik vlade ni dal odgovora. Glede spornih vprašanj smo pričakovali argumente pristojnega ministra, vendar jih tudi ta ni podal. Prišel bo čas, ko bo tudi politična odgovornost za to dejanje prišla na dnevni red. Nova Slovenija tega zakona ne more podpreti, zato bomo z vso močjo, kolikor jo imamo, skušali slovenski javnosti pojasniti, kaj se je zgodilo pod krinko EVROPE. V žalostni zgodbi privatizacije bivšega družbenega premoženja je to novo poglavje, eno najbolj žalostnih, ki bo še bolj pripomoglo k še večji koncentraciji kapitala.

Vsi poznamo zgodbe o opeharjenih delavcih, ki so za 10 % vrednosti prodajali svoje delnice. Kdo je te delnice kupoval, se še ne ve, ker vse te institucije, ki smo jih ustvarjali in jih imamo na papirjih, resnično niso delovale v bran pravic majhnih ljudi. Žalostna zgodba privatizacije bo s sprejemom teh sprememb postala še bolj žalostna. Istim ljudem, ki so zakonsko praznino oziroma praznino v dejanskem delovanju države enkrat že zlorabili, zopet dajemo proste roke, kar bo povzročilo, da bodo še močnejši na gospodarskem področju.

NOVA SLOVENIJA TUDI NE PODPIRA NOVELE ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O ZDRAVLJENJU NEPLDOSTI IN POSTOPKIH OPLODITVE Z BIOMEDICINSKO POMOČJO IN SMO PROTI NJEGOVI UVELJAVITVI.

Nova Slovenija, OO Grosuplje, Mihael Kadunc

Boris Cavazza

igralac, profesor na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo

"Proti noveli zakona sem zato, ker podpiram posvojitev otrok."

Maja Novak,

jezikoslovka, miss Slovenije leta 1998

"Sem proti, ker gre za kršenje človekovih pravic, saj je otrok predestiniran na življenje brez očeta."

Ditka Haberl, pevka

"Človek je naredil že veliko stvari zoper naravo in zoper sebe. Takemu početju nasprotujem."

Dr. Irena Mlinarič Raščan,

doktorica medicinskih znanosti in raziskovalka s področja genetike

"Izsledki znanosti in razvoj stroke naj se uporabljajo le v dobrobit človeštva."

Veselka Šorli Puč,

akademska slikarka in pisateljica

"Svoboda odločanja? a tuj račun? Mar zdrava pamet temu ne pravi drugače?"

taša Bokal,

alpska smučarka
"Sem proti noveli zakona, ker je družina z obema staršema osnovni element družbe."

PROTI vsebini določil novele Zakona o zdravljenju neplodnosti in oploditvi z biomedicinsko pomočjo so se javno opredelile spodaj našete in mnoge druge organizacije, skupine ter strokovna telesa:

Zdravstveni svet Republike Slovenije
Državna komisija za medicinsko etiko
Državna komisija za umetno oplojevanje
Razširjeni strokovni kolegij za ginekologijo
Strokovni svet liničnega centra
Skupščina zdravniške zbornice Slovenije
Slovensko zdravniško društvo
Društvo orum za pravico otrok do obeh staršev
Društvo samohranilk stržek
Družinska pobuda
Svetovni slovenski kongres
kademsko društvo Pravniki
Društvo ona
Društvo ljudska pobuda D P
ivilnodružbena re erendumska pobuda s prvopodpisanim Dominikom relihom z Bleda
in
Skupina poslancev Državnega zbora Republike Slovenije, ki so podpisali zahtevo za razpis re erenduma

Izdala:
Referendumska pobuda za razpis referendumu s prvopodpisanim Dominikom Freihom z Bleda, junij 2001

REFERENDUM POBUDA

Intervju z Matjažem Trontljem,
članom občinskega sveta in predsednikom
SLS + SKD Slovenske ljudske stranke Grosuplje

Grosupeljski odmevi: Občinski svet v sedanji sestavi deluje oz. odloča že dve leti in pol, Vi pa ste bili član tudi prejšnjega sveta. Na sejah pa tudi v nekaterih medijih se pojavljajo trditve, da si je prejšnji župan, član SLS, prizadeval predvsem za razvoj manjših okoliških krajev, Grosuplje in Šmarje, največji naselji, pa da sta bili odrinjeni. Podobni očitki letijo tudi na sedanjo večino sveta, ki jo sestavljata SDS in SLS + SKD.

M. Trontelj: Vse bralke in bralce Grosupeljskih odmevov lepo pozdravljam. Če bi vprašali krajanje Grosupljega ali Šmarja, bi najbrž rekli, da sta kraja dobila premalo oz. da potrebujeta še veliko, če pa bi vprašali druge krajevne skupnosti, bi slišali ravno nasprotno: ves denar je šel za Grosuplje, mi pa nismo dobili nič. Ne ena ne druga trditve ne drži, izjave nekaterih v svetu in njihove ponovitve v nekaterih medijih pa so demagoške, saj gre za zavestno zavajanje. Občinski denar se je vlagal tam, kjer so bile največje potrebe, v prvi vrsti pa za ureditev osnovnih življenjskih pogojev, zato se je tudi del proračunskega denarja namenil za investicije na podeželju. Res pa je, da imata največji in najbolj razviti krajevni skupnosti Grosuplje in Šmarje-Sap drugačne potrebe kot ostale krajevne skupnosti. Grosuplje potrebuje dodatne pločnice, dodatno cestno razsvetljavo, dodatne asfaltne ceste, priključke kablanske televizije, preplastitev asfalta, primerno prometno ureditev, morda tudi semaforizirana križišča, bogatejše servisne in storitvene usluge, po nekaterih ostalih krajih pa nimajo še niti osnovnih, najpotrebnejših stvari, npr. javne kanalizacije. Na Ilovi Gori in na Hudi Polici še zdaj nimajo niti vodovoda. Vsi občani in občanke pa imajo enake pravice in podobne potrebe in vsi plačujejo davke, nadomestila in prispevke. Niti tolarja pa nismo okoliščani dobili, ker je bil župan s podeželja. Priznati pa moramo, da so vasi vse bolj urejene,

pokrajina obdelana, ljudje pa ostajajo na podeželju in skrbijo za polja, hiše, okolje. Sami ljudje vlagajo in delajo, zato je prav, da jim tudi občina pomaga. Vse to pa prispeva, da je Slovenija s prelepo pokrajino s številnimi grički in pohodniškimi potmi kot celota resnično pravi biser na sončni strani Alp. Vse več vasi ima urejena vaška jedra, pa sodobno pokopališko vežico in še marsikaj drugega. Na Grosupljem pa se je še v času prejšnjega župana začela zidati velika nova šola, urejal se je Cerkevni hrib, uredilo se je središče Šmarja, zdaj se je uredil del Brinja, preuredila se je Trubarjeva, preselilo se je Rome in urejajo se številne obrtne cone. Večina občinskega sveta si je vedno prizadevala za uravnotežen, usklajen in sorazmeren razvoj vseh delov občine, tako podeželja kot večjih naselij, in mislim, da je tako prav.

GO: Občinski sodelovanje oz. koalicija SLS + SKD in SDS nekateri politični nasprotniki imenujejo "nenaravno", pa tudi del pristašev SLS + SKD vidi socialdemokrate kot svoje glavne in najnevarnejše politične tekmece, čeprav se na zadnjih parlamentarnih volitvah z glasovi Vaših nekdanjih volivcev očitno ni okrepila SDS, ampak LDS.

M. Trontelj: Tako za parlament kot za volitve v občinski svet velja proporcionalni volilni sistem, zato ima vsaka stranka svoj program in svoje volilne kandidate. Število dobljenih glasov oz. število izvoljenih pa odloča, ali bo stranka mogla s programsko sorodno stranko uresničevati svoj program ali pa bo morala postati del opozicije, del manjšine. Po predlanskih volitvah sta v naši občini tako SDS kot SLS + SKD presodili, da lahko sodelujeta, in sicer projektno, ne na podlagi golega pragmatizma, ki je sicer zdaj tako v modi. Pri nas gre za partnersko, enakovredno povezovanje na podlagi argumentov, ne na podlagi pogojevanja in trgovanja. Z drugimi je v občinskem svetu težje sodelovati, zlasti še s tistimi, ki nam npr. ob zagovarjanju tudi katoliškega vrta podtikajo fašistoidnost. V povezavi s takim etikiranjem je tudi neinteligenten očitek o politični nenaravnosti. V obdobju volitev si želi vsaka politična stranka za svoj program pridobiti največjo podporo, po volitvah pa sodelujemo. Druge alternative ni in tudi organi naše stranke tako sodelovanje podpirajo.

GO: Občinski proračun za letošnje leto je težak okoli 2 milijardi. Proračunski strategiji Vaše stranke in SDS so v proračunski razpravi zahtevali znižanje denarja za plače občinske uprave in investicij za šolo Louisa Adamiča, vendar so od teh zahtev odstopili, županu pa so sicer oškrunili

plačo, toda na eni od naslednjih sej ste brez analitične razprave potrdili sicer na zakon oprt predlog, da se županu plača poviša, ker ima občina več kot 15.000 prebivalcev. Kako ocenjujete letošnji proračun in katere so proračunske prioritete SLS + SKD?

M. Trontelj: Pri sprejemu proračuna se je vsaka svetniška skupina odločila, da bo po svojih močeh prispevala, da je proračun sprejet in tako se je tudi zgodilo. Tudi naša stranka je odstopila od določenih zahtev, predvsem tam, kjer so bili argumenti resnično močni in kvalitetni. S tem pa ob proračunu ni bilo ne zmagovalcev in ne poražencev oziroma ne preveč zadovoljnih in ne preveč razočaranih. Zato me veseli, da je bil letošnji proračun sprejet z veliko večino in da so ga podprle vse politične skupine. Bojim se sicer, da je pričakovati 2 milijardi, kolikor jih je naračunal s svojimi sodelavci župan, nekoliko pretirano, vendar: čas bo pokazal realne številke. Prepričan pa sem, da so vse proračunske postavke pomembne ne glede ali gre za 30 milijonov ali za 1 milijon. Izgradnja nove šole v Št. Juriju je nujna, odrija pa se že dolgo. Tudi vodovod na Ilovi Gori je sorazmerno velik zalogaj, letos smo zanj namenili 25 milijonov, zato se rešuje postopno. Vsekakor pa je treba tisto, kar se začne, dokončati najprej. Potem mora priti na vrsto tudi vodovod na Hudi Polici. Dokončno se bo uredil Cerkevni hrib, ena najlepših točk Grosupljega, ki nudi možnost tudi za večje kulturne prireditve, pa ne samo verske. Veseli me, da smo dvignili pomoč staršem novorojenecem in novorojenkam. Nacionalnega problema natalitete s tem seveda ne bomo rešili, ustvarjamo pa pozitivno klimo: lokalna skupnost nova življenja podpira. Potrebno bo rešiti tudi nakup zemljišča za novo šolo na Polici pa urejati vaške kanalizacije itd. Vse proračunske postavke, ki smo jih predlagali kot stranka, so realne in izvedljive.

Za knjižnico Grosuplje so bili najprej pomisleki zaradi nedokončanega postopka denacionalizacije, na koncu pa smo soglasno odločili, da se bo letos za prostorski razvoj knjižnice pripravila potrebna dokumentacija.

V naši občini je vrsta družbenih dejavnosti, za katere je potrebno zbirati denar: sodobne šole, vrtec, zdravstveni dom, knjižnica, kulturni dom. Vse to je treba urejati postopno, torej izbirno, vendar strateško, dolgoročno in v sklopu celote. V občini je med akutnejšimi problemi tudi varstvo predšolskih otrok, seveda v smislu prostorskih zmogljivosti. Do neke mere bi problem omilil katoliški vrtec, vendar ideja ne zaživi, čeprav govori zanjo več argumentov: 1. Starši bi imeli možnost izbire, pri čemer pa ne bi šlo za konkurenco, saj bi uresničeval velik del državnega programa. 2. Pri investiciji bi sodelovala tudi župnija oz. dekanija pa tudi druge darovalce in podpornike bi pridobili, kar bi bilo za občinski proračun ugodnejše. 3. Seveda bi občina morala, skladno s predpisi, izdati koncesijo, vendar je problem v spremenjeni zakonodaji: ob denarni udeležbi občine bi vrtec moral izvajati državni program v celoti. Kljub temu pa sem prepričan, da bi se ob večji zainteresiranosti vseh, idejo le dalo realizirati.

Sam sem v občinskem svetu tudi predlagal, da se bi v Grosupljem ustanovil zavod ali agencija za kulturo in turizem. Glavna kulturna žarišča v občini so sicer štiri: knjižnica, izpostava Sklada za ljubiteljske dejavnosti, ki vključuje tudi kulturna društva, vrsta drugih društev (MISS, Groš, Explorik itd.) ter Cerkev, ta ima vsako nedeljo v sedmih krajih naše občine poleg drugega tudi glasbeni koncert (enournu petje pri maši), in to celo večkrat dnevno. Morda bi bilo primerno, da se tudi cerkveni zbori včlanijo v občinsko kulturno zvezo. Vendar o tem

odločajo predvsem sami. Vsa ta razvejana kulturna ali turistična dejavnost je rezultat delovanja posameznikov, ki si zaslužijo vso pohvalo za opravljeno delo, žal pa pri tem ni skupne profesionalne organizacijske, načrtovalne in produkcijske podpore. Zato je veliko kulturnih objektov neizkoriščenih: Praproče, Gradiček, Turenček, tabor Cerovo, kulturna dvorana Grosuplje. Zadnje bi bilo potrebno temeljito preurediti in jo skupaj z najbližjim okoljem spremeniti v kulturni center s kongresnimi kapacitetami. Spodbilo bi se tudi, da bi občina imela nek reprezentančni (protokolarni) prostor, in tudi ideja o primerni in urejeni poročni dvorani bi po mojem v bližnji prihodnosti lahko zaživila, in še je idej...

GO: Po daljšem zavračanju ste februarja letos v občinskem svetu sprejeli predlog župana, da se zviša nadomestilo na nezazidano stavbno zemljišče, za katerega je sprejet izvedbeni načrt. Po uradnem izračunu mora lastnik za 700 m² namesto dosedanjih 22.000 letno plačati 181.000 tolarjev, za nekoliko večjo parcelo pa celo več milijonov. Kako komentirate najnovejši županov predlog, naj bi bili navedena davka oproščeni tisti, ki bodo plačali oz. plačevali komunalni prispevek - ta pa naj bi bil okoli 11.000 tolarjev na meter gradbene parcele?

M. Trontelj: S stališča župana, ki si prizadeva, da bi imela občina čim več denarja, je povišanje logično. Nedvomno je treba pri povečanju dajatev upoštevati tudi inflacijo. Vendar je tako dvigovanje občinskih dajatev hoja po tanki črti. Človek, ki želi graditi, mora namreč, še preden zasadi prvo lopato, plačati izredno visoke zneske občini, krajevni skupnosti, komunalni in seveda tudi prejšnjemu lastniku zemljišča. Vsekakor je večkratno povečanje občinske dajatve pretirano, ker ni sorazmerno ne z dviganjem cen ne s porastom plač. Župan povišanje nadomestila utemeljuje z bojem proti špekulaciji in pretiranemu navijanju cen zemljišč, globoko pa pri tem upam, da ne bo prav občina tista, ki bo pri teh zemljiščih špekulirala v smislu kupovanja in prodajanja zemlje. O tej strategiji župana pa se bodo na koncu vendarle izjasnili občanke in občani na prihodnjih lokalnih volitvah in ocenili, ali so v dobrobit občank in občanov občine Grosuplje ali nasprotno.

GO: V Vašem osebnem političnem delovanju, ki se je začelo z letom 1989, je opazna usmerjenost v socialo (stanovanjski krediti, darilo za novorojenčke), skrb za mladino in kulturo ter občutljivost za moralne vrednote. V zvezi s katoliškim vrtem ste od liberalne strani sicer slišali očitke o fašistoidnosti, toda večina političnih nasprotnikov Vam priznava občutek za mero in dostojanstvo. Kaj Vam pomeni politika?

M. Trontelj: Politik je širok in zaradi polpretekle zgodovine negativno zaz-

namovan izraz, zato rajši uporabljam izraz javni delavec. Na podlagi politične pripadnosti stranki stopiš v svet javnega delovanja. Zato sem hvaležen SKD, kjer sem začel svoje politično delo, in upam, da sem jim zaupanje tudi vrnil. V občinskem svetu si kot zastopnik svojih volivcev prizadevam uresničevati program SLS + SKD. Moje prioritete niso veliki finančni projekti, pač pa mali, vsakdanji problemi občanov in naše občinske skupnosti sploh. Vidim npr., kako vse bolj rjavijo drogovji javne razsvetljave. Krajevne skupnosti nimajo dovolj denarja, pogosto pa bi bila potrebna predvsem volja in osebna podjetnost.

Politikom na državnem nivoju - poslancem in visokim funkcionarjem ljudje očitajo visoke dohodke in včasih težko razumljive poteze. Občinski svet pa na svojih sejah sprejema odločitve o vsebinah različnih odlokov, pravilnikov in imenovanj. Tu se prepletajo različni vidiki naših odločitev, gre za odločitve na podlagi strokovnih in političnih argumentov, kar je za demokratično družbo nekaj povsem normalnega. Bistveno pri tem pa je, da je sprejeto besedilo odloka ali pravilnika napisano jasno in razumljivo tudi za občanke in občane, in predvsem, daje za tistega, ki odlok uresničuje, besedilo nedvoumno in ne dovoljuje, da bi si ga razlagal na več načinov, oziroma da bi pri tem ali onem pogledal skozi prste.

Moti me, da je večkrat kdo, ki deluje v kakih političnih stranki in hkrati nastopa npr. v cerkvenem zboru ali v kakem športnem ali mladinskem društvu, obdolžen, da ima skrite interese, da vnaša stranko v društvo, kar pa ni res. Sam sem kot član MISS-a skupaj s številnimi člani vse čas poudarjal vsebino dejavnosti društva. In sem vesel, da nam je uspelo v občini v času nekega "kulturnega mrtvila" izpeljati izjemno število prireditev (MISS-ove večere, velikonočne razstave in koncerte, okrogle mize, Bus veselja in drugo), vse na nekomercialni podlagi. Danes je to že bistveno drugače.

Kot javni delavec ali politik ne skrivam svoje pripadnosti desnosredinskega političnemu prostoru in da pri tem delovanju izhajam iz krščanskih moralno-etičnih vrednot in razumevanja človeka. Kot javni delavec ali politik želim biti kredibilen in verodostojen, besede se morajo skladati z dejanji. In to pričakujem tudi od vseh, ki politično delujejo. Od javnega delovanja nimam in ne pričakujem koristi, zato pa me razveseli, ko pridem v kak kraj in vidim, kako so bila upravičena proračunska sredstva in kaj vse se je uredilo za boljše in prijetnejše bivanje. Če je to moje "poslanstvo" v mandatnem obdobju občinskega svetnika, potem sem zadovoljen.

GO: Hvala za pogovor.
Za Grosupeljske odmeve
spraveval J. Muller

NOVA REGIJSKA ORGANIZIRANOST SLS+SKD - SLOVENSKE LJUDSKE STRANKE

Ob koncu meseca aprila in v maju je v Sloveniji potekalo ustanavljanje regijskih odborov (RO) stranke SLS+SKD. Po novi organizacijski shemi novega vodstva stranke, občinski odbor Grosuplje pripada k obljubljanjski regiji. V to regijo so vključeni naslednji občinski odbori: Dobrepolje, Ivančna Gorica, Velike Lašče, Ig, Škofljica, Brezovica, Horjul, Polhov Gradec-Dobrava in Grosuplje. Za občinski odbor Grosuplje je regija izjemno pomemben organ pri odločanju o politiki stranke na celotnem državnem območju. Zato smo kot občinski odbor k oblikovanju regije pristopili izjemno odgovorno in tako tudi nastopili na ustanovnem zboru RO, ki je bilo v ponedeljek, 7. maja 2001, v Gasilskem centru Grosuplje. Stališče občinskega odbora Grosuplje je bilo usmerjeno v iskanje podpore za to, da najvišja mesta RO prevzamejo člani odbora iz Grosupljega in to iz dveh razlogov: ker želimo vplivati na odločitve vrha stranke in drugič, ker lahko ponudimo primerne kandidate, ki so pripravljeni za trdo delo. Rezultat ustanovnega zbora nove Barjansko-dolomitske-grosupeljske regije je naslednji. Za predsednika RO odbora je bil izvoljen član občinskega odbora Grosuplje, sedež RO je v Grosupljem in tudi tajniško mesto je s tem namenjeno odboru v Grosupljem. Regijo bo v svetu stranke zastopala ga. Tatjana Devjak iz odbora Velike Lašče, podžupanja občine Velike Lašče. Sedaj, ko je regijski odbor stranke konstituiran, pa je potrebno zavihati rokave in zagrabiti za delo, da bo kadrovska, organizacijska in programska prenova stranke zaživila tudi pri tistih, ki odločajo na volitvah.

OO SLS+SKD Slovenska ljudska stranka, Občinski odbor Grosuplje

Povabljeni ste na praznovanje...
Nič več v zadregi, kaj podariti ob takšni ali drugačni priložnosti!

Gram cvetja in daril
Rečnik & Co.

- * rezano cvetje
- * cvetlični aranžmaji
- * poročni sopki
- * venci
- * aranžiranje
- * darila

Adamičeva 2
1290 Grosuplje
Tel.: 78-71-616,
041/691 431

Za Vas, vaše najdražje in vaše prijatelje...
Za vsako priložnost, za vsak praznik...
Za izraz pozornosti in ljubezni

Župan v KS Št. Jurij - Neurejeno lastništvo slabi delovanje KS

Na "vhodu" v Št. Jurij

St. Jurij, 16. maj 2001 – Po ustaljeni praksi so si predstavniki sveta KS Št. Jurij in predsednik KS Janez Podržaj skupaj z županom Janezom Lesjakom in vodjem Urada za komunalno in cestno infrastrukturo Jožetom Miklavčičem ogledali aktualne in problematične lokacije v šentjurski kra-

jevni skupnosti. Na samem sestanku v prostorih nekdanjega združnega doma v Mali vasi pa so se poskušali dogovoriti o razreševanju nekaterih tekočih problemov in prioriteten delih, ki naj bi se jih lotili v bližnji prihodnosti.

Novi odseki asfaltiranih vaških poti

Na splošno je v okviru celotnega sestanka izstopala problematika lastništva v različnih segmentih dela v krajevni skupnosti, kar se kaže tudi po drugih krajevnih skupnostih v občini. Iz tega izhaja cela vrsta nedorečenih pristojnosti. Podlaga takemu stanju je predvsem v malomarnem odnosu naše širše skupnosti do razrešitve teh problemov s primerno zakonodajo. Zato si jih ljudje razlagamo vsak po svoje. Kadar v KS "lepo delajo", smo tiho, kadar pa je kaj narobe, jih imamo za "dežurne krivce". Vzrok za nazadovanje krajevnih skupnosti pa je tudi nezainteresiranost samih krajanov do skupnega dela. To so vse bolj splošne ugotovitve, ki se jim tudi v KS Št. Jurij ne morejo izogniti.

Tajnik KS Dušan Štrus je povedal, da so v letu 2000 zbrali skupaj 5,0 mio sit in 1,5 mio sit s prenosom iz leta 1999. Iz vseh teh sredstev so uredili asfaltno cesto od Medvedice do občinske meje proti vasi Vrh nad Želimljami, avtobusno postajališče pri gostilni Lovor, asfaltno prevleko pri gasilskem domu Št. Jurij in pokopališču, naredili javno razsvetljavo na Kobiljeku od Ponove vasi, v katero so vaščani poleg dela vložili še veliko sredstev k skupni višini stroškov 2,3 milijona sit. V letošnjem letu so bila dokončana asfaltna dela na odseku Šerjak - Culjkar - Mala vas. Vsa zemeljska dela so opravili krajanji sami. Najemnino od grobov so strogo namenili za sanacijo starega pokopališnega obzidja in za urejanje njegove okolice, nekaj denarja pa bodo uporabili še v letošnjem letu.

Kot najbolj pereči cesti so na sestanku izzveneli makadamska cesta proti Županovi jami in glavna cesta od Ponove vasi skozi Št. Jurij proti Velikim Lipljenim. Še posebej je bil izpostavljen dvojni ovinek in ožina med hišami v Mali vasi. Na Pecah imajo še eno krajšo cesto, ki je v fazi geodetskih meritev in jo bo možno uvrstiti v plan del KS po ureditvi lastništva. Obstaja pa še nekaj manjših odsekov cest v naseljih, ki jih bo prav tako potrebno reševati. Podobno je z avtobusnim postajališčem za Kojevo, za

katerega se nekateri vaščani pogajajo, da bi bilo bližje strnjenu naselju. Tudi zanj bo predhodno treba urediti lastništvo in dobiti vsa potrebna soglasja vključno z avtobusnim prevoznikom vred.

Javno razsvetljavo na Zg. Rogatcu, Vrbičju in Cerovem naj bi urejali tako, da bi vaščani sami poskrbeli za drogove, za ostala sredstva pa se bo potrebno dogovoriti med KS in občino. Ob modrovanju o javni razsvetljavi je prihajalo na dan kar nekaj različnih stališč - od tega, da bi morali imeti luči zaradi raznih nepridipravov prižgane celo noč in svetilna mesta še gosteje posejana, pa do tega, da je treba plačevati kar visoke stroške tokovine, ki jih občina pokriva že v sedanjem okviru samo 50%.

Prav tako je pri nekdanjem združnem domu ostalo še vedno precej nerešenega v zvezi lastništvom in napeljavo vode, kjer pa se JKP Grosuplje obnaša zelo pasivno. Ob tem je bilo izpostavljeno tudi nepravilno "lastnjenje", saj so sami krajanji gradili dom za kulturne in druge potrebe prebivalcev šentjurskih krajev. Zanimiv je tudi odnos novih stanovalcev, ki ga je najboljše demonstriral mladi pobič, ko je urno zahteval sredi sestanka premik enega od parkiranih avtomobilov. Lastništva parcele, na kateri je bil avto parkiran, pa

nismo imeli časa ugotovljati.

Dotaknili so se tudi neurejenega doma ob Županovi jami (primer je težak vsaj 40 milijonov) in posameznih "komunščin" po vaseh. Pojasnjeno je bilo tudi, da naj bi bile vse vloge za zazidljivost, ki so bile oddane po roku za zadnje spremembe prostorskega plana v letu 1998 in sprejetega v letošnjem letu, obravnavane v prihodnjih spremembah prostorskega plana. Kdaj pa se bodo le-te sprejemale, zaenkrat še ni možno napovedati niti letnice.

Precej zapleteno je tudi vprašanje, kdo je lastnik oziroma upravljalca igrišča v Št. Juriju, ki ga je v bližnji preteklosti pridobila KS z namenom, da bi se čim prej ob njem začela graditi nova šola. Župan ni vedel povedati, ali je tamkajšnjemu športnemu društvu podpisal kakšno najemno pogodbo ali ne, po izjavah prisotnih na sestanku pa so športniki zatrjevali, da imajo takšno pogodbo. Ker naj bi Večere na vasi organiziralo zadnji teden v avgustu Prostovoljno gasilsko društvo Ponova vas, želijo čim prej izvedeti, s kom se bodo morali pogovarjati. Predstavniki KS pa zatrjujejo, da med "športniki" in krajevno skupnostjo ni pravega sodelovanja. Krajanje vedno bolj moti tudi pasiven odnos občine do gradnje nove šole v Št. Juriju.

Jože Miklič

Cestna ožina v Mali vasi

Azbest, vodovod in rak

Azbest je rudnina, katere glavna sestavina so vlaknasti silikati. V industriji se uporabljata zlasti beli in modri azbest, in sicer za azbestocementne cevi, strešno kritino, fasadne plošče pa tudi za motorna tesnila, zavorne obloge, lepila itd. V Sloveniji vgrajuje azbest v svoje proizvode 30 podjetij. Največ azbestnih izdelkov smo proizvedli v 70. in 80. letih, veliko pa še zdaj, čeprav je bil azbest že leta 1977 uvrščen v prvo skupino rakotvornih snovi. Tanka in lahka azbestna vlakna povzročajo raka v ustih, grlu, žrelu, na bronhijih, pljučih, verjetno pa tudi na želodcu, črevesju in ledvicah. Zaradi izpostavljenosti azbestu v zraku se rak pojavlja navadno s 15., lahko pa tudi s 40-letno zakasnitvijo, zato strokovnjaki pričakujejo epidemijo od azbesta povzročenih rakov v prvi polovici našega, 21. stoletja.

Z azbestom je povezan tudi maligni mezoteliom plevre in peritoneja, to je tumor poprsnice in trebušnice. V Sloveniji je za mezoteliomom od leta 1961 do 1997 zbolelo 209 ljudi. Dr. Metoda Dodič Fikfak v prvi številki revije Sanitas et labora navaja, da jih je kar 90 % od njih stanovalo 2 do 5 km proč od tovarne, ki je za svoje proizvode uporabljala azbest, oz. od odlagališča nevarnih odpadkov.

Javno komunalno podjetje Grosuplje upravlja 93 km azbestocementnih vodovodnih cevi, od tega na področju občine Grosuplje 24 km. Cevovodi so stari nad 25, deloma pa tudi nad 40 let. Po pisanju Tomaža Riglerja, objavljenem v občinskem zborniku leta 2000, vsebujejo azbest cevovod od zajetja Kačjak pod Zg. Duplicami do vodohrana nad Jerovo vasjo in naprej do Grosupljeja; cevovod od zajetja pod Dobjem na

Perovo in od tam do Grosupljeja, speljan pod avtocesto in po Ljubljanski, Brinju in Stranski poti, ter cevovod, speljan po Adamičevi cesti. Celotno naselje Grosuplje torej pije vodo, ki priteka po azbestocementnih ceveh. Azbest vsebuje tudi cevovoda do Sp. Duplic in do V. Mlačevega, od koder je speljana voda na M. Mlačevo in v Zagradec, na ta vod pa je priključen tudi vodovod na Plešivico in v Luče. Azbestocementni vodovod pa je bil speljan tudi od zajetja Stavke do naselij Šmarje-Sap, Paradišče, Razdrto, Sela in Cikava, vendar je bilo 80 % tega cevovoda zaradi dotrajanosti že zamenjanega. Del vode dobiva šmarski sistem tudi s Perovega, kamor pa priteka voda po azbestocementnih ceveh.

Pri azbestnih izdelkih: ceveh, kritini, fasadah itd. so zlasti nevarne mehanske poškodbe: počenje, zlom, zdrobitev, odrgnina. Tedaj se namreč azbestna vlakna razsujejo po ozračju in jih vdihujemo. Dokler so proizvodi nepoškodovani, jih je zato najbolje pustiti, kjer že so, treba pa jih je redno pregledovati oz. nadzorovati vsebnost vode, ki po takih ceveh priteka. Tveganje je namreč bistveno večje, če se azbestni izdelki odstranjujejo in deponirajo nestrokovno.

Po izjavi Tomaža Riglerja je Javno komunalno podjetje Grosuplje na področju Šmarja že nadomestilo večino vodovodnih cevi, ki vsebujejo azbest. Zaradi prenevarnega osebnega izpostavljanja in onesnaževanja okolja pri demontaži, transportu in deponiranju azbestocementne cevi puščajo v zemlji, nad njimi pa polagajo nove, litoželezne cevi.

J. Müller

OBJESTNOST...

Tokrat namenjam te vrstice "močnim najstnikom"!

Ob novi šoli smo dobili krajanji - predvsem pa šolarji, poleg lepega igrišča tudi ličen LESEN MOSTIČEK čez Grosupeljščico. Da skrajša (jutranje) minutke šolarjem iz vseh "zaselkov" okrog doma starejših občanov.

Pa se je začelo, objestno in skoraj huligansko: najprej je "odpadla" ena letev ograje, potem druga, nato kmalu cel del ograje, pa pol ograje na drugi strani... itd.

Nihče od teh "močnejših najstnikov", ki so "poskrbeli", da se je to zgodilo, pa ni pomislil, da je mostiček od vseh oziroma za vse - tudi za male otročke iz vrta, ki most lahko uporabljajo sedaj le še pod največjo kontrolo vzgojiteljic. Sami nič več ... po zaslugi vaših "mišic"!

Ali je vredno, da bo imel kdaj kdo od vas "ta močnih" uničeno vest, če kdo le pade v potok, ki je včasih tudi hudournik, in...

Most je sedaj "INVALID" in potrebuje popravila ali zaprtje!

M. T.

ŠE NEKAJ O UREDITVI KMEČKIH DVORIŠČ

Čeprav je bilo o tem že veliko napisanega, še vedno vsi, ki imamo radi podeželje, naravo in vse, kar spada zraven, radi preberemo kakšno notico, ki bi nam mogoče koristila pri ureditvi našega bivalnega prostora na prostem.

Vsi vemo, da v naravi ni nič dokončnega, vse se spreminja, tako tudi naši vrtovi, bivalne in drugače uporabne površine okoli hiš in gospodarskih poslopj, pa tudi okoli stanovanjskih blokov, tudi tam je ponavadi vsaj majhna zelenica ali kotiček, ki ga je moč urediti tako, da polepša in poživlji beton in sivino.

Vsi ugotavljamo, da je tipika našega podeželja izgubila veliko privlačnosti, nepokvarjenega ruralnega ambience, ki ga le redko še lahko občudujemo v njegovi izvorni obliki. Kdo je temu kriv, je seveda druga zgodba. Gotovo ne vedno in povsem lastniki hiš in kmetij, ki so v dobri veri in po svojih zmogljivostih gradili in urejali tako, kot so.

Če se osredotočim na kmečko dvorišče, si upam trditi, da so čedalje bolj in lepše urejena, seveda pa marsikje manjka določen sistem, ki bi vse zaokrožil v prijetno celoto. Vsekakor je treba vedeti, da v nobenem primeru ni lepo, če je raznovrstnega cvetja preveč in je posajeno v neprimerne posode, kot so odsluženi lonci in plastična vedra. Tudi razne eksotične rastline ne sodijo preveč na kmečka dvorišča. Lepo je, če je pred ali za hišo urejena zelena trata, morda s primernim sadnim drevjem in grmovjem, ki spada na te površine (španski bezeg, snežna kepa, vajgela, forcizija, kovačnik, srobot...)

Lesena klop pred hišo poveča vtis

domačnosti, prav tako je ob vhodu lahko lepa večja rastlina v okrasnem loncu ali prosto rastoča (pušpan, hortenzija, asparagus...), ki je lahko tudi v čeburu ali na višjem podstavku.

Na nobeno dvorišče ne sodijo gume v ta namen, čeprav so "tako praktične" za zasaditve. Primerne in enostavne naj bodo tudi lesene ograje, če so seveda potrebne, ob zelenjavnem vrtu npr. Obilo podpornih zidov - škarp, ki niso najlepše za oko, lahko primerno zakrijemo s katero od plezajočih rastlin, kot so bršljan, zimzelen, popenjavke - srobot, divja trta, kovačnik ...

Kjer so ohranjeni iz preteklosti še stari motivi, kot so lesena ali kamnita korita za napajanje, vodnjaki, oboki, jih je vredno ohraniti in obnoviti.

Lep dodatek in okras, ki je obenem tudi koristen, je zelenjavni vrt, kjer so zelenjavne gredice in koristne ter okrasne rastline med seboj razporejene v primerem zaporedju.

Poudarim naj, da na okna kmečkih hiš sodijo predvsem pelargonije, asparagusi, fuksije, vodenke, begonije, bršljanke, malo manj pa surfinije, še posebej, če nimajo ustrezne nege (potrebno je pogosto zalivanje in dodatek agrogela pri sajenju, železovi kelati in sulfati, primerna zemlja - ph-5-6,5 ter dodatek tablete Osmocote plus).

Naj zaključim s pregovorom: "Vsake oči imajo svojega malarja" ter k temu dodam, da kljub temu obstajajo nekateri normativi in pravila, ki se jih je dobro držati in se jim, po svojih zmogljivostih in željah seveda, prilagajati.

Irma Lekan - svetovalka za KD in DD

SP. BLATO, GATINA

Vasi, ki nimajo urejenega vaškega družabnega središča, svoje jedro ponavadi razvijejo v bližini idiličnih cerkva, ki jih zlasti v naši sredini ni malo. Ob tem pa naključnim obiskovalcem, pa tudi domačinom pogled rad spolzi na obledele zidove krščanskega templja, na gosto posejana zadnja tiha počivališča in na okruške strodavnih obzidij, ki jih pogumno načenja zob časa. Iz skromnih pogovorov in opazk se razvijejo resni posveti o prepotrebni obnovi, ki bi njihovemu prepoznavnemu, središčnemu objektu dala novo podobo. Po podobnem scenariju se je premaknila tudi gradnja na pokopališču med Gatino in Spodnjim Blatom, ki se te dni že približuje dokončnemu izgledu.

Ob gatinskem pokopališču gradijo novo mrliško vežico

Krajani so dolga leta moledovali in trkali na občinska vrata, da bi si zagotovili dodaten tolar za razširitev grobne trase, ki je zasedena do zadnjega koticika, in za postavitev mrliške vežice sodobnega izgleda. Po nekaj letih prošnji so se odločili, da bodo projekt lahko izvedli le s pomočjo samoprispevka in tako so v dobrih dveh mesecih zbrali dobršen del denarnih sredstev. Vsako gospodinjstvo je prispevalo 50 tisočakov, 4 milijone tolarjev je prispevala KS Grosuplje, 2 milijona občina, gradbene stroške pa bodo pokrili tudi z denarjem, ki so ga štiri vasi, Sp. Blato, Sp. Duplice, Gatina in Praproče, prejele zaradi manj kakovostnega življenja, ki ga je več let ogrožalo smetišče Stehan. Temeljni kamen so krajani vseh vasi zazidali na večer 14. maja, po običaju ga je blagoslovil tudi duhovnik dr. France Šuštar, prisostvoval pa je tudi predsednik KS Grosuplje dr. Peter Hostnik, ki je skupaj z domačinom Alojzom Zajcem več let opozarjal na nujnost omenjenega projekta. Po prejemu gradbenega dovoljenja novembra lani so krajani nemudoma sklicali gradbeni odbor in se podali na lov za

ponudbami. Najugodnejši ponudnik je ponudil ceno 15 milijonov tolarjev in gradnja je lahko stekla. Kot je povedal predsednik gradbenega odbora Alojz Zajc, naj bi pokopališče razširili s 55 novimi grobovi, novost pa naj bi bila žarna grobišča. Urejena mrliška vežica naj bi svoje, ki so do sedaj ob pokojnem bedeli kar na domu, primorala, k spoštovanju občinskega odloka, ki preprečuje, da bi umrli ležal doma. Prebivalci štirih vasi pa so najbolj veseli ureditve cerkvene okolice s parkirnimi prostori, saj so do sedaj obiskovalci bili prisiljeni svoje avtomobile puščati na cesti ali zasebnih površinah. Krajani so začetek gradbenih del simbolično počastili in v temelj zazidali steklenico, v kateri so shranili listino – katere zapisovalec je Alojz Lampret – s podatki o denarni vrednosti gradnje, kdo so aktualni politični funkcionarji in kdo v kraju opravlja duhovniško službo, in jo opremili z imeni članov gradbenega odbora, ki so sodelovali pri projektu. Listini pa so tudi priložili 110 tolarjev, kolikor je na ta dan znašala protivrednost nemške denarne valute.

Barbara Pance

Župan in pristojne službe s predstavniki Romov: Še enkrat o reševanju romskega vprašanja

Grosuplje, 29. maja – Po predhodnem dogovoru ob preselitvi Romov na novo lokacijo za Smrekcem so se sestali v dveh zaporedno ločenih sestankih predstavniki dveh romskih družin. Znano je, da med njimi prihaja do napečnosti in je zato oteženo bivanje na novi lokaciji, ki je razdeljena le z vmesnim potokom. Sestanka pa so se poleg občinskih služb, ki urejajo to problematiko, Centra za socialno delo, udeležili še trije predstavniki Romov iz Zveze Romov Slovenije (RZS), med njimi Jožek Horvat – Muc kot predsednik zveze. Sestanka se je udeležil tudi Stane Baluh – predstavnik Urada za narodnosti pri Vladi R Slovenije.

Sedem predstavnikov prve skupine Romov, ki je živela za grosupeljsko železniško postajo, vztrajno trdi, da ni pogojev za življenje v sosedstvu z drugo skupino, na kar so opozarjali že lansko leto ob sami preselitvi. Zato naj bi sami kupili en travnik, izven zazidljivega območja, kjer predlagajo občini, da naj spelje postopke in ga spremeni v zazidljivega, oziroma si bodo oni sami postavili barake. Druge rešitve so zanje nesprejemljive. Druga skupina štirih Romov iz družine, ki je živela do jeseni za Dolenjgradom, je na sestanek prišla (kot je bilo dogovorjeno) eno uro pozneje in ni kazala nasprotovanja življenju v njihovem sosedstvu.

Župan se je ob tej priliki dotaknil tudi drugih tem – od tega, da nobeden od otrok iz prve skupine ne hodi v šolo, pa do tega, da se je za vprašanje grosupeljskih Romov začela zanimati že Evropa. Ob tem pa je ugotavljal, da bi se morali Romi organizirati, saj je v zadnjih mesecih umrlo kar nekaj Romov, med njimi

tudi dva, s katerimi so se na občini srečevali večkrat in skušali reševati sprotne potrebe. Predlagal je, da naj bi se med seboj dogovorili za enega predstavnika iz vsake romske družine, živeče v grosupeljski občini, ki bi skupaj predstavljali komisijo za reševanje sprotne aktualnosti in problemov. Tako verjame, da bi se bilo lažje pogovarjati tudi nasproti državi in posameznim pristojnim ministrstvom.

Predsednik RZS Jožek Horvat je skušal v pomirjevalnem tonu razmišljati o možnih variantnih rešitvah glede lokacije naselitve, a je še posebej izpostavil, da se bodo Romi morali med seboj pogovarjati. Povedal pa je še, da je RZS poslala predsedniku države sliko sedanjega stanja v različnih okoljih v Sloveniji, kjer živijo Romi. Za Grosuplje je navedeno, da nimajo dokončno urejenih bivalnih razmer.

Na vprašanji novinarja časopisa Delo, Bojana Rajška, kaj je država naredila v zvezi z reševanjem romske

problematike in ali so grosupeljski Romi avtohtoni v tem okolju, je odgovoril predstavnik vladnega Urada za narodnosti Stane Baluh. Pravi, da glede zaposlovanja tečejo programi, glede aktivnega vključevanja Romov v družbo pa, da se pripravlja tudi sprememba Zakona o lokalni samoupravi, kjer naj bi v sredinah z živečimi Romi imeli svojega predstavnika v občinskem svetu. Naj ob tem navedemo sedaj veljavni 65. člen Ustave Republike Slovenije, ki naj bi urejal položaj in pravice romske skupnosti v Sloveniji: "Položaj in posebne pravice romske skupnosti, ki živi v Sloveniji, ureja zakon." (konec navedbe) Telega zakona pa ni! Med drugimi razlagami za nesprejetje tega zakona je bilo v javnosti že večkrat rečeno, da bi se s posebnim zakonom lahko zašlo v nevarno področje diskriminacije. V zvezi z avtohtonostjo pa sta skupaj z županom menila, da vsi kriteriji avtohtonosti sicer niso izpolnjeni, vendar glede tega ne vidita zadržkov.

Jože Miklič

ZMEDA Z DOBREPOLJEM

Dobrepolje sicer ni naselje, ampak pokrajinska in župnijska enota s 14 vasmimi, zdaj pa je tudi občina, ki obsega tudi Struge. Pokrajinska zavest je pri prebivalcih Dobrepolja zelo močna, zato na vprašanje, od kod so, odgovarjajo, da z Dobrepolja, šele na dodatno vprašanje, iz katere vasi, pa povejo, da iz Kompolja, z Vidma ali da živijo za Gorico. Ker je tudi ostalim Slovincem veliko bolj poznano Dobrepolje kot katerakoli njegova vas, bi bilo prav, ko bi na Dobrepolje opozarjali tudi cestni napisi oziroma kašipoti. Vendar je prometna signalizacija glede tega zelo pomanjkljiva in neurejena.

Ne na prvem ne na drugem avtocestnem odcepu za Grosuplje ni napisano, da vodi odcep tudi proti Dobrepolju. Podobno tudi na samem Grosupljem. Pri Stražnem stolpu ali Črni vdovi (stavbi nove občine) stoji samo kašipot z napisom Št. Jurij (če ne še Podtabor?), čeprav sta Taborska in Župančičeva najkrajša in najprimernejša povezava za Dobrepolje.

Tudi po drugem izvozu z avtoceste ni napisov za Dobrepolje, potrebna pa bi bila na križišču Ob Grosupeljščici - Adamičeva in Adamičeva - Cesta na Krko. Na zadnji je samo kašipot za Krko. Pač pa je na križišču pri Bambiču označena tako za Krko kot za Dobrepolje, ampak na Velikem Mlačevem kaže napis samo smer za Videm.

Kdo odloča o namestitvi in smiselni razporeditvi kašipotov v tem primeru (pa tudi v drugih) ni niti tako pomembno. Verjetno pa bi k dejavnejšemu in bolj urejenemu postavljanju kašipotov lahko nekaj prispevala tudi občina.

J. Mū.

PO MEHIKI IN GVATEMALI: RAZBURLJIVE VOŽNJE (S KOKOŠMI)

"Ej, tam pod sedežem je kokoš!" vzkliknem od presenečenja, ko že nekaj časa opazujem vrečo, ki "oddaja" glasove. Ne ena, dve sta! Na avtobusu! In ko ju nesejo dol, bi ena skoraj kavsnila Urško. Spogledava se in se smejeva. Tako se dogaja, če se voziš z avtobusi 3. razreda po Mehiki in Gvatemali. (1. razred je luksuzen s temu primerno ceno, avtobusi 2. razreda pa so običajni avtobusi, primerni za večje razdalje; seveda se najdejo tudi izjeme.)

Malo so naju take vožnje spominjale na film "Ko to tamo pjeva", saj so taki avtobusi večinoma nekdanji šolski avtobusi iz ZDA. Če je na sedežu prostora za 2 človeka, sedijo tam vsaj 3. V gneči imaš srečo, če lahko stojiš na eni nogi, kar je praktično poskusila Urška: "Štorklja biti ni lahka stvar!" In ko se ti zdi, da res nihče več ne more gor, šofer še vedno ustavi vsakemu, ki čaka. Ni nunjo, da je to na postaji. Preprosto se postaviš ob cesto in pomahaš. Če vsaj malo poznaš vozni red,

ti ni treba dolgo čakati. Avtobusi so točni, tudi na vmesnih postajah, kar je v tistem koncu sveta kot čudež, saj moraš za vse čakati.

Čeprav si prepričan, da se na avtobusu zares nihče več ne more premakniti, se pojavi sprevodnik, ki ohrani vso gibčnost. Če imaš srečo, da je vesel že po naravi, zabava cel avtobus in postane 5-urna vožnja - kljub omejenemu prostoru, revščini vse-naokrog in zgodnji jutranji uri - pravi užitek. To se ne spremeni niti čez dan, ko je vročina. Vsi jo občutijo, zato odpirajo okna in nikogar ne moti prepah (raje ne pomislim na avtobuse pri nas).

In kje je prtljaga? Ponavadi pod sedeži, v Gvatemali pa kar na strehi. Prekrijejo jo s polivinilom, če dežuje. Sprevodnik zлага prtljago (da ne omenjam teže posameznih kosov), medtem pa avtobus že spelje. Sprevodnik je še vedno na strehi! Zanj to ni ovira. Skozi odprta vrata se zavijati v avtobus. Razburljivost vožnje se še poveča, ko ti povejo, da ti lahko zmanjka prtljaga. Nič težkega. Kadar kdo izstopi, mu sprevodnik da prtljago in vmes "pomotoma" vrže dol še kaj drugega. To hitro izgine, saj je precej ljudi na postajališčih. In vsi si česa želijo, saj večina živi v revščini. Žal tudi kakšen sprevodnik zaračuna dražjo vožnjo. Enemu sva morali plačati še enkrat več. Ko sva zahtevali denar

nazaj, ga je s težkim srcem dal, do konca vožnje pa se je izmikal najinim očem. Nek domačin je samo zmajal z glavo: "Vedno tako dela in to ne samo turistom."

Turistov pa je veliko, še posebej ob morju. V notranjost jih privablja predvsem ostanki slavne majevske civilizacije. Skrivajo se sredi džungle. Domačini so vstopali na avtobuse in izstopali, ne da bi bilo kje opaziti kakšno pot z glavne ceste. Preprosto izgubili so se v gozdu. In tam se preživljajo na skromni zemlji že vse od priselitve na to področje. Maji naj bi sem prišli v 1. tisočletju BC, okoli l. 1200 pa so slavna mesta, ki jih opazujemo danes, ostala dokončno nenaseljena - pokrila so jih drevesa. Tu rastejo z vso naglico, saj je ogromno vlage. Voda je Majem omogočila, da so naredili sistem kanalov in uspešno premagovali ogromne razdalje. In zgradili čudovite piramide. Ko stojiš na vrhu, vidiš le zelenje gozda in zdi se, kot da daleč naokrog ni nikogar. Da si sam na tem kraju. To sva še posebej občutili, če sva bili na takem mestu zgodaj zjutraj. Bolj se veča vročina, več turistov pride. Pravijo, da je to sedanja skrivnost ostankov -

največ obiskovalcev pride v največji vročini. Ta je ljuba tudi mnogim kuščarjem, ki se sončijo po kamnih nekdanjih stavb. In po stopnicah se priplazi kača. (Se nadaljuje)

Alenka Oblak

Avtobus v blatu - foto Alenka Oblak

Zavod za prostorsko, komunalno in stanovanjsko urejanje Grosuplje, d.o.o.

PRI GRADNJI VAŠEGA NOVEGA ALI ADAPTACIJI OBSTOJEČEGA OBJEKTA

vam nudimo:

- IZDELAVO LOKACIJSKE DOKUMENTACIJE

- IZDELAVO PROJEKTNE DOKUMENTACIJE ZA VSE VRSTE OBJEKTOV

- PRIDOBIVANJE DOKUMENTACIJE ZA GRADBENO DOVOLJENJE

Najdete nas na
Taborski cesti 3 v Grosupljem
in po telefonu
01. 736 30 73 ali 01. 736 05 42.

Avtoval

POOBLAŠČENI PRODAJNO SERVISNI
CENTER ZA VOZILA
BMW, ROVER, LAND ROVER, MG
IN MOTORNA KOLESNA BMW

Vsakemu, ki zaide v vasico Velika Račna, se pogled gotovo ustavi na novem, lično urejenem prostoru prodajno servisnega centra za vozila BMW in Rover Group. Na svetu ni najti podobnega primera. Takega namreč, kjer bi tako ugledna svetovna avtomobilska znamka, kot je BMW, našla svoje domovanje v tako majhnem kraju. Ta enkratna pridobitev je vsekakor izraz priznanja g. Tonetu Valentinčiču, direktorju podjetja Avtoval d.o.o., za njegovo dolgoletno zvestobo in predanost znamki BMW. Podjetje vodita skupaj z ženo, skupno pa so v njem 4 zaposleni.

Glavna dejavnost podjetja je zastopanje, prodaja in servisiranje avtomobilov in motornih koles znamke BMW na področju od Grosuplje do Trebnjega in Kočevja. Ker je bil BMW v preteklosti tudi lastnik podjetij Rover in Land Rover, imajo v podjetju s Tehnunionom pogodbo tudi o zastopanju, prodaji in servisiranju vozil te znamke na področju od Škofljice do Kočevja in Trebnjega.

G. VALENTINČIČ JE VZDRŽEVAL CELO VOZNI PARK DRŽAVNIH VRHOV NEKDANJE JUGOSLAVIJE

G. Valentinčič je že 25 let zvest znamki BMW. Gotovo je najbolj izkušeni poznavalec avtomobilov te znamke v Sloveniji in tudi v nekdanji Jugoslaviji. Svoje znanje je večkrat letno izpopolnjeval na šolanjih pri proizvajalcu v Nemčiji. Dolga leta je bil kot tehnični referent in inštruktor zaposlen v podjetju Tehnunion, zastopniku omenjene znamke pri nas. Vodil je celo vzdrževanje celotnega BMW voznega parka, ki ga je imel Tito in nekdanja jugoslovanska

policija, kjer napake niso bile dopustne. V šoli mehanikov je svoje znanje in izkušnje prenašal na druge, po vsej Jugoslaviji in vsej Sloveniji.

Pred tremi leti se je g. Valentinčič odločil za samostojno nadaljevanje kariere, seveda spet v povezavi z BMW-ji in njihovim generalnim zastopnikom za Slovenijo, Tehnunionom. Ustrezne prostore za prodajo in servisiranje avtomobilov je želel najeti v Grosuplju, vendar se je nazadnje odločil začasno rešitev doma, v Veliki Račni. Izbrano in kupljeno ima novo lokacijo v industrijski coni TOC 3. Tu ima g. Valentinčič namen izgraditi tako salon kot mehanično delavnico. Pri tem ne razume, kako more občina podjetnikom pobrati toliko denarja še preden le-ti začnejo s kakršnokoli dejavnostjo v novem objektu.

Cene BMW-jevih avtomobilov so po vsej Sloveniji enake, regionalne delitve trga se morajo pri prodaji držati vsi njihovi trgovci. Tudi v primeru nakupa na kredit ali leasing so kupcem po vsej

NIKJER NA SVETU BMW V TAKO MAJHNEM NASELJU

Sloveniji zagotovljeni enaki pogoji. Kakovosti in cenovnemu razredu te znamke ustrezno ima Avtoval v glavnem na zalogi le modela 316i in 318i, katerih cene znašajo do 5,5 milijonov SIT. Modelov, katerih cena presega 6 milijonov SIT, nimajo na zalogi, saj imajo kupci takih modelov običajno veliko različnih želja v zvezi z dodatno opremo. Običajen rok dobave za slednje modele znaša 2 do 3 mesece. Pri avtomobilih serije 7 gre za luksuzne izvedbe, katerih cene gredo tja do 18 milijonov SIT. Tako v svetu kot pri nas je največja prodaja serije 3, zanemarljiv ni tudi promet s serijo 5.

NOVOSTI TUDI LETOS.

Najnovejše informacije iz podjetja so, da čez en mesec prihaja na trg nov model BMW compact. Gre za manjši avto z enakim podvozjem kot ga imajo avtomobili serije 3. V tovarni pričakujejo dobro prodajo. Načrtovana je tudi proizvodnja serije 2, ki naj bi spadala v razred golfa. Za avtomobilske sladokusce bo do konca leta ponudbo obogatil nov tip serije 7.

Ne v BMW-ju ne v Avtovalu ni zanemarljiva prodaja in servis motornih koles, ki sta v porastu tudi na svetovni ravni. Statistike nemškega proizvajalca kažejo, da je struktura prodaje naslednja: 80% avtomobili, 20% motorna kolesa. Mesta so zasičena z avtomobilskim prometom, motorji so vedno lažje vodljivi, prilagojeni mlajši generaciji, primerni tudi za ženske. Kot zanimivost g. Valentinčič navaja, da BMW oskrbuje z motornimi kolesi preko 130 držav (tudi Japonsko) za spremstvo državnikov. V lanskem letu so dali na trg nov model C1, prilagojen mestni vožnji. Njegova posebnost je, da ima streho, varnostno kletko, brisalce,... Namenjen je prevozu enega človeka.

BMW POSTAVLJA NATANČNE NORMATIVE

Valentinčičeva razlagata, da pri prodaji avtomobilov prodajalci nimajo velikega zasluga, ker so s tem povezani veliki stroški. Glavni vir zasluga je zato servis. Zaradi tega,

zaradi zadovoljstva kupcev in zaradi ohranjanja uglednega imena podjetja BMW v Avtovalu nudijo izključno servis avtomobilov in motornih koles znamk, ki jih zastopajo. Prizadevajo si, da strankam ponudijo kakovosten in hiter servis, pri čemer se strogo držijo normativov nemškega proizvajalca. Slednji določajo tako obseg posameznih servisov, kot njihovo kvaliteto in količino časa, potrebnega za kakršen koli poseg v avto. Stroške servisa v Avtovalu zaračunajo v skladu z BMW-jevimi normativi. Kakovost poslovanja podjetja, od prodaje do servisa, ter izpolnjevanje normativov redno kontrolirajo tudi inšpektorji BMW-ja.

Izgleda, da je kakovost servisa, ki jo zagotavljajo v Avtovalu, znana daleč naokrog. G. Valentinčič pravi, da se je trenutno za servis potrebno prijaviti 10-14 dni vnaprej. Vsak dan jih kličejo nove stranke, vedno več tudi iz nekdanje Jugoslavije.

Poleg znanja so za kakovosten servis potrebna tudi specialna orodja. V lanskem letu so v Avtovalu dokupili takorekoč vsa orodja, potrebna za popoln servis in popravilo avtomobilov. Investicija za diagnostične testerje je stala 100.000 DEM. Z novimi modeli se seveda pojavijo nove potrebe.

ŽE NEKAJ ČASA BREZ USPEHA IŠČEJO MEHANIKA ZA REDNO ZAPOSILITEV

Za kakovosten servis je potreben tudi usposobljen kader. G. Valentinčič vsega seveda ne uspe postoriti sam. Dva mehanika ima, že nekaj časa pa išče novega. Valentinčičevi pravijo, da iščejo mladega, natančnega, komunikativnega, resnega in vestnega mehanika za redno zaposlitev. Ponujajo mu možnost šolanja za servisiranje in popravila BMW vozil, vključno z motornimi kolesi.

AVTOMOBILI SO ČEDALJE BOLJŠE KAKOVOSTI

Na splošno g. Valentinčič pravi, da se je kakovost avtomobilov v zadnjih letih zelo izboljšala. Pri BMW-ju so imeli v preteklosti ljudje mogoče pomisleke zaradi zadnjega pogona. Vendar direk-

tor pravi, da od leta 1991 zaradi izpopolnjenega elektronskega sistema to ni več problematično. Izboljšave se kažejo tudi na drugih področjih. Pred tridesetimi leti je bilo potrebno avto peljati na servis po 7.500 kilometrih, danes na 25.000 kilometrov. In še to gre le za menjavo olja in oljnega filtra, za kar znaša normativ 20 minut dela. Zavore se običajno menjajo na 50.000 do 60.000 kilometrov.

TUDI PO RABLJENE BMW-JE V AVTOVALU

Tudi rabljene BMW-je prodajajo v Avtovalu. V glavnem gre za avtomobile, ki jih dobijo staro za novo, od poznanih strank. Velikokrat je bil tak avto tudi servisiran pri njih. Znano je, da si veliko Slovencev želi voziti velike avtomobile, tudi BMW-je, pa si novih ne morejo privoščiti. Zato se jih veliko zateka k posrednikom na sivem trgu, ki jih dobavljajo neposredno iz Nemčije. G. Valentinčič svetuje, da se vsi taki potencialni kupci starih, uvoženih BMW-jevih avtomobilov pred nakupom zglasijo v Avtovalu. Avto bodo strokovno pregledali, poskušali bodo ugotoviti, koliko kilometrov je bilo z avtom dejansko prevoženih, v kakšnem stanju je ter ali je primeren za nakup. Na sivem trgu se namreč pojavlja veliko avtomobilov sumljivo nizke cene, katerih kakovost je temu primerno vprašljiva.

PRIHODNOST NI ROŽNATA

G. Valentinčič zaključuje, da se prodajalcem avtomobilov v Sloveniji ne obetajo dobri časi. Avtomobili so čedalje boljše, servisov in popravil je čedalje manj. BMW ima na slovenskem trgu, kjer znaša letna prodaja 700 - 800 avtomobilov, 1,5 odstotni delež. Prodajalcev, ki v Sloveniji prodajajo to znamko, je 11. "Zasluga je čedalje manj, stroški pa so visoki. Za vsak nov model je potrebno kupiti nova specialna orodja za servisiranje, veliko je potrebno vlagati v izobraževanje, plačevati je potrebno prospekte, informacije in druge nosilce podatkov", zaključuje pogovor direktor Valentinčič.

Mag. Tatjana Skubic

Guma Grosuplje z novim letom v trgovski družbi Sava Trade

"S programom, dejavnostjo in tržnim prilagajanjem bomo zadovoljevali povpraševanje in želje kupcev in naših poslovnih partnerjev. Bližina avtoceste, Ljubljane, predvidena izgradnja gospodarske cone, usmeritev na bivši jugoslovanski trg, vključevanje v nacionalni program namakanja bo še dodatno prispevalo z našemu dosedanjemu prizadevanju za doseganje pozitivnih rezultatov," so leta 1998 ob praznovanju 20-letnice obstoja zapisali v podjetju Guma Grosuplje. Vendar pa bo s prihodnjim letom vse skupaj malce drugače. Guma, ki je v 90-odstotni lasti poslovne skupine Sava, bo namreč ena od četverice Savinih trgovskih družb, ki se bodo z novim letom povezale v skupno trgovsko podjetje Sava Trade.

Leta 1977 ustanovljeno podjetje Guma se je leta 1994 preoblikovalo v delniško družbo. Zaposleni so z notranjim odkupom postali lastniki 55 odstotkov podjetja, pet odstotkov je dobil Republiški sklad za razvoj. Maja lani je Sava d.d. opravila dokončno zamenjavo delnic Gume s svojimi delnicami, čeprav sodelovanje med podjetjema sega dlje v preteklost.

Proizvajalec gumenih izdelkov se je v desetletju razvoja preoblikoval v prioritetno trgovsko in zastopniško podjetje. Marca 1997 je Guma odprla tudi lastni prodajni center. Zdaj veleprodaja ustvari 80 odstotkov prihodkov, maloprodaja pet odstotkov, na proizvodnjo pa odpade le še 15 odstotkov prihodkov. Ti so lani dosegli 877 mili-

jonov tolarjev, čisti dobiček je znašal dobra 2,2 milijona tolarjev, naložbe v osnovna sredstva pa skoraj 3 milijone tolarjev. 49 zaposlenih je skupaj ustvarilo 159 milijonov tolarjev dodane vrednosti, direktor Gume Jože Košak pa napoveduje, da naj bi letos promet porasel za dodatnih 13 odstotkov.

Skupina Sava je trenutno delna ali popolna lastnica štirih trgovskih družb: Chema, Aste Tehnične trgovine, Gume in Savatech Trada. Njihovo povezavo v veliko pomembno trgovsko podjetje je že dalj časa napovedovala, z novim letom pa naj bi napoved uresničila. V strukturi prihodkov četverice, ki so lani presegle 15 milijard tolarjev, je največji, 68-odstotni delež odpadel na Chemo, Astra Tehnična trgovina je ustvarila 23 odstotkov, Guma šest in Savatech Trade tri odstotke skupnih prihodkov. Z združitvijo naj bi tako Sava Trade postala vodilna slovenska trgovina s kemijskimi in gumotehničnimi proizvodi.

In kaj to pomeni za Gumo iz Grosupljeja? Racionalizacijo zaloga, večjo realizacijo in ponudbo... Z združitvijo naj bi Guma bolje izkoristila razpoložljive površine. Na obstoječi lokaciji naj bi uredili 1200 do 1500 kvadratnih metrov velik prodajni center, v katerem bo široka ponudba programa Sava Trade. V Brezju naj bi odprli tudi tako imenovani gumi-servis za popravila in montažo najrazličnejših pnevmatik, proizvodnjo pa zaradi strateških usmeritev skupine Sava ukiniteli.

Petra Anžlovar

VEČER LITERATURE

Niko Grafenauer na Groševem večerju literature

Mesec, ki je za nami, je bil za člane študentskega kluba GROŠ zelo dejaven. V klubskih prostorih smo izvedli več koncertov, izobraževalnih tečajev, v klub se je včlanilo več članov in članic, najbolj odmeven dogodek pa je bil gotovo obisk pesnika Nika Grafenaurja.

Večere literature pripravlja pesnik in urednik Jurij Hudolin in na njegovo vabilo je v naš kraj ponovno prišel tudi Niko Grafenauer, pesnik in urednik, dobitnik Prešernove nagrade v letu 1997. Skozi večer smo lahko prisluhnili pesnim iz zbirke Večer pred praznikom, Štukature..., zelo zanimiva pa so bila tudi njegova razmišljanja o osamosvojitvi Slovenije, o pomenu Nove revije in časnika Ampak za slovenski intelektualni prostor, o prihodnosti Slovencev in slovenstva (beseda je nanese tudi na aktualni referendum). Po večeru, ki se ga je udeležilo nekaj čez 40 lju-

biteljev poezije in ga je z zahvalo gostu zaključil Jurij Hudolin, si je pesnik vzel čas za razgovor z grosupeljskimi študenti. V razgovoru, ki je trajal dobri dve uri in pol, smo tako debatirali o aktualnem kulturnem in političnem dogajanju, nismo pa mogli mimo lokalne zgodovine, ki je prav zanimiva in pestra, v njej pa se odraža duh časa, v katerem smo bili in smo. Beseda je nanese na slikarja Viktorja Magyarja, ki je bil zaradi nestrinjanja z oblastjo sredi 80-ih let v našem kraju zaprt in ugonobljen. Vsi udeleženci razprave smo se strinjali, da je potrebno primer raziskati, saj se je linč zgodil nedavno, akterji še žive, samo z resnico pa je mogoče preprečiti morebitna podobna dejanja. Eden izmed načinov, kako osvetliti zgodovino, je tudi slikarska razstava. O njej kaj več drugič.

Upravni odbor GROŠ

VABILI

Študentski klub GROŠ vabi mlade srednješolce in študente, da se udeležijo naslednjih projektov:

Dvodnevni izlet na Kolpo bo med 30. 6. in 1. 7.

Izleta se vsako leto udeležijo okoli 50 mladih, izlet pa vključuje kampiranje, veslanje, kopanje...

Prijaviš se lahko na tel. 041 973 813 (Luka).

Izlet na Dugi otok bo potekal med 27. 7. in 5. 8.

Na Dugi otok bo šlo 40 oseb, cena pa bo cca. 35.000 tolarjev (vključeni prevoz, hrana, pijača, nastanitev).

Prijaviš se lahko na tel. 041 394 946 (Jože).

OBVESTILO

V GROŠ-u smo pridobili tudi FOTOKOPIRNI STROJ, ki je na voljo članom in članicam kluba ter ostalim občanom. Koplja stane 6 tolarjev, kopiranje pa je možno vsak dan med 10. in 22. uro.

Grosupeljski gasilski veterani slavili v Oplotnici

Nič posebnega ni danes gasilska tekma mladih ali starih gasilcev. Toda nekaj posebnega je tako tekmovalje v Oplotnici, kraju blizu Slovenskih Konjic. Kraj je z 2000 farani že kar malo mestece z ulicami in mestnim parkom. Njegov največji ponos pa so gasilci zaradi njihovih tekmovalnih dosežkov. Ti fantje in dekleta imajo v svojih vitrinah v prostorih gasilskega doma kar okoli tisoč pokalov, diplom, plaket - vsega še popisati ni preprosto. Ko gledaš in poslušas razlago o posameznih lovorikah, od kod je katera: "Ta je s svetovnega prvenstva, ta z evropskega, ta je olimpijska ... ta je iz Madžarske, ta iz Avstrije ...", se lahko samo čudiš. Vtis pa se še poudari, ko ne najdeš nobenega prahca na nobenem razstavljenem predmetu - vse je čisto kot v lekarni. Videti je, kot da bi bilo vse od včeraj, živo in sveže. Seveda imajo v dvorani tudi kip svetega Florjana - kar v naravni velikosti.

Temu primerno imajo urejeno tudi gasilsko opremo - od prastare do novejša in najnovejša. Vsi prebivalci živijo za svoj kraj in ob krajevnem prazniku se vrstijo kar nekaj prireditev. Vrh vsega je seveda parada dejavnosti tega kraja. Posebno pozornost pritegne prikaz gasilskih vozil in opreme skozi zgodovino. Namreč ob opremi nastopajo tudi gasilci v času ustreznih uniformi.

Grosupeljski gasilci veterani smo semkaj prišli kot "pikov zigmar", zelo malo ali nič nismo vedeli o tem kraju. Lahko bi rekli, da je bil to naš izlet v neznan. Do njega pa je prišlo takole: "V nedeljo je tekma v Oplotnici," je na redni vaji rekel šef Janez. "Mene ne bo doma, kaj boste storili?" Gasilec Šircelj je dejal: "Fantje, veliko smo vložili v vaje. Poskusimo preveriti svoje znanje nasproti drugim ekipam, Res je to zadnja nedelja pred prvo tekmo za pokal Slovenije, vendar lahko veliko iztržimo od nje. Zjutraj gremo k prvi maši, potem pa hitro domov na zajtrk in pot pod noge!"

Zdaj, ko imamo že malo avtocest, so

se kraji zblizali. Oplotnica je samo sedem kilometrov od avtoceste." Fantje so se strinjali in veselo smo odrinili na pot. Oplotnica nas je pričakala v svečani opravi. Za krajevni praznik jo skrbno okrasijo. Na tekmovališče smo prišli malo pred enajsto dopoldne, res da zadnji, vendar še o pravem času. "Kar se da hitro, se pripravite, ob dveh mora biti ta prostor že nared za parado," je rekel vodja. In res se je kaj kmalu zaslilo iz zvočnika: "Nastopa ekipa veteranov iz Grosupljega." Vsakega nastopajočega posebej so lepo predstavili po imenu in po delu. Sodnik nas je pred nastopom še poprosil, če bi jim, ker smo zadnji, na koncu pomagali pospraviti orodje. "Ni problema!" je bil odgovor. Sledilo je povelje: "V napad!" Časa ni bilo veliko, mi smo pa tudi želeli biti hitri in smo tudi bili kar najhitrejši. Da smo tudi resnično bili najhitrejši, nam je ves vesel sporočil vodja, ki je to slišal od sodnikov. Ko smo pospravljali orodje, je desetar že pritekel z uradnim rezultatom. Ponosno nam je povedal, da smo bili najhitrejši. Vendar je bil to šele prvi del preizkušnje. Desetar nas je vzbudil; "Fantje, ne izpustimo te priložnosti iz rok! Gremo na drugo vajo!"

V vaji Raznoterosti so se na dveh progah kar vrstile napake ekip, da si se lahko prijel za glavo. To so bile proge, vezane na vrvi. Tu so poklekli tudi fantje iz "trdnjave" (to je ekipa Šinkov turn) in še druge močne ekipe. Mi smo prav tu imeli odlično zasedbo. Res je, da se sicer ni odrezala za pet, vendar pa le za dlako manj. Napetost je naglo rasla, rezultati pa so bili hitro znani. Tehnika in ljudje so odlično delovali. Na računalniškem zaslonu se je izpisalo: prvo mesto Grosuplje, drugo Oplotnica, tretje ... Doslej so prehodni pokal krasila imena: Šinkov turn (kar dvakrat), Matke, Oplotnica ... Od leta 2001 pa bo na njem ime GD Grosuplje spominjalo naslednje rodove na dosežek naših veteranov.

Marjan Šircelj st.

Prostovoljno gasilsko društvo Polica: 10. JUBILEJ FLORJANOVE PROCESIJE

Novi kip sv. Florjana na Polici

Prva procesija v počastitev sv. Florjana v PGD Polica je bila izpeljana v maju leta 1991 v cerkvi sv. Lucije na Dolah pri Polici, kjer je tudi manjši kip sv. Florjana. Pobudnika za izvedbo procesije sta bila Vinko Skubic in Martin Knep, takratni predsednik društva.

Letos smo se torej zbrali že desetič na lepo sončno nedeljo, 6. maja. 10. jubilej Florjanove procesije smo praznovali zelo svečano, saj smo v ta namen opravili tudi blagoslov kipa sv. Florjana, ki bo v bodoče krasil pročelje prenovljenega gasilskega doma na Polici.

Pobudniki za izdelavo in namestitve kipa sv. Florjana so bili člani PGD Polica in sicer Marjan in Danijela Makše, Marjan in Tončka Kastelic ter Jože in

4/4 člani PGD Polica skupaj z domačim župnikom A. Pahuljetom, arhidiakonom monsignor V. Prestor in lipoglavski župnik J. Nemanič

120 LET GASILSTVA V ŠMARJU

V zadnjih dveh številkah Odmevov smo predstavili zgodovino PGD Šmarje-Sap skozi 120 let njegovega delovanja. Visoki jubilej bo društvo počastilo s številnimi prireditvami in osrednjo proslavo konec junija.

V današnji številki želimo predstaviti program prireditev in hkrati tudi povabiti vse bralce Odmevov, da si ogledajo predstavljene prireditve in s svojo prisotnostjo počastijo visoki jubilej Prostovoljnega gasilskega društva Šmarje-Sap.

PROGRAM OB 120. OBLETNICI PGD ŠMARJE-SAP

Tekmovalne enote PGD Šmarje-Sap na občinskem tekmovanju v Grosuplju (2 x 1. mesto, 1 x 2. mesto in 1 x 3. mesto)

Slika na naslovnici: Šmarje-Sap - prvaki v kategoriji članov A po spustu tekmovalne zastave

DAN ODPRTIH VRAT V GASILSKEM DOMU PGD ŠMARJE-SAP
v petek 22. 06. 2001
(od 9. do 20. ure)

V ta namen bo odprta razstava slik in dokumentov iz bogatega arhiva gasilskega društva. Na ogled pa bo tudi oprema in gasilska tehnika, katera se nahaja v prostorih gasilskega društva.

Svoj prispevek na temo sodelovanja gasilskega društva z učenci in učitelji OŠ Šmarje-Sap ter otrok in vzgojiteljic vrtca v Šmarju bodo v gasilskem domu predstavili tudi slednji.

Tudi Društvo podeželskih žena Sončnica bo pripravilo svoj kotiček ter se predstavilo.

V dopoldanskem času bo organiziran ogled predvsem za šolske in predšolske otroke, v popoldanskem času (ni izključeno tudi v dopoldanskem) pa pričakujemo obisk vseh krajanov. Ogledi bodo strokovno vodeni in člani PGD Šmarje-Sap bodo z veseljem odgovarjali na vaša vprašanja.

SLAVNOSTNA SEJA
v soboto, 23. 06. 2001

Slavnostna seja Prostovoljnega gasilskega društva Šmarje-Sap bo potekala v prostorih društva in bo popestrjena s kulturnim programom.

Vabljeni so člani PGD Šmarje-Sap, predstavniki GZ Grosuplje, župan Občine Grosuplje, predstavniki kra-

jevne skupnosti in šole, predstavniki društev v kraju ter drugi povabljeni.

GASILSKE IN DRUGE ŠPORTNE PRIREDITVE
v petek, 29. 06. 2001
(pričetek ob 17. uri)

Gasilci PGD Šmarje-Sap bodo skozi neformalni program prikazali različne gasilske veščine.

V različnih vajah se bodo predstavili mladi gasilci in gasilke, ki so na nedavnem občinskem in regijskem tekmovanju dosegli odlične rezultate.

V osrednji vaji tega dne bomo obudili zgodovino gasilstva v Šmarju s prepletanjem sedanje moderne tehnike. V vaji ob Družbenem domu v Šmarju bo prikazano gašenje s 120 let starim gasilskim vozom z ročno brizgalno in opremo iz zgodnjega obdobja delovanja društva, prikazano pa bo tudi gašenje in reševanje z najnovejšo tehniko. Poleg gasilcev bodo v prireditvah sodelovale tudi druge organizacije iz kraja in posamezniki. Ekipe vaščanov, v katerih pa ne smejo sodelovati operativni člani gasilskega društva, bodo tekmoval v polaganju cevi z odvzemom vode iz hidranta ter zbijanjem tarče.

Vse prireditve bodo prav gotovo zabavne, zato na ogled prisrčno vabimo vse krajanje Šmarja in sosednjih krajevnih skupnosti, vabimo pa tudi prijatelje gasilce iz vseh gasilskih društev v občini.

Da bi zaključili osrednjo prireditev naslednjega dne, smo povabili tudi ansambel GRM, ki nas bo zabaval med 19. in 24. uro.

SLOVESNOST OB 120 LETNICI Z VELIKO PARADO IN VRTNO VESELICO
v soboto 30. 06. 2001
s pričetkom parade ob 18.00 uri.

Slovesnost se bo pričela z veliko parado, v kateri bodo poleg domačih gasilcev sodelovala tudi vsa gasilska društva iz občine Grosuplje in sosednja društva z gasilsko tehniko. Poleg gasilcev bodo v paradi tudi narodne noše, konjeniki, pihalna godba ...

V uradnem delu slovesnosti, katere pokrovitelj je župan občine Grosuplje, bodo šmarski gasilci slovesno prevzeli nov gasilski prapor.

Po kulturnem programu in podelitvi priznanj bo sledila velika vrtna veselica, v kateri bodo za zabavo skrbele Mlade frajle.

Vabijo šmarski gasilci

Elitna ekipa članic PGD Šmarje-Sap

Majda Kastelic. Kip so imenovani tudi v celoti sami financirali in ga podarili društvu. Podstavek za kip sv. Florjana pa je podaril gospod Anton Potokar.

Novi kip sv. Florjana je izdelal umetnik gospod Martin Blatnik iz Ajdovca pri Žužemberku. Kip je izdelan iz žgane gline. Visok je 1,60 m. Je edini, ki je izdelan v tej izvedbi in velikosti.

Blagoslov kipa sv. Florjana s prošnjo, da bi nas varoval pred časnim in večnim ognjem je opravil gospod arhidiakon monsignor Vinko Prestor v prisotnosti domačega župnika Antona Pahuljeta in gospoda župnika Jerneja Nemaniča z Lipoglava.

Na svečani blagoslovitvi so bili, tako kot vsa leta do sedaj, prisotni tudi gasilci iz pobratenege društva PGD Prežganje in sosednjih društev Lipoglav in Hudo.

Na lepe spomine in na ponovno srečanje čez leto dni pri kipu sv. Florjana v PGD Polica!

MATURANTJE, SVETOVNI REKORDERJI

Ljubljana, 25. maj 2001 - Letošnji maturantje ljubljanskih, okoliških in primorskih srednjih šol so se na pobudo plesne šole Urška, Urada RS za mladino in podjetja Gyros odločili, da bodo zaplesali kar na osrednji Slovenski ulici. Več kot 4000 plesalcev je s tem prišlo tudi v Guinnessovo knjigo rekordov kot največja plesoča skupina parov, med plesočimi pa je bilo kar nekaj znanih grosupeljskih obrazov.

Jože MIKLIČ

SOČASNO ROMANJE SLOVENCEV NA BREZJE IN V LUJANU V ARGENTINI

V nedeljo, 13. maja je Izseljensko društvo Slovenije v svetu iz Ljubljane organiziralo romanje k Mariji Pomagaj na Brezje. Sočasno pa se je v Marijino svetišče v Lujanu v Buenos Airesu zbralo 4000 tam živečih Slovencev in Slovenk.

Del udeležencev romanja izseljencev na Brezju - foto Matjaž Trontelj

Slovensko sveto mašo je v brezjanski baziliki daroval župnik Janez Rihar, ki skrbi za rast Slovencev po svetu v veri. V mašnem nagovoru je poudaril potrebo po zblizovanju Slovencev doma in po svetu. Pri bogoslužju pa je s svojim znamenitim basbaritonom sodeloval tudi svetovno znani operni pevec, argentinski Slovenec in skorajšnji naš občan, Marko Fink, katerega je na orglah spremlja g. Vombberger.

Poleg Slovencev, ki so se vrnili v Slovenijo, ali pa so na začasnem obisku, se je romanja udeležila tudi večja skupina iz Notranjske. Na srečanju pa je bilo precej tudi romarjev iz grosupeljskih krajev.

Izseljensko društvo Slovenija v svetu deluje že deseto leto in skrbi za stike s slovenskimi izseljenci in njihovimi potomci ter si prizadeva, da odkrivajo svoje korenine v domovini svojih staršev in prastaršev. Pred leti je to društvo skupaj z grosupeljskim društvom MISS pripravilo okroglo mizo s temo o vračanju Slovencev v domovino.

Matjaž Trontelj

Grosupeljski romarji in kralj Herod v Ogleju

90 romarjev iz župnije Grosuplje je z župnikom dr. Francetom Šuštarjem 2. junija obiskalo Oglej, okoli 60 km severozahodno od Trsta oddaljeno mesto, ki je zdaj sicer pol manjše od Grosuplje, ima pa znamenito zgodovino. Pred več kot dvema tisočletjema je Oglej postal pomembno rimsko prometno, trgovsko in vojaško središče na izhodišču glavne ceste skozi osrednjo Slovenijo (Emona), Hrvaško (Siscia) do Podonavja (Sirmium). Okrog leta 200 se je v njem uveljavilo krščanstvo, dobrih sto let pozneje pa je mesto postalo pomembno misijonsko in cerkveno središče, pod katerega je od konca 8. stoletja spadala skoraj celotna Slovenija.

Oglejski patriarhi so v Sloveniji južno od Drave ustanavljali cerkvene upravno-teritorialne enote, med mnogimi drugimi tudi Šmarje (Harland) in Šentvid, že leta 1136 pa so ustanovili cistercijski samostan v Stični, prvi kulturni center na Slovenskem. Na oglejsko cerkveno središče spominja tudi ime Jerova vas, ki je prvič omenjena leta 1305. Vas se imenuje po jeru, kar je v Ogleju pomenilo duhovnika.

Grosupeljski romarji smo imeli sicer odlično turistično vodnico in vodnika, vendar nista omenila za kristjane izredno zanimivega zgodovinskega dogodka. Iz Svetega pisma tako dobro znanega nasilnika kralja Heroda je njegov najstarejši sin Antipater napeljal na pomisel, da ga hočeta umoriti sinova Aleksander in Aristobul, katerih mati je bila hčerka zadnjega judovskega kralja iz rodbine Makabejcev. Herod mu je do neke mere verjel, vendar z zarotnikoma ni hotel obračunati sam, temveč se je odločil, da se skupaj s sinovoma poklonijo cesarju Avgustu. Ker pa cesarja v Rimu ni bilo, so se vsi trije leta 9 pred Kr. podali za njim v Oglej.

Rimski cesar je skupaj z dvorom najprej poslušal kralja Heroda, ki je sinova obdolžil, da mu strežeta po življenju, potem pa je dal besedo obdolženima. V imenu obeh je govoril Aleksander: Če bi bil kralj Herod, njun oče, res prepričan o zaroti, bi ju že kaznoval, vendar nima nobenega dokaza, zato ju ni. Od očetomorilcev pa bi se odvrnili tudi Judje in mogočni cesar bi obračunal z njima, kot bi zaslužila. Zagovor je cesarja Avgusta pa tudi Heroda samega prepričal.

Judovski zgodovinar Jožef Flavij v svojih Judovskih starožitnostih (leta 94) piše, da je po razsodbi kralj Herod cesarju daroval 300 talentov za prirejanje ljudskih iger in zabav, od njega pa je v znak naklonjenosti dobil polovico dohodkov od rudnikov na otoku Cipru. Oglejska epizoda se je za oba kraljeviča končala srečno, toda dve leti pozneje ju je oče in kralj Herod pred domačim sodiščem obdolžil zarote, nato pa ju je dal zadaviti. Tri leta pozneje - leta 4 pred Kr. - je umrl tudi sam, star 70 let.

J. Müller

MOJ OTROK JE LE POVPREČNEŽ

Ob rojstvu otroka si prav gotovo vsak starš želi, da bi bil njegov otrok zdrav, priden, dober, v življenju uspešen,.... skratka vse misli in želje se ravnajo v smislu superlativnosti. Bolj ko otrok odrašča, tembolj se te želje in upanje stopnjujejo, pojavljajo se vedno nova pričakovanja.

Da bi otroci postali to, kar si želimo, poskušamo starši vsak na svoj način, vsak s svojim znanjem o vzgoji, predvsem pa vsak z obilico ljubezni do otroka, vplivati na njegovo obnašanje, njegov odnos do življenja, življenjskih vrednot in družbenih norm. Vsi otroci pa žal

V LOGU POD MANGARTOM

V nedeljo, 27. maja 2001, so člani Moškega pevskega zbora Samorastnik iz župnije Žalna obiskali Log pod Mangartom, kjer so poleg pomoči sodelovali tudi s petjem pri popoldanski sv. maši v cerkvi sv. Štefana. Somaševanje sta opravila tamkajšnji župnik in naš, žalski župnik Andrej Šink. Po maši so pevci zapeli še nekaj narodnih pesmi, na dvorišču pred cerkvijo pa so zapeli skupaj s pevskimi grosupeljskega pevskega zbora iz Kulturnega društva Pesem.

Huda stiska in trpljenje ljudi, neposredno prizadetih v plaz, ki je lansko jesen v dveh plazovih 15. in 17. novembra prizadel to manjšo idilično alpsko vasico v dolini hudourniške Koritnice in v zavetju visokih hribov Mangarta (2679 m), Jalovca (2645 m), Jerebice (2126 m), Rombona (2208 m) in grebena loških mogočnih sten z vrhom Bicelj (2346 m), je prizadela tudi mnoge Slovence, zato so krajem želeli pomagati na različne načine. S stisko preizkušanih ljudi so sočustvovali tudi pevci Moškega pevskega zbora Samorastnik, ki so želeli neposredno pomagati tudi na ta način, da bi poleg finančnega daru mednje prinesli košček svojega sveta, ki ga gojijo s pesmijo in dobro voljo.

Na pot so se s pevci podale nekatere njihove žene, nekaj otrok, pa tudi nekatere pevke grosupeljskega kulturnega društva Pesem, s katerimi so spomladi pripravili koncert na Mlačevem in v Grosupljem. Avtobusni prevoz je solidarnostno omogočilo domače podjetje Sintrako d.o.o. z Mlačevega.

Pot smo začeli v Žalni nekaj po enajsti uri in jo čez Logatec ubrali po dokaj ovinkasti cesti skozi Idrjijo, po dolini "krasne bistre hčere planin" in si ob poti skozi okna ogledovali posamezne zanimivosti, med njimi tudi drugi največji hudournik Boko, ki v 104 m visokem slapu izvira izpod Kaninskih podov.

V Log pod Mangartom smo prispeli le nekaj minut pred tretjo, ko je bila napovedana sv. maša. Zato smo imeli samo toliko časa, da smo si z novega železnega mostu (ki so ga postavili približno na mestu starega, katerega je odnesel plaz) ogledali kraj tragedije. Most je od cerkve oddaljen le nekaj deset metrov. Danes se s tega mesta ne vidi veliko, saj so gradbeniki odstranili že večino nanešenega

kamenja, blata in polomljenega drevja. A ko so nam povedali, da je bilo tukaj neposredno za novim mostom, kjer je poravnano prodje, nekoč vaško središče Zgornjega Loga in da je na tem mestu ugasnilo sedem življenj že tako in tako demografsko ogroženega območja in da ene ženske še vedno niso našli, potem smo si lahko predstavljali vso grozo ljudi tiste novembrske noči.

Po maši se nam je pridružil na krajšo pot do bližnje vasi Strmec še bovški župnik in nam povedal nekaj o bližnjih hribov, zgodovini teh krajev, še posebej o prvi svetovni vojni, in pa seveda največ o samem plaz. Lansko leto je bilo v drugi polovici oktobra zelo veliko dežja, sestava zemeljskih tal pa je precej nestabilna predvsem zaradi morenskega drobirja. V tem času je bilo tudi nekaj manjših potresnih sunkov, kar je še pospešilo zamakanje plazišča. Območje je namreč poznano po potresih, saj ga je prizadel nazadnje na velikonočno nedeljo 12. 4. 1998, pa tudi pred dobrima dvema desetletjema, ko je bil potres v Breginjskem kotu, mu ni bilo prizanešeno.

Strokovnjaki so ocenili, da se je utrvalo približno en milijon in pol kubičnih metrov zemljine. Plaz je miroval več kot en dan, nato pa je po strugi Predelice zgrmel mimo vasi Strmec, najbližje hiše iz te vasi pa so oddaljene od struge le približno sto metrov. Te količine smrtonosne kamnite mase pa strokovnjaki in pristojni uslužbenci niso pravilno ocenili na začetku plazjenja, saj smo bili priča televizijski izjavi, ko je pomirjala ljudi, da plaz miruje - še isto noč se je nato zgodila katastrofa.

Na drugi strani struge Predelice (čez prav tako novi most, ki ga je postavila vojska) je le dva streljaja do mejnega prelaza Predel (1156 m) v Italijo. Korito Predelice je danes

Del obiskovalcev Loga pod Mangartom v veselem razpoloženju na vrhu Vrščica

Od središča vasi je na desni strani potoka ostala samo ena hiša. Spredej poravnano prodje, zadaj Mangart. Plaz je prigrmel z leve strani.

popolnoma razrto, po njej pa teče v manjših slapovih neogljjen potoček. V sami strugi so postavljena tipala, ki bi naj prebivalce opozorili na morebitne nove premike plaz, ki še ni zgrmel v celoti v dolino. Od tu nazaj je pogled na Log pod Mangartom sicer idiličen, a se zarez, ki jo je napravil plaz v naravi, vleče daleč v globino in se vije še kilometre daleč.

Obisk smo zaključili v poznih popoldanskih urah, med udeleženci pa je zavel vetrič zadovoljstva, da se je vsak lahko zazrl v svoje srce in oči ljudi, ki še niso pozabili trpljenja tistih črnih noči, a jih bodri novo upanje - kot je tudi nas, ko smo se simbolično vzpenjali in spuščali čez visoki in ovinkasti Vrščič, ter z molitvijo, pa tudi v veselem razpoloženju ob Dragotovi frajtonerici nekaj pred polnočjo srečno prišli domov.

Jože Miklič

Spoštovani gospod Drago Zakrajšek

Srečanje v Logu pod Mangartom mi bo ostalo v trajnem spominu: pozdravili smo se kot dolgoletni prijatelji in se sproščeno in pristrčno pogovarjali. Verni Slovenci se hitro ujamemo in si povemo neposredno besedo, ki vzpodbuja in nas krepi. Iskreno se zahvaljujem Vam in vašemu odličnemu pevskega zboru, zahvaljujem se Vam za velikodušni dar (155.000.-) in da ste prišli v naše kraje in ljudem prinesli s svojo navzočnostjo in pesmijo krepko upanje za naprej, ki ga res potrebujejo. Ljudje na tak način začutijo, da se jih spominja in jim to pomaga, da težave lažje prenašajo. Hvala tudi za kaseti.

Če Vas pot zanese v naše kraje, nas gotovo obiščite.

Bog Vam povrni z vsem dobrim. Z molitvijo in mašami se Vas bomo večkrat spomnili. Bog živi Vas in Vaš odličen zbor SAMORASTNIK.

Bovec, 29. 5. 2001
Stanko Sivec, župnik

Žal se ta reforma vnaša v življenje šole zelo počasi in z majhnimi koraki, saj so v šolskem sistemu ljudje, ki ta poklic opravljajo že dolga leta in si ne želijo sprememb ali pa jih ne znajo vnašati v svoje delo. Med njimi so seveda tudi svetle izjeme, ki se s svojim delom želijo približati otrokom, jim znajo prislunhati, predvsem pa jih znajo sprejemati takšne kot so. Tem učiteljem naj se ob koncu šolskega leta iskreno zahvalimo, hkrati pa si želimo, da bi se čim prej odprla vrata prijazne šole, v kateri bo dobrodošel, cenjen in spoštovan vsak otrok, pa naj bo to otrok s posebnimi potrebami, vedenjsko moten otrok ali pa le povprečnež.

MAMA (naslov je v uredništvu)

USTVARJALI SMO OB PALČKU ANTONU

Že nekaj let prihaja na OŠ Brinje Grosuplje na obisk vrtec. Tokrat so nas obiskali malošolci iz vrtca Kosobrin. Pa to ni bilo prvo sodelovanje v tem šolskem letu. Kar nekajkrat so se udeležili naših kulturnih dni in s svojim programom prispevali kamenček v mozaik skupnega ustvarjanja kulturnega programa. Tokrat smo delo zastavili nekoliko drugače - skupaj s knjižničarko Jelko, učiteljicama Martino in Heleno ter vzgojiteljicama Darjo in Zdenko smo pripravile okvirni načrt našega skupnega projekta - "vrtec na obisku".

Najprej so prvošolci obiskali pravljico uro v šolski knjižnici, kjer so se srečali s Palčkom Antonom, nato so prišli še malošolci z vzgojiteljicama in varuhinjama. Po pravljici urici, ki so jo zaključili s pesmico o škratku, so malošolci odšli v učilnici 1.a in 1.b razreda, kjer so jih pričakali učiteljci in

učenci. Ob prijetnih ustvarjalnih delavnica so se družili malošolci in prvošolci in si izmenjevali prve izkuš-

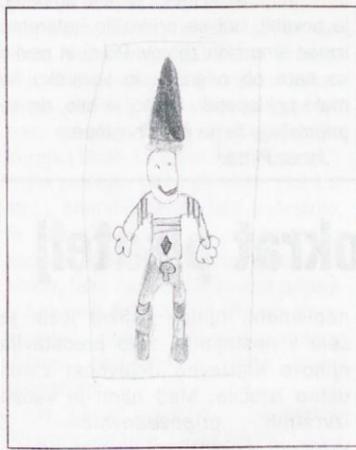
nje ob likovnem ustvarjanju, nastajali so opisi, zgodbe, pobarvanke, lutke na paličicah, kače, kočije, krone - osebe in predmeti pač, ki so v pravljici spremljali Palčka Antona.

Vsi smo bili zadovoljni - otroci, knjižničarka, učiteljci in vzgojiteljice, prav tako vsi povabljeni kolegi, vodstvo šole in vrtca, ki smo se udeležili srečanja s knjigo in ustvarjalnih delavnic. Nastala je prečudovita razstava v prostorih šolske knjižnice, kjer so se lutke in kače, pobarvanke in pisni izdelki mladih ustvarjalcev pomešali med pravljici svet palčkov in škratkov.

Skupno druženje šole in vrtca se je zopet izkazalo za dobro. Ob vsakodnevem druženju in bivanju pod isto streho je to le dokaz, da vzgojitelji in pedagoški delavci delamo le v prid in dobro vseh udeležencev v vzgojnoizobraževalnem procesu.

Jelka Gros, OŠ Brinje Grosuplje

KAKŠNI SO PALČKI? NARIŠI IN NAPIŠI.

Joe
Palčki so majhni.
Živijo v jami. Imajo
pisane obleke. Radi
si igrajo. Na glavi
imajo debele kape.
Imajo lep glas in
lep pojo. So veseli in
prijazni.

ŠPORTNO-NARAVOSLOVNI TABOR

V današnji osnovni šoli je zelo razgibano iskanje in razvijanje didaktičnih in drugih novosti, ki popestrijo in bogatijo vzgojnoizobraževalni proces. Konec maja so učenci 1.a in 1.b OŠ BRINJE GROSUPLJE in učenci 1., 2. in 3. razreda podružnične šole Polica zamenjali učilnico in domače okolje z bivanjem na deželi. Udeležili so se tridnevnega športno-naravoslovnega tabora v Kandršah.

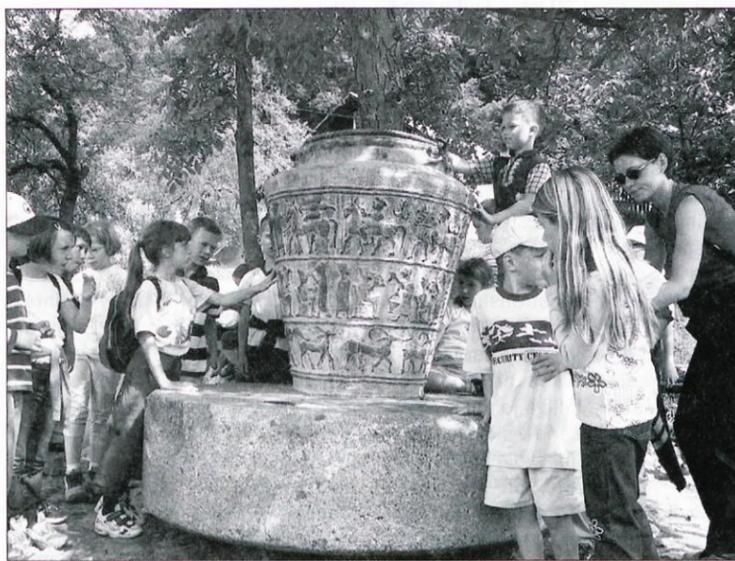
Z učenci smo si najprej ogledali Vače, vaško situlo, njeno nahajališče in obiskali GEOSS. Z gozdarjem smo odšli na Zasavsko Sveto goro in med potjo spoznavali značilnosti gozda in njegovih prebivalcev. Srečali smo se s čebelarjem ob čebelnjaku in si ogledali videokaseto o čebelah. Lovec nam je predstavil videokaseto o skrbi lovcev za divjad. V naravi smo opazovali stopinje divjega prašiča, srne, si ogledali lovsko opazovalnico in krmišče.

In kaj smo še videli: goža, ki se je grel na poraslem štoru, močeradna na vlažnih gozdnih tleh, studenčke v gozdu, sledi srnjaka, ki si je čistil mlado rogovje, murne, rdeče škrateljce, metulje in mravlje na travniku, pobočja zaščitenih orlic...

Tak način dela prav gotovo ustreza težnji po razvijanju učencem prijazne šole. Učenci so se prilagajali novim situacijam, različnim okoliščinam, prevzemali so odgovornost zase in svoje stvari, pokazali veliko poguma in samostojnosti pri vseh oblikah dela in življenja v novem okolju, prilagajali so svoje interese interesom drugih in živeli z naravo. Pri takšni obliki vzgojnoizobraževalnega dela je več možnosti za poglobljanje odnosov med učenci in učiteljem ter med učenci samimi.

V imenu učencev in učiteljev se zahvaljujemo staršem in vodstvu šole za podporo pri izvedbi treh res lepih dni. Takšnih dni si vsi še želimo!

Marija Podvršič, Helena Zakrajšek

Vaška situla

Najprej smo se ustavili v Vačah. Tam nas je pozdravila ravnateljica. Pokazala nam je vaško situlo. Situlo je našel Janez. Zakopana je bila v grobu. Z njo so nosili vodo. Sedaj je razstavljena v Ljubljani.

Erik Zupančič

Pod lovsko opazovalnico

Zasavska gora

Bili smo na Zasavski gori. Z nami je bil gozdar. Pogovarjali smo se veliko o drevesih, rastlinah, živalih in o lubadarjih. Pokazal nam je past za lubadarje. V koči smo si kupili sladoled, za pit in lizike.

Tea Blekovič

Taborni ogenj

V torek zvečer smo zakurili taborni ogenj. Ob tabornem ognju smo plesali, peli in se igrali pokaži kaj znaš. Peli smo Avto od peka ima luknjo na gumi. Taborni ogenj je bil velik. Mimo je prišel pes Hinko in zavohal ogenj. Ko je bila noč, smo šli spat.

Sara Zorc

Igraje do novih znanj

Šmarje-Sap, 25. maja - Učenci in delavci podružnične osnovne šole Šmarje-Sap so v dneh, ko se zaključuje šolsko leto 2000/2001, staršem in krajanom skušali pokazati delček svoje ustvarjalnosti. Slednji niso ostali ravnodušni. V velikem številu so se odzvali vabilu in s tem organizatorjem in nastopajočim pokazali, da cenijo njihovo delo.

Pestro popoldne se je pričelo z vožnjo sedaj že kar znamenitega in nepogrešljivega šmarskega mini vlaka. Sledili so nastopi učencev in učenek. Mala dramska skupina je zaigrala igrico Obtoženi volk. Krvoločni volk, obtožen dvojnega umora, se naposled znajde na sodišču. Po številnih zapletih ob zaslišanju prič se zgodi nekaj nepredvidenega. Ko želi sodnik razglasiti sodbo, ... Če boste imeli možnost, si predstavite oglejte. Mogoče pridejo gostovat tudi k vam. Izdelali so tudi čisto prave gledališke liste.

V podaljšanem bivanju v 1. razredu so pripravili lutkovno uprizoritev Zrcalce, 2.a se je predstavil z dramatizacijo V avtobusu, 3.b s pesmico Ples, 4. razred z lutkovno uprizoritvijo Prizori iz življenja stvari, 6.b z lutkovno igro Mačke iz visoke družbe in 5.b s parodijo Televizija. Mladi igralci so pod drobnogled vzeli televizijske programe. Reklame poneumljajo. Kičasti filmi pa mnoge ljudi, ki ne ločijo resničnega življenja od iluzij, delajo nesrečne. Tudi ta skupina je pripravila gledališki list.

Po hodnikih so bili na ogled izdelki, narejeni pri različnih krožkih in v raznih delavnicah; likovna, kiparska in fotografska dela ter lutke. Predstavljen

Zanimanje ob vezavi žarnic.

je bil projekt Skrb za živo bitje - vzgojil(-a) sem rastlino. Obiskovalci so si poleg že tradicionalne "vesele tehnike" lahko ogledali tudi mini električne vezave žarnic, motorčkov in zvoncev, ki so jih, na podlagi razumevanja fizike, pri tehničnem pouku izdelali učenci in učenke osmega razreda.

Janez Pintar

"Vzgojil(-a) sem rastlino"

NIKO MIHIČINAC K.D.

NEPREMIČNINE

KOLODVORSKA 3, 1290 GROSUPLJE

TEL.: 01-786 56 60, FAX: 01-786 56 65

GSM: 041-405 258

SMS: 405258@LINUX.MOBITEL.SI

E-MAIL: NIKO@MIHICINAC-NEPREMICNINE.SI

URL: WWW.MIHICINAC-NEPREMICNINE.SI

KUPIMO - atraktivne zazidljive parcele
- večji prostor ali hišo v centru Grosupljega primerno za klasično slaščičarno
- garsonjere in manjša stanovanja

PRODAMO - gradbene parcele
- stanovanjske hiše
- kmetijska zemljišča

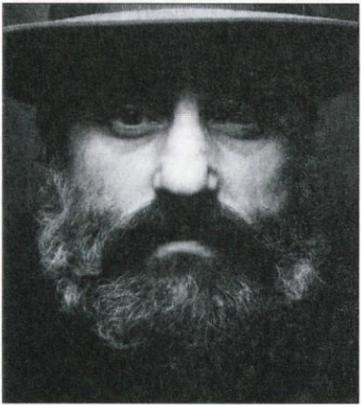
NAJMEMO - stanovanja vseh velikosti in

POSREDUJEMO V NAJEM - samske sobe

DRUGE STORITVE - sestava predlogov za vpis v zemljiško knjigo
- pomoč pri sestavi vseh vrst pogodb v zvezi z nepremičninami

SVETUJEMO VAM IN POMAGAMO
PRI URESNITVI VAŠIH NAČRTOV

IVO FRBEŽAR: STOJI GORILNA PISANA ALI ZA/NOS

Nova pesniška zbirka Iva Frbežarja Stoji gorilna pisana je svojevrstno presenečenje, čeprav to prejkone velja bolj za tiste, ki njegovega ustvarjanja niso spremljali posebej pozorno. Mogoče pa je predvidevati, da bodo te pesmi zbudile več pozornosti kot tiste iz sedmih prejšnjih njegovih zbirk.

Ivo Frbežar seveda že doslej ni bil neznan, zagotovo pa je bil eden tistih, ki nikoli niso pluli z glavnim tokom slovenske književne ustvarjalnosti. To je v njegovi zadnji knjigi le še bolj izrazito. Stoji gorilna pisana je skrajno ironičen, tu in tam satiričen in z grotesko obarvan pesniški pogled na sodobne slovenske družbene razmere. Avtor je presenetil z močjo, čeprav je že pred tem naraščala iz zbirke v zbirko, uspelo pa mu je tudi docela izbrusiti svoj dovolj prepoznavni in izvirni avtorski svet, ki se napaja iz različnih virov. Frbežar je znan predvsem kot avtor, ki se preizkuša v različnih zvrsteh in slogih. S slogovnimi preizkušnji se je njegov pogled običajno širil in poglobljal, a se zaradi različnih oblikovnih načinov nekako ni povsem razmahnil. Tokrat pa imamo pred seboj zares izrazito močno pesniško, aforistično in delno tudi dramsko knjigo.

V pesmih, ki so izrazito družbenokritično obarvane, prevladujejo temne podobe iz groteskno spačenega družbenega zakulisja, poglobljena izrazna sredstva pa so

ostra in neposredna ironija, ki oblikovno precej dolguje dolgim verzom in besednemu zakladu ameriških beatnikov, ter po drugi strani avantgardne besedne igre, ki kažejo vpliv evropskih modernističnih, pa tudi kabaretnih pesnikov. Nekatere pesmi so v tem okviru naravnane izrazito kabaretno in močno spominjajo, kot piše v spremni besedi, na slog, kakršnega je uveljavljal Brecht.

Vseh prvih, ki sestavljajo Frbežarjev vsaj za slovenski prostor izrazito inovativni način, najbrž niti ni treba naštevati. Nekatere med njimi so tudi prepoznavno slovenske, še številčnejše pa so parodije na sloge slovenskih avtorjev, pa tudi na politične govore, novinarsko pisanje ali na reklame. Končni učinek je močan in kaže na avtorja, ki se je odlično znašel na zahtevnem mejnem, delno avantgardnem, delno pa družbeno-kritičnem področju. V zbirko so poleg pesmi vključena tudi tri izrazito eksperimentalno naravnana besedila za drame oziroma radijske igre, citati iz tiska s komentarji in avtorjevi komentarji družbene stvarnosti, opremljeni s citati. Najmočnejši in najnenavadnejši je tekst z naslovom Knjiga sledov s podnaslovom Slovenske variante. V izjemen nadrealističen oris stanja slovenske kolektivne podzavesti se postopno vpletajo absurdne prvine novejšega izvora v obliki časopisnih naslovov in znanih fraz ter replik, vse dokler nimamo pred seboj monumentalnega konglomerata zablod, nekako specifičnih za današnji čas in prostor.

Skratka, Stoji gorilna pisana je delo avtorja, ki se v postopni graditvi svojega izrazito nekonvencionalnega načina pisanja zanesljivo približuje ustvarjalnemu vrhuncu. Brez dvoma gre za presenečenje. Dobro merjena provokacija na slovenskem književnem prizorišču je dosegla umetniško zavirljive razsežnosti, znotraj katerih jo bo težko prezreti.

Uroš Črničog

Slovenstvo Jožefa Prešerna

Zužek 1905-1923 je že opazil, da je Jožef vodil cerkvene matične knjige v nemščini in da je tudi za kraje uporabljal nemška (Laimberg ali Großlaimberg za Veliko Illovo Goro, Slainiz za Sp. Slivnico ipd.) ali polnemška imena (Groß Ratschna za Veliko Račno). Tudi podpisoval se je v veliki večini nemško: Josephus Preschern. Tudi Kidrič 1938 piše, da so se stari stric Jožef in oba njegova nečaka duhovnika podpisovali s sch. Vse to je precej red, vendar se iz tega ne more kar tako sklepati na šibko slovensko zavest Grošonkla Jožefa. Že leta 1784 so se po ukazu cesarja Jožefa II. morale matične knjige začeti pisati v nemščini, ki pa je prevladala šele okoli leta 1800. Prejšnje nerubricirane knjige so nadomestile knjige z rubrikami, ki so nosile nemške nadpise. Nemški zapisi kopanjskega krajevnega kaplana pa so bolj opazni, ker sta oba njegova predhodnika, eden je bil po narodnosti Furlan, drugi pa Italijan, vodila kopanjske matice v latinščini. Res pa je, da so duhovniki v Šmarju pa tudi po krajih, kjer sta med 1800 in 1820 kot duhovnika službovala Franc (Stična, Bohinjska Bistrica, Višnja Gora, Ig, Borovnica, Sava) in Jakob Prešeren (Brezovica, Preserje, Ig, Vrhnika, Borovnica), več pisali v slovenščini, kot pa so pisali trije Prešerni.

Nekajkrat pa je tudi Jožef v maticah uporabil bohoričico. Slovensko se je na Kopanju prvič podpisal marca 1804, ko je pokopal svojo sestro Jero: Josephus Prejhern. Tudi sestriin priimek, oblikoslovno sicer ponemčen, je zapisal v bohoričici: Gertrud Prejhernin. Do leta 1820 se je slovensko podpisal v mrliško knjigo 22-krat, v krstno knjigo pa 17-krat. Kadar je zapisal svoj priimek v bohoričici, je svoj službeni naziv zapisal v latinščini: Curatus loci oz. C. L. ali L. C. Pri nemškem podpisu je uporabljal nemške nazive: največkrat Lokalkaplan, včasih Ortskurat, redko pa Ortsseelsorger ali Ortsbewalter. Leta 1813 se je, čudno, štirikrat podpisal kot Pfarrer, torej župnik.

Pri zapisovanju krajevnih imen je decembra 1800 sledil svojemu predhodniku Peteaniju, ki je dosledno pisal Illovagora. Toda ko je Jožef februarja 1804 v krstni knjigi nastavlil naslednjo stran, je začel pisati nemško: Lamberg. Toda 26. feb. 1810 je v rojstni knjigi zapisal Lamberg vulgo Velka Illovagora. Osebna imena pa je, kot vsi tedanji duhovniški matičarji, pisal v latinski obliki: Johannes, Franciscus, Antonius, Jacobus; Agnes, Margarith, Gertrud ipd.

J. Müller

NOCOJ PA, OH, NOCOJ

Šmarje-Sap, 12. maja - Na koncertu zborovske pesmi, ki je v Šmarju-Sapu postal že tradicionalni kulturni dogodek pred poletnimi dopusti in počitnicami, se je poleg Moškega pevskega zbora in Ženskega okteta iz Šmarja-Sapa predstavil tudi Moški pevski zbor Pesem Grosuplje. V odmoru med obema deloma koncerta je na citre zaigral Dušan Mazaj, ki se mu je ob narodni "Nocoj pa, oh, nocoj" kot solo pevka pridružila članica Ženskega okteta Milena Glavan. Ob drugi kritici sta k petju pritegnila hvaležno občinstvo, ki so mu na pomoč priskočili tudi pevci in pevke vseh treh zborov. Nič čudnega, da je bila pesem ubrana, saj vsi trije zbori delujejo pod umetniškim vodstvom mladega Šmarčana Jerneja Kralja.

Da je kulturna prireditelj skrbno pripravljena, je bilo slutiti že po praznično urejeni dvorani, ki je spretno skrivala žalostno in boleče dejstvo, da

šmarski Družbeni dom že močno razjeda zob časa. V uvodnem nagovoru je predsednik Kulturnega društva Ljubo Vilar pozdravil zbrano občinstvo in

nastopajoče ter na kratko predstavil gostujoči MPZ Pesem Grosuplje.

Sledili so pevski nastopi. Vsebine pesmi je hudomušno napovedovala Natalija Lešnjak ter jih domiselno pletla v zaključene predstavitve zborov - te pa so tvorile celostni kulturni večer. Zadnje pesem, Na Vipavskem, so zapeli vsi trije zbori skupaj. Nato so bili k sodelovanju pri petju znanih narodnih pesmi povabljeni še poslušalci in poslušalke v dvorani.

Ob koncu se je predsednik KD Ljubo Vilar nastopajočim zahvalil za čas, ki ga namenjajo petju in za ves trud, ki so ga vložili v pripravo koncerta. Mlade in malo manj mlade, dekleta in žene, fante in može, ki imajo veselje do petja, je povabil, naj se pridružijo kateremu izmed šmarskih zborov. Pevci in pevke so nato ob prigrizku in kozarčku še malo poklepetali. Slišati je bilo, da se pripravljajo že na nove nastope.

Janez Pintar

Romski glasbenik Brizani - tokrat pisatelj

Letnico 2000 ima tudi knjiga Le ostanite - Romi gredo!, ki jo je napisal kosovski Rom Imer Brizani - Traja, izšla pa je pri celovski Mohorjevi družbi z naklonjeno spremno besedo Vinka Ošlaka.

Brizani ne prihaja izpod šotora, saj je bil že njegov oče uspešen glasbenik - med drugim je bil celo dirigent RTV Priština - ki si je zelo prizadeval za izobrazbo svojih otrok. Očitno uspešno, saj je njegov sin Imer prišel pred 20 leti v Ljubljano s končano srednjo zobotehniško šolo, da bi v Sloveniji študiral stomatologijo. Lani jeseni je opravil diferencialni izpit za študij muzikologije, kar ni slučajno, saj je Imer Brizani v prvi vrsti glasbenik. S skupino Amala (kar pomeni prijatelj) je pred kakim mesecem predstavil že drugo zgoščenko.

Da bo njegov prikaz Romov zgolj pozitiven, torej enostranski, opozarja Brizani sam v uvodu. S prikazom pozitivnega pola želi ustvariti v naših predstavah ravnovesje, želi nam povedati - knjiga je namenjena NAM, saj je napisana v slovenščini - da imajo tudi Romi svojo zgodovino, čeprav nenapisano, pri tem pa s ponosom izpostavi dejstvo, da niso nikoli zakuhali prav nobene vojne. Njihova zgodovina ni zgodovina osvajalcev, ampak preganjancev.

Knjiga se začne s poglavjem o izvoru Romov, v grobem je navedenih nekaj jezikoslovnih in antropoloških raziskav ter iz njih izpeljani zaključek o njihovem indijskem izvoru. Med jezikoslovci navaja tudi našega Miklošiča, ki da je uvrstil romski jezik v severozahodno Indijo, v skupino dardu jezikov. Omenja tudi etnografske in sociološke raziskave tega predmeta. Zanimivo je, da so Romi zlasti predmet tujega, ne pa njihovega lastnega raziskovalnega zanimanja, in to že od 17. stoletja naprej. Pogrešamo odgovor na pomembno vprašanje, zakaj so Romi Indijo zapustili.

Že v prvem delu nas seznanja s časom in smermi njihovega preseljevanja, v poglavju o Romih na slovenskih tleh pa to problematiko zoži na naš prostor. Prvo poročilo o Romih pri nas je po njegovem vedenju iz davnega leta 1387. Omenja tri smeri naselitve (dolenjski Romi iz hrvaške smeri, prekmurski iz madžarske in

gorenjski iz avstrijske), kot ilustracijo našega odnosa do Romov v preteklosti pa navaja odlomke iz Dolenjskih novic, ki zrcalijo vsi po vrsti ekstremno negativen odnos publicistike in politike do njih. Brizani ocenjuje tak odnos kot nekrščanski. Bistveno drugačno je pisanje strokovnjakov, ki jih vodi raziskovalna radovednost, rezultat tega pa je bolj objektivni odnos do pripadnikov tega starodavnega ljudstva.

Poskusi asimilacij stalno naseljenega romskega prebivalstva segajo pri nas od srede 18. stoletja naprej, vendar so se v glavnem izkazali kot neuspešni. Večne selitve so namreč le najbolj viden zunanji znak njihove nomadskosti.

Zanimivi so tudi statistični podatki o njihovi naseljenosti v Evropi. Skupno naj bi jih bilo 10-12 milijonov, kar je zelo ohlapen podatek; od tega jih je samo v Romuniji 2.100.000. Slovenija je s svojimi 9 tisočaki Romov torej na evropskem repu. Po avtorjevih podatkih imajo Romi v štirih državah status etnične manjšine: na Finskem, v Avstriji, Madžarski in Makedoniji. Za Madžarsko sem ta podatek preverila in dobila potrditev zanj, hkrati pa tudi pojasnilo, da se manjšinski status na Madžarskem ne more primerjati s tem statusom v Sloveniji. Tako npr. Slovenci, ki imajo na Madžarskem manjšinske pravice že bistveno daljše obdobje, nimajo svojih šol, slovenščina pa je še zdaj zgolj fakultativni predmet.

Romsko življenje in romski duhovni svet pa spodbujata ustvarjalni nabor v (ne)romskih umetnikih, tako književnih kot filmskih (posnetih več kot 120 filmov), še najbolj pa v glasbenih. Zanimivo je, da romski jezik nima izraza za pomen 'glasba', čeprav je ta umetniška zvrst njihov glavni način izražanja, ima le besedi bašalope (pomeni igranje) in gilabo (pomeni petje). Po Brizaniju je glasba "sestavni del življenja in duha romskega naroda, njegov najlepši cvet in najbolj zrel plod. Romske pesmi so dialog z Bogom, z življenjem, usodo in z smrtjo." Knjigi je dodanih več tradicionalnih romskih pesmi v originalu in slovenskem prevodu, nekatere tudi z notami.

Romi so še danes v veliki meri

nepismeni, njihov knjižni jezik je šele v nastajanju, zato predstavlja njihovo književno dejavnost zlasti ustno izročilo. Med njimi je veliko izvrstnih pripovedovalcev. Z vstopom v civilizirani svet se pojavijo tudi med njimi sodobni umetniki - poleg glasbenikov tudi pesniki, gledališki, filmski in likovni umetniki.

Zvemo tudi, da ime Rom pomeni 'človek', množinska oblika Roma pa 'ljudje' in da so ga leta 1971 sprejeli na prvem svetovnem kongresu Romov sami kot uradno ime. Cigan je namreč tuje poimenovanje, vezano na Evropo. Seznan nas s pomeni nekaterih romskih imen; tako pomeni npr. Pijanka 'deklica iz izvira' ali Durija 'nedosegljiva'.

Dolenjsko omenja še v zvezi s kovaštvom, ki je bilo na meji 19. in 20. stoletja med dolenjskimi in belokranjskimi Romi najbolj razširjeno. Ta poklic je ustrezal nomadskemu načinu življenja, vključeval pa je tudi zdravljenje konj in druge živine, zlasti zdravljenje stekline in puljenje zob. Sicer so pa Romi znani po svojem osebnem odnosu do konja: spoštujejo ga kot sebi enakega, zato je prepovedano jesti konjsko meso, pravi mojstri pa so tudi v "predelavi" starega, bolnega ali mršavega konja, kar jim prinese precej dobička.

Šajnovičeva knjiga o Romih (gl. majska številka Grosupeljskih odmevov) trka zlasti na našo vest, Brizanijeva pa nasprotno na našo zavest. S pomočjo sodelavcev je sestavil zanimivo besedilo, ki zrcali njegovo zdravo romsko samozavest. Ob tem se mi postavlja za nas aktualno vprašanje, ali so imeli grosupeljski Romi že kdaj priložnost, da bi v kraju, kjer živijo, organizirano predstavili vsaj delček svojega duhovnega sveta, in kaj smo k temu prispevali mi, njihovi ostri in velikokrat brezobzirni sodniki. Gotovo obvlada tudi kdo med njimi kako glasbilo (prepričana sem, da bi našli kar nekaj instrumentalistov), da znajo vsi po vrsti prepevati, romska dekleta pa so sploh znana kot izjemne plesalke. In zakaj to ne bi veljalo za grosupeljske Romkinje? Dajmo jim možnost in priložnost! Naj bo kultura prvi most med nami!

Jožica Narat

Naši v Enciklopediji

14. zvezek Enciklopedije Slovenije (416 str.) obsega 904 gesla od črke U (Ubožnica) do We (Wester). Najdaljši sestavki so: Urbanizem (18 stolpcev), Volitve (17), Umetna obrt (13), Upravno-teritorialna razdelitev (11) in Vojna za Slovenijo (11). Med sodelavci strokovnih odborov je od naših naveden dr. France Adamič, ki je podpisal tudi članek o Hugu Uhlirju, 2 fotografiji je prispeval novinar Janez Zrnc, čigar oče je bil Grosupeljčan, arhivsko gradivo pa je dal Miro Cerar. Sicer pa imamo o naših ljudeh in krajih v ES 10 sestavkov, še v 4 pa so omenjeni.

Od osebnosti so predstavljeni strokovnjak za biologijo in boleznj divjadi Stane Valentinčič (1913-1995) z Grosupljega, pravnik in politik Ivan Vencajz (1844-1913) iz Šentvida, ki si je prizadeval za uveljavitev slovenščine na sodiščih, strokovnjak za temeljenje Franc Vidic (1932) iz Dolenje vasi, ki je zasnoval gradnjo avtoceste čez Ljubljansko barje, duhovnik Jože Vovk (1909-1998) iz Dolenje vasi, ki je iz latinščine prevajal psalme, himne in slavospeve, novinar Franc Vrbinc (1924) iz Šmarja, ki je vodil slovenske oddaje na celovškem radiu, ter umetnostni zgodovinar, etnolog in muzikolog Stanko Vurnik (1898-1932) iz Šentvida.

Po zaslugi Višnjegorskih (12-13. stol.), plemičev, ki izvirajo iz Avstrije, je bila naša meja premaknjena s spodnje Krke oziroma Gorjancev na Kolpo, tako da je Bela krajina pripadla Sloveniji. Škoda, da je članek glede stvarnih, zlasti časovnih podatkov preveč splošen in zato manj obvestilen.

Od "naših" krajev so v 14. zvezku ES obdelani trije. Veliki Korinj, zdaj v Ivančici Gorici, je bil sprejet zaradi arheoloških izkopavanj poznorimske utrdbe, Veliko Mlačevo zaradi cerkve sv. Martina in Boštanj, Videm-Dobrepolje pa kot središče občine, prikazana pa je tudi njegova medvojna zgodovina: prebivalstvo je podpiralo partizane, dokler niso usmrtili štirih domačinov.

Naše lokalne geografije oziroma zgodovine se dotikajo 4 članki. Med večjimi uvalami je navedeno tudi

Grosupeljsko polje. Pri utrdbeni arhitekturi je omenjen arheološki Cvinger pri Stični, med protiturškimi utrdbami pa tabor nad Cerovim.

Trije od 6 udarnih bataljonov slovenskega domobranstva (v letih 1944-1945 so imeli skupaj 10 000 vojakov), so imeli sedeže v Stični, na Grosupljem oziroma v Višnji Gori ter v Šentvidu.

Pregledno in v več pogledih pomenljivo je opisana vojna za Slovenijo (23. maja - 4. julija 1991). Kot glavni vzrok je navedeno nasprotovanje jugoslovanskega političnega in vojaškega vrha težnjam Slovenije po decentralizaciji in demokratizaciji Jugoslavije, povod zanjo pa je bila razglasitev samostojne in neodvisne Slovenije.

Kot prvi ukrep JLA je naveden odvzem večine orožja Teritorialni obrambi. Pravzaprav JLA orožja ni odvzela, večina poveljstev TO ga je armadi izročila sama, za kar ima zasluge, kot se je že pisalo, tudi sedanji predsednik Republike Slovenije. Strategija obrambe je temeljila na dveh dokumentih: Možne variante razdružitve (april 1991) ter Operativni načrt (junij 1991), za katere - seveda - ne piše, kdo ju je zasnoval in podpisal. Od oseb sta po 1-krat omenjena I. Bavčar, sekretar za notranje zadeve, in J. Janša, sekretar za obrambo, največkrat pa je omenjeno predsedstvo RS, kateremu je implicitno pripisana tudi glavna osamosvojitvena vloga.

Vrednostno zanimiv je tudi članek o Upravi državne varnosti. Njena vloga je podana do neke mere objektivno: imela je ključno vlogo pri preganjanju dejanskih, potencialnih in ideološko namišljenih nasprotnikov režima, pripravljala in izvajala je politične sodne procese, pri svojem delu pa je uporabljala tudi metode, ki so bile v nasprotju z veljavni zakoni in demokratičnimi načeli. Preseneča pa zaključek članka: Vloga Udbe da je leta 1990-1991 prevzela Varnostno-obveščevalna služba, ki ji je zdaj ime Sova.

J. Müller

Devet krogov med nebesi in peklom - osmi krog: Dvoličnost mestne civilizacije

Ko so ljudje razmišljali, kakšno naj bi bilo njihovo skupno življenje v mestih, so se s tem nehote začela tudi vprašanja razvoja civilizacije. Proces od ustanovitve prvih polisov (mestnih držav) v stari Grčiji pa do nastanka novih držav na nacionalni osnovi je trajal približno dve tisočletji. Nedvomno so mesta zaslužna predvsem za dvigovanje ravni civilizacije. Bolj problematično pri tem pa je neenakomerno vključevanje širšega kroga ljudi. Kako dvolično je lahko življenje v mestih, je zapisal že Dante Alighieri (1265-1321) v Božanski komediji:

Veseli večne slave se, Florenca: nad morjem in zemljo leti krilata, prav do pekla se vleče njena senca...

ali pa smo morda vedno bližje pesimistični ugotovitvi Bertolda Brechta, ki je leta 1922 dejal:

Od vseh teh mest ostane le ena sama stvar: da bo nekdanj brezbrizno bril - vihar!

Kljub vtisu, ki jo daje naša civilizacija, da je njen razvoj zaupan le mestu, se pretežni del svetovnega prebivalstva ni nikdar naselil v mesta, saj v mestih živi le ena četrtnina prebivalstva, čeprav so nedavno tega o razvoju mest na konferenci v Turčiji napihnilo to številko vsaj za dvakrat. V Sloveniji je razmerje med podeželskim in mestnim prebivalstvom približno 1:1, v občini Grosuplje pa je po novi upravni razdelitvi to razmerje približno 2:3 v korist podeželja. A če upoštevamo, da se je način življenja spremenil tudi na podeželskih naseljih, je bilo razmerje že davno obrnjeno na glavo.

Svetovna konferenca o prihodnosti razvoja mest "Urban 21", ki je bila od 4. do 6. 7. 2000 v Berlinu je bila namenjena predvsem vprašanju trajnostnega razvoja, nediskriminacije in enakosti med spoloma, kulturne in verske tolerance, dobrega vladanja, subsidiarnosti, soodvisnosti in

človeške solidarnosti. Precej teh tem je bilo že načetih v Riu de Janeiru leta 1992 in na konferenci Habitat v Carigradu leta 1996, a sem prepričan, da bo še veliko voda preteklo, predno bodo načrtovalci našli kolikor toliko ustrezne rešitve. Mednarodno srečanje Evropski forum v avstrijskem Alpbachu, ki se je zaključilo 2. 9. 2000, je ugotovilo, da sta nacionalizem in tradicionalna država odslušila svoje. Zato naj bi imela prednost v 21. stoletju širitev EU, kjer pa bo "še posebej treba obvladovati konfliktno situacijo v JV Evropi ter razvoj Rusije in vprašanje globalizacije". (S kakšnimi sredstvi? - o.p.) Tudi zato se večkrat zgodi, da se prav po takšnih konferencah odpirajo novi konflikti - tudi vojaški.

Kako daleč se nam šele zdi svet Afrike ali drugi pozabljeni predeli sveta pod Himalajo, Južni Ameriki in drugi še necivilizirani predeli Sveta? Prepričan pa sem, da bo ta človek lažje preživel, le mi se bomo še naprej dušili v lastnih zbanaliziranih, pomehkuženih, specializiranih, znanstvenih in tehničnih brezhibnostih ter drugih "prednostih" civiliziranega sveta. Zraven tega se bomo vojskovali med seboj, kdo je imel bolj prav v preteklih dveh stoletjih za navidezno osvobajajočim vzklikom francoske revolucije ter posledičnim pohodom vojaškega aparata in pripadajoče industrije ter plazov novih in še bolj konfliktnih ideologij, ki so bile vzrok, da so ljudem popustile zavore in so se obnašali bolj uničevalsko in morilsko kot kdajkoli v zgodovini.

Če pogledamo še nekoliko širše, ugotovimo, da so razvojni zaostanki za cela stoletja v samih evropskih regijah poleg držav nekdanjega socialistično-komunističnega sistema še vedno dejstvo (veliki predeli Španije, Portugalske, Grčije, južne Italije in Sicilije...) in da kar nekaj milijard ljudi na Zemlji živi na ravni evropskega srednjega veka. Povrh vsega je še vedno nekaj odrinjenih narodov in plemen, ki živijo na ravni kamene dobe

ter da jih še vedno na milijone ogroženih od raznih zatiralcev. Močni selitveni valovi so dejansko posledica teh "prednosti" predvsem zahodne civilizacije, s katerimi se srečuje tudi Slovenija v zadnjih letih.

In ker Svet postaja premajhen, da bi se dalo nekatere reči skrbno skriti in si zgraditi egoistične prednosti, so vse te temne sile že npr. na Bližnjem ali Daljnem Vzhodu popolnoma izničene z enako temnimi silami. Prednosti ne morejo zadržati za dolgo časa niti z raznimi korupcijami in prirejanjem velikih zabav za podkupovanje politikov, sodnikov, policajev na različnih koncih sveta. Še manj je ta prizadevanja mogoče opravičevati z licemerskimi in hinavskimi humanitarnimi dejavnostmi elitnih krogov, pa celo različnih fondacij, ki po fašistoidnih in rasističnih merilih delijo vedno nove privilegije. Dovolj jasno nam je lahko, da je veliko oblasti le marioneta združb, ki želijo potrošniško obvladovati določena območja. Ker pa so države premajhne, zdaj to večina multinacionalk počne na medkontinentalni ravni.

A vse to so počeli že v davnih časih, le v manjšem obsegu. Kako si lahko drugače razlagamo zgodovinski "pax romana" (rimski mir), ko so se zajedalski patriciji pustili speljati na led lokalnim magnatom s posestniškimi in trgovskimi interesi. Ta egoistična miselnost je šla celo tako daleč, da se je pretorijanska straža zavzemala za zločinskega Komoda in zavrgla poštenega in spoštovanega vrednega Pertinaxa, ki so ga umorili. Tiranstvo je postalo posledica zmede v posameznih sredinah, ki se niso bile sposobne upreti trenutnim v negativno smer se razvijajočim dogodkom. Iz takšnih skupin se nato "dvignejo" vsemočnejši tirani, a jih kmalu povzoci (včasih posredno, še večkrat pa neposredno) njihov lastni sistem.

Prihodnjič: (Konec)

Iz preteklosti za prihodnost

Jože Miklič

JANEZ VAJKARD VALVASOR (1641 - 1693)

Na tem mestu je prostor ponavadi namenjen arheologiji. Ker pa ta skupaj z zgodovino odkriva tančice naše preteklosti, sem se odločil, da za to številko pripravim nekaj besed o dveh pregledih zgodovine slovenskega naroda: v nemščini je prvega napisal J. V. Valvasor, prva zgodovina v slovenskem jeziku pa je nastala pod peresom J. Trdine. Pa še dva razloga imam: 28. maja je minilo natanko 360 let, ko je bil krščen Janez Vajkard Valvasor. Glede na takratne navade, ko so otroka krstili kmalu po rojstvu, predvidevam, da je najverjetneje blizu tudi Valvasorjev rojstni dan. Le dan pozneje, 29. maja, pa je bila 171. obletnica rojstva Janeza Trdine.

JANEZ VAJKARD VALVASOR
(1641 - 1693)

Janez Vajkard Valvasor se je rodil v Ljubljani leta 1641 v plemiški družini. Otroštvo je preživel na rodbinskem gradu Medija pri Izlakah, šolal pa se je na jezuitskem kolegiju v Ljubljani. Po mladostni dobi, ki jo je poleg izobraževanja zaznamovalo urjenje vojaških veščin ter s tem povezana vojskovanja in potovanja po zahodni Evropi in severni Afriki, se je leta 1672, po štirinajstih letih selitev, ustallil na Bogenšperku. Čeprav po poklicu vojak stotnik kranjskih deželnih stanov, ki je sodeloval tudi pri obrambi Dunaja pred Turki leta 1683, je večino življenja zapisal znanosti, zbirateljstvu in preučevanju ožje domovine Kranjske, osrednjega dela današnje Slovenije. Zapustil je obširen znanstveni opus, ki je

povečini nastal prav na Bogenšperku. Imel je knjižnico z nekaj 1000 zvezki, grafično zbirko z okoli 8000 listi, zvidobil je razne instrumente, starine in redkosti, tako da je na gradu Bogenšperk nastala muzejska zbirka. Na potovanjih po tujini je spoznal, da tujci poznajo njegovo domovino malo ali nič in je zato tudi ne cenijo. Odločil se je, da bo predstavil deželo Kranjsko v sliki in besedi. Zaradi vedoželjnosti, odločnosti, raziskovalne vneme in velike ljubezni do domovine je bil ta smeli načrt sposoben tudi uresničiti. Leta 1678 je na Bogenšperku ustanovil grafično podjetje - prvo na Slovenskem. Okrog sebe je zbral risarje in bakrorezece ter jih vzdrževal na svoje stroške. Po prvotnem načrtu Valvasor ni nameraval pripraviti popolnega opisa vojvodine Kranjske, ampak le topografske slike. Prerisal je vsa mesta, trge, samostane in gradove, poleg tega pa je deželo izmeril z zvezdomerom, ker je hotel izdelati veliko zemljepisno karto. Proslavil se je še s prvim načrtom za predor Ljubelj in je tudi prvi, ki se je pričel ukvarjati z bakrotiskom. Raziskava cerkniškega jezera mu je prinesla edino priznanje v časa njegovega življenja. Dne 14. decembra 1687 je bil namreč izvoljen za člana angleške kraljevske družbe Royal Society v Londonu, poleg tega je bil njegov spis v angleščini objavljen v Philosophical Transactions in nato v Acta Eruditorum v latinskem jeziku. Stroške zbirateljske, znanstvene in publicistične dejavnosti je Valvasor v večini poravnal sam. Skupaj z obveznostmi iz delno

neporavnane kupnine za posestva so presegle njegove finančne zmožnosti, tako da je l. 1692 prodal svoje imetje, tudi izjemno bogato knjižnico in grafično zbirko, povnil dolgove, iz ostanka pa kupil hišo v Krškem. Tu je kmalu, v 53. letu, umrl. Najverjetneje je pokopan v družinski grobnici v grajski kapeli v Mediji. Njegov življenjski opus se uvršča med najpomembnejše stvaritve na Slovenskem.

TOPOGRAPHIA DUCATUS CARNIOLIAE MODERNAE (Topografija moderne vojvodine Kranjske) je izšla leta 1679 in je album 320 bakrorezov mest, trgov, samostanov in gradov na tedanjem Kranjskem. Ti so kasneje bili vključeni tudi v Slavo vojvodine Kranjske. Na naslovnem listu tega dela je napisano:

*Tukajle v novih podobah pogledu sveta se odpira
KARNIJA, vdana Boğu, vojvodi vdana
zvesto.*

Verza dobro označujeta duha, ki preveva avtorjevo delo in hotenje, ker pa se ponovno pojavita tudi na naslovi sliki **Slava vojvodine Kranjske**, ju imamo lahko za Valvasorjev življenjski moto. Po svoji natančnosti in obsegu je Topografija popolnejša od podobnih tujih publikacij. Podobe je Valvasor risal sam, več kakor dve tretjini slik iz tega albuma pa je kasneje uporabil za Slavo vojvodine Kranjske.

DIE EHRE DESS HERTZOGTHUMS CRAIN (Slava vojvodine Kranjske) iz l. 1689 je vrh in hkrati sklep Valvasorjevega znanstvenega prizade-

vanja. Delo je pisano v nemškem jeziku in razdeljeno na 15 knjig, vezanih v 4 dele, ki skupaj obsegajo kar 3532 strani, 24 prilog in 528 ilustracij.

I. del:

Prva knjiga govori o imenih ljudstev, ki so v najstarejših časih prebivala na Kranjskem, in o imenu dežele. **Druga knjiga** je kratka topografija in geografija Kranjske. **Tretja knjiga** popisuje gore, reke, jezera, podnebje, rastline, živali, rudnike in rudnine. **Četrta knjiga** zajema naravne redkosti, še zlasti Cerkniško jezero.

II. del:

Peta knjiga je zgodovina narodov, ki so vladali na Kranjskem do prihoda Frankov, z dodatkom o rimskih naselbinah in napisih na kamnih. **Šesta knjiga** obravnava jezik, noše, šege in navade ter se končuje s prvo literarno zgodovino dežele. **Sedma** je zgodovina verstev, govori tudi o sodobnih verskih običajih in praznoverju. **Osmo** našteva svetnike v zvezi s Kranjsko, patriarhe in škofe ter popisuje župnije.

III. del:

Deveta knjiga obravnava ustavno in upravno ureditev, plemstvo in njihove grbe. **Deseta** prinaša zgodovino vojvod in deželnih knezov. **Enajsta** je najobsežnejša in je ločeno oštevilčena. Imenovana je tudi **knjiga gradov**. Je literarna topografija Kranjske s prvo celovito zgodovino Ljubljane.

IV. del:

Dvanajsta opisuje turške in krščanske obmejne kraje na Hrvaškem. **Trinajsta** se loti najstarejše zgodovine. **Štirinajsta** prikazuje rimsko dobo, preseljevanje narodov in čas do avstrijske oblasti. **Petnajsta** je letopis Kranjske pod avstrijskimi vladarji.

Slava vojvodine Kranjske je torej prvi sistematični prikaz slovenske zgodovine, ozemlja in načina življenja. Take knjige v

Skupaj z originalom Slave vojvodine Kranjske

tistem času zlepa ne premore kaka država. Valvasor je z njo ustvaril izjemno, predvsem pa vsestransko podobo precejšnje dela današnje Slovenije in sosesčine v drugi polovici 17. stoletja. Gre za vodilno delo našega zgodovinskega, enkratnega, zakladnico najrazličnejših podatkov. Iz Slave niso zajemali le znanstveniki, temveč tudi mnogi slovenski pesniki in pisatelji, med njimi France Prešeren, Janez Trdina, Josip Jurčič, Anton Aškerc in Ivan Tavčar. Slava vojvodine Kranjske je bilo zadnje Valvasorjevo objavljeno delo.

Prihodnjič: J. Trdina in njegova Zgodovina slovenskega naroda Gregor Štibernik

Grosupeljski spomin na drugo tisočletje

Kljub vsemu - še vedno uporniki

Po 40. letih so dokončno pregnali predikante in protestantske šolnike. V župniji Šmarje se protestantizem ni razširil, čeprav je vizitator Pavel Bizancij našel precej protestantskih knjig, med njimi tudi Trubarjev Novi testament. Deželni stanovi so hoteli izrabiti svojo moč tudi ob preganjanju protestantov in so od cesarja zahtevali, da ostanejo vojni davki njim, ker so se morali s temi rečmi ukvarjati, a jih je cesar kratko-malo nagnal domov.

Med ljudmi pa je še vedno vrelo. V Stični je v času opata Mateja Majerleta (1621 je bil izvoljen za opata - 1628 je odšel za predstojnika v Rein) prišlo leta 1624 do upora podložnikov, ki je trajal več kot desetletje, tudi še v času, ko je bil že opat Janez Anžlovar. V uporu naj bi sodelovali tudi župani, zato je na pomoč deželi Kranjski prišlo 350 Vlahov, ki so se skupaj s kranjsko konjenico naselili za dve leti v stiškem samostanu. Od tedaj naprej so morali župani vsako leto na Štefanovo v Stično na kosilo, v nasprotnem pa so bili kaznovani.

Posamezni upori so se nato dogajali še v času opata Ruperta Eckarta (1638-1644) in Janeza Weinzila (1644-1660). Po Pucljevji kroniki o Stični naj bi bili uporniki ukročeni v letu 1636, kar pa je verjetno le delno uspelo. Po drugih virih pa se je to zgodilo že 7. maja 1635.

1605 je šmarski župnik Jožef Tišler (Tischler) sodeloval pri poravnavi med opatom Jakobom in Ivanom Klapšetom, župnikom v Podpeči, ki se je potegoval za bratovo zapuščino - Mihaela Klapšeta, vikarja v Šentvidu.

1608 si je stiški opat pri višnjegorskem trgovcu Martinu Kayselu sposodil 1300 goldinarjev. Za vračilo je zastavil žitno desetino in prirastek domačih malih živali v okolici Grosupljega: Blečji Vrh (Valtperg), Gorišnica - Gradišnica pri Št. Juriju (Goritschniza), Peč (am Stain), Polica (Polliz), Kožljevec (Khosleuitsch), Troščine (Troschin) in Duplice (Deupliz).

1626 - 12. julija je opat Majerle zamenjal z Ivanom Friderikom pl. Rauberjem s Kravjeka kmetijo na Vrhu pri Višnji Gori za kmetijo na Selih (zu Seella) pri Šmarju.

1637 so se podložniki pritožili nad ravnanjem opata Janeza Anžlovarja, katerega je deželni vicedom kaznoval s 50 goldinarji globe. Med glavnimi uporniki je omenjen Peter Završek.

1639 je uporne kmete deželni sodnik grof Auersperg obsodil, ostalim pa zagrozil, da jim bo naložil 1000 dukatov kazni, če se bodo še zbirali.

1641 - Stiški podložniki so se ponovno pritožili deželnemu glavarju Henriku grofu Paradeiseju nad opatom, a je tokrat prepustil ugo-

totivte komisiji v sestavi: Leopold Eberhard Ursini grof Blagaj, Konrad Ruess baron Ruessenstein in Gotfrid Gall.

1642 si je moral opat Rupert zaradi upornih kmetov sposoditi denar pri Ernestu Scherenu pl. Scherenburgu v Spodnjem Mokronogu, kateremu je za tri leta prepustil tretjino desetine v bližini Šmarja (zui negst ob Sanct Marein) - v naseljih Veliki in Mali Vrh (in Gross und Khlein Gupf) Huda Polica (Pollizen), Gornjem Blatu, Gumnišču, Zalogu pri Škofljici, Lanišču, Ježici, Tlakah (Tlakhaeh), Goričici (Goritsch) in Glinku.

1643 - Ohranjen stiški urbar iz leta 1643-1649 govori o celotni stiški posesti, ki je bila razdeljena na sedem uradov. V urad "onstran gozda" je spadala llova Gora (Lamperg) pri Čušperku. "Hribovski urad" je obsegal kraje, ki so ležali nad navidezno črto od Luč, Zagradca, po sredini Grosupeljskega polja in Šmarja. Nad Polico so vključevali tudi naselja Javor in Prežganje. Drugih pet uradov je obsegalo posest izven meja današnje občine Grosuplje.

1645 - Opat Maksimilijan Mottoch je bil med najbolj vnetimi zbiralci knjig, saj jih je nabavil precej še takrat, ko je bil župnik v Šmarju. Skrbel je tudi za katalog razporejanja knjig v knjižnici.

Jože Miklič

KOLENDAR PRIREDITEV

17. 6. 2001
Šentvid pri Stični -
Tabor pevskih zborov

20. 6. 2001 ob 18.00
SLAVNOSTNA SEJA OBČINSKEGA SVETA V POČASTITEV
OBČINSKEGA PRAZNIKA IN DNEVA DRŽAVNOSTI
S PODELITVIJO OBČINSKIH PRIZNANJ
IN KULTURNIM PROGRAMOM
Kulturni dom

22. 06. 2001 ob 21.00
Kulturno društvo Josip Jurčič Muljava
Josip Jurčič: Doktor Zober - režija Danica Kastelic.
Ponovitve: 23., 29., 30. junija ter 6. in 7. julija ob 21.00 -

23. 06. 2001
Dobropolje
Dnevi godbe

25. 06. 2001 ob 19.00
SVEČANOST OB DNEVU DRŽAVNOSTI
IN OBČINSKEGA PRAZNIKA
ODPRTJE LIKOVNO-FOTOGRAFSKE RAZSTAVE:
STAVBNA DEDIŠČINA PODEŽELJA
S KULTURNIM PROGRAMOM -
Kulturni dom

23. 06. 2001
Slavnostna seja
Prostovoljnega gasilskega društva Šmarje-Sap

29.06.2001 ob 17.00
PGD Šmarje-Sap
Prikaz gasilskih veččin

30. 06. 2001 ob 18.00
PGD Šmarje-Sap
Slovesnost ob 120 letnici gasilstva s parado
Veselica

08.07.2001
Športno društvo "ŠPICA"
Kolesarska dirka za rekreativce in veterane
vzpon na Katarino

18. 08. 2001 - 02. 09. 2001
Teniški klub Grosuplje
občinsko prvenstvo -
teniška igrišča Grosuplje

23. 08. 2001
Društvo upokojencev Grosuplje
izlet: Pula - Brioni /alternativa Reka - Opatija/

20. - 25. 08. 2001 od 16.30 do 19.00
Na Jurčičevi domačiji na Muljavi -
Keramična delavnica za celo družino
ob strokovni pomoči arhitektke Štefke Švigelj
in akademskega kiparja Borisa Prokofjeva

01.09.2001 - 02.09.2001
Teniški klub Grosuplje
občinsko prvenstvo otrok -
teniška igrišča Grosuplje

**SEZNAM
SPLOŠNIH AKTOV OBČINSKEGA
SVETA OBČINE GROSUPLJE,
OBJAVLJENIH V URADNEM LISTU
REPUBLIKE SLOVENIJE v mesecu
decembru 2000, januarju, febru-
arju, marcu in aprilu 2001**

Sklep o javni razgrnitvi osnutka zazidalnega načrta Mrzle njive II (Uradni list RS, št. 119, z dne, 22. 12. 2000).

Sklep o začasnem financiranju javne porabe občine Grosuplje za obdobje od 1. 1. 2001 do 1. 3. 2001 (Uradni list RS, št. 6, z dne, 26. 01.

2001).

Odlok o zaključnem računu proračuna občine Grosuplje za leto 1999 (Uradni list RS, št. 7, z dne, 01. 02. 2001).

Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča (Uradni list RS, št. 12, z dne, 23. 02. 2001).

Sklep o vrednosti točke za izračun nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča na območju občine Grosuplje (Uradni list RS, št. 12, z dne, 23. 02. 2001).

Sklep o ukinitvi statusa javnega dobra v k.o. Slivnica (Uradni list RS, št. 12, z dne, 23. 02. 2001).

Sklep o spremembi sklepa o začasnem financiranju javne porabe občine Grosuplje za obdobje od 1. 1. 2001 do 31. 3. 2001 (Uradni list RS,

št. 19, z dne, 16. 03. 2001).

Odlok o usklajenosti prostorskih izvedbenih načrtov in drugih prostorskih aktov o dolgoročnim in srednjeročnim planom občine Grosuplje za obdobje od leta 1996 do 2000, sprememba 1999 (Uradni list RS, št. 21, z dne, 23. 03. 2001).

Odlok o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega plana občine Grosuplje za obdobje od leta 1996 do 2000, sprememba 1999 (Uradni list RS, št. 21, z dne, 23. 03. 2001).

Odlok o proračunu občine Grosuplje za leto 2001 (Uradni list RS, št. 27, z dne, 13. 04. 2001).

Sklep o oprostitvi plačila nadomestila za nezazidano stavbno zemljišče (Uradni list RS, št. 31, z dne, 28. 04. 2001).

Bregarjev rod

(nadaljevanje in konec)

Martin, r. 1853, u. 1928, je menda tudi hodil v šolo v Višnjo Goro. Kot vojak - lovec je služil vojsko v Celju in Judenburgu. Po vojaščini mu je oče kupil majhno posestvo, razprodano Andrejcevo. Hišo, leseno, sta popravila oče in on sam. Za ženo si je izbral Micko Škufca, Klemenčkovo iz Troščin. Imel je devet otrok:

Tone, Janez in Martin so se okoli 1900 drug za drugim preselili v Ameriko.

Franca, poročena z učiteljem Svetino v Žalni (najprej menda pri njem služila - kot služkinja) je imela hčeri Fani in Mimi. Fani je postala učiteljica, Mimi vzgojiteljica. Pozneje, po moževi smrti, je imela Franca še sina Slavka in hčer Lučko.

Neža, šivilja, neporočena, živela doma, nato v svoji hišici, končno pri sestri Katarini v Hribu, da je pomagala pri delu v gostilni in pri otrocih.

Micka je kmalu umrla.

Jože se je poročil s Franckovo Rezo. Imela sta Felico in Mimi. Nekaj let po poroki se je preselil v Ameriko (za svojimi tremi starejšimi brati) in ker Reza ni marala iti z njim, je ostal tam sam. Nekaj časa je še kar šlo, pozneje je menda bankrotiral (s hotelom).

Katarina se je poročila z mladim gospodarjem Franckom na Polici. Nekaj let sta stanovala pri Martinovih, ker se je stara Franckovka, njegova mati, na vso moč upirala tej ženitvi. (Kajžarska hči pa v gostilno in trgovino!) Med Martinovimi dekleti je bila najbolj simpatična. Imela sta 6 otrok. Mimi, Ljubi, Ani, Francija, Štefi in Dani. Vsi so dobro situirani. Ani je poročena v Ameriki, kamor sta jo šla starša (Katarina in Lojze) enkrat obiskat. Enkrat pa je sama prišla sem. Menda ima tri otroke. Mož je Slovenec. Mimi ima dve hčeri, Ljubi ni poročena, Franci ima dve hčeri, Dani sina in Štefi sina in hčer.

Lojze, najmlajši, je bil menda mamin ljubljenec. Izredno lepo sta se razumela. Posvetil ji je nekaj globokih pesmi. Po nekaj letih je tudi sam zapustil ženo in edinega sinka in odšel za brati čez veliko lužo. Žena Angela ni hotela z njim, čeprav ji je pisaril, naj pride. Tudi on je doživel svoj življenjski brodolom.

Stric **Martin** je bil izredno bister

človek. Škoda, da ni študiral medicino ali kaj drugega. Bil je mislec in praktik. Iz male kajže z majhnim posestvom je ustvaril - za poliške pojme - nesluteno blagostanje. Z nenavadno pridnostjo in pametnim gospodarjenjem. Njegov Zavrh je postal en sam umno obdelan vrt česenj, češpelj, breskev, hrušk in jablan, med katerimi se je bohotala pšenica, ječmen, koruza, krompir in ajda. Bil je vnet čebelar. Prvi na Polici oziroma v večjem delu Dolenjske je izdeloval cementno strešno opeko, pri čemer sta mu pomagala najmlajša sinova Jože in Lojze, dokler nista odšla za (varljivim) boljšim kruhom v obljubljeni deželo - Ameriko. Stric Martin se je marsičesa lotil, tako je začel izdelovati posebno mazilo za rane: iz medu, voska, smole. Veljal je za dobrega domačega zdravnika in svetovalca. Poznal je okoli sto poljskih in gozdnih rož ter zeli, kakor tudi njih zdravilni učinek. Družinski standard je dvigal tudi kot klavec domače živine, predvsem pa kot izjemen izdelovalec krvavic, kakršnih ne zna nobeden klavec napraviti.

Umrl je za pljučnico (rakom?), star 75 let.

Matija (Matic) se je priženil na Pance h Kostevcu. Imel je dva otroka: Toneta, ki je odšel v Ameriko (kakor poliški bratanci) in Micko, ki se je poročila na domu. Ženin oziroma mož se je pisal Šeme, kakor ona. Imela sta štiri otroke, dva sinova in dve hčeri.

Stric Matija je dobil gospodarsko poslopje v zelo slabem stanju. S Police so mu hodili pomagat bratje, posebno Jakob. Matija je bil tudi krovec takrat pretežno slamnatih streh, pri čemer se je menda prehladil, da je na stara leta težko brez palice hodil okoli. Vsi bratje so radi prihajali na Polico, on pa še posebno. Rad je pil pivo z žganjem, v zimskem času pa je izdeloval razno posodo in orodje, predvsem iz lesa. Tudi čebelaril je. Živeli so kar udobno. Bil je skromen, preprost, domač, dobrosrčen in srečen. Svoje izdelke je prodajal poceni, češ: "Več pa vredno nil!" Ker sem se kot dijak med dolgo 4-urno vožnjo s Police v Ljubljano ali obratno vselej ustavil pri njem, ga hranim v najlepšem spominu.

Janez Šeme

STARŠEM, katerih otroci bodo vključeni v vrtec s 1. 9.2001

Vse starše, katerih otroci bodo vključeni v vrtec s 1. 9. 2001 obveščamo, da je potrebno Vlogo za znižano plačilo vrtca za leto 2001 oddati petnajst dni pred vstopom v vrtec, to je nakasneje do 15. 08. 2001.

Starši oddajo vlogo na predpisanem obrazcu Državne založbe Slovenije "VLOGA ZA ZNIŽANO PLAČILO VRTECA (Obr. 1,82) na Občini Grosuplje, Urad za gospodarstvo in družbene dejavnosti, 3. nadstropje, soba 33, Taborska 2 (Adamičev center) v času uradnih ur (ponedeljek, sredo, petek).

Na občini Grosuplje oddajo vlogo starši, ki imajo stalno bivališče v Občini Grosuplje, oziroma ima stalno bivališče otrok skupaj z enim od staršev.

Vlogi je potrebno priložiti priloge, ki so navedene na vlogi, obvezno pa:

1. odločbo o odmeri dohodnine za leto 1999 (kopijo in original na vpogled),
2. potrjeno zaposlitev staršev za leto 1999,
3. če zaposlitev ni trajala celo leto 1999, predložite potrdilo o bruto plači za zadnje tri mesece,

4. zasebniki predložite tudi odločbo o odmeri davka iz dejavnosti za leto 1999,

5. potrdila o prejetih oz. plačanih preživninah in prejetih pokojninah,

6. dokazila o statusu za polnoletne družinske člane (dijaki, študenti, nezaposleni).

Zaradi kasnejših nejasnosti prosimo, da oddote popolne vloge. V primeru, da vloga ne bo oddana, bo obračunano polno plačilo, t.j. 80 % cene programa.

O višini plačila, t. j. o razvrstitvi v plačilni razred, boste starši pisno obveščeni v 30 dneh po prejemu vloge. Vse informacije v zvezi z vlogo lahko dobite na Uradu za gospodarstvo in družbene dejavnosti občine Grosuplje ali na tel. 78-88-780.

URAD ZA GOSPODARSTVO IN DRUŽBENE DEJAVNOSTI

Amnesty International in nasilje

Prvič v štiridesetih letih, odkar je bila ustanovljena mednarodna organizacija za nadzor nad državnim nasiljem svetovne razsežnosti Amnesty International, se je v letnem poročilu znašla tudi Slovenija. Zabeležka o kršitvah človekovih pravic in svoboščin je v dveh obravnavanih primerih prizadela slovensko policijo, ki naj bi neustrezno in slabo ravnala z državljani. Svoje poglede na primernost oziroma neprimernost policijskega ravnanja sta podala generalni direktor slovenske policije Marko Pogorevc in predsednik AI Dean Zagorac.

Celotno poročilo AI vsebuje grozljive podatke o usmrčitvah, mučenju in brezpravnem zapiranjih oseb v 149 državah. Kot ugotavlja predsednik mednarodne organizacije se je stanje v zadnjih treh letih tako poslabšalo, da je čas za alarm nastopil že davno, pa tudi obravnavani primeri naj bi predstavljali le vrh ledene gore, saj velika večina ne želi javno spregovoriti o izvajanju nasilja nad njimi.

Slovenija je omenjena prvič z manj odmevnima zaznamkoma slabega policijskega ravnanja. "Naše mnenje je, da je poglobljeni razlog za porast policijskega nasilja pomanjkljivo urjenje, izobraževanje in neizkušenost policistov, kar pomeni sistemsko napako. Če se te pravočasno ne odpravi, se lahko nadejamo povečanja števila kršitev. AI v letnem poročilu Slovenijo uvršča med zahodno evropske države, kjer so glavni problemi policijsko nasilje, neprimerno ravnanje z azilanti, nasilje nad Romi in priseljenci. Umestitev Slovenije je dodatni moralno-politični pritisk in zausnica državi, da začne čimprej ukrepati. Vsekakor se nam obeta črna scenarij, če se zadeve ne bodo korenito spremenile. Eden od kriterijev za vstop v Evropsko unijo je tudi politični kriterij, da mora biti spoštovanje človekovih pravic na zadovoljivi ravni. "Vendar," kot optimistično ugotavlja Dean Zagorac, "policija kršitve resno obravnava, zato imam občutek, da bodo naši pozivi zalegli. Če pa bi država k reševanju problematike pristopila lahkomišelnost, ta lahko preraste v resen problem."

In kakšno je pravzaprav delo Slovenske AI? "Naša organizacija ne more raziskovati kršitev človekovih pravic v lastni državi, to počne sekretariat v Londonu, kjer je sedež organizacije, in tam zaposleni raziskovalci, ki so zadolženi za posamezna področja." Za Slovenijo, ki ne sodi med sporna

območja, je tako zadolžen en raziskovalec. Žrtve se po napadu sicer lahko obrne na slovenski sedež organizacije, vendar ji razložijo, da sami ne smejo raziskovati in jo napotijo v London, lahko pa tudi sami posredujejo njihovo pričevanje. Zagotavljajo pa, da se vse informacije, ki pridejo v AI, strogo in večkrat preverjajo. Vedno se zahtevajo medicinska dokazila, pričevanja, fotografije, vsak primer se večkrat preveri, predno se ga objavi. AI nad državnimi institucijami izvaja neformalni nadzor. "Smo ogledalo, ki kaže na probleme. Vedno pa tudi nudimo roko represivnim organom." Tako so z direktorjem policije že stekli dogovori o medsebojnem sodelovanju, prenosu izkušenj iz drugih držav, kjer so učinkovito stopili na prste kršiteljem človekovih pravic, o izboljšanju izobraževalnega sistema in urjenja bodočih policistov. "Čas je, da končno spoznamo, da ne delujemo na nasprotnih taborih, ampak se zavzemamo za isto stvar - za spoštovanje pravic in zakonov v družbi."

Temu pritrjuje tudi prvi med policisti Marko Pogorevc, ki nikakor ne beži od porajajočih se zametkov fizičnega nasilja njegovih uslužbenecv nad obravnavanimi osebami. "Mi si nikakor ne zatiskamo oči pred pojavom policijskega nasilja, celo nasprotno, večino primerov ugotovimo sami. Moram pa poudariti, da gre za posamične primere, in ravno tako, kot ugotavlja tudi AI, ne gre za sistematično kršenje ali nasilno delovanje policije. Po drugi strani pa se tudi v družbi povečuje število kaznivih dejanj, ki so povezani z elementi nasilja, in zato se povečuje tudi število intervencij. V posameznih primerih lahko nasilje rodi nasilje." Policisti tako zaradi neizkušenosti, nezrelosti ali nestrokovnosti ravnajo nespametno, v neskladju s poklicnimi pravili, kar

občasno privede do neljubih zapletov. Temu se bo mogoče izogniti v prihodnosti, ko bo novostanovljena akademija izobrazila nov kader, reforma izobraževalnega sistema bo opravila z najtrdovratnejšim dejavnikom, večkrat edinim razlogom za pojavnost nasilja, mladostjo. Odgovornega in resnega dela se bodo od sedaj lotevali odrasli, izkušeni ljudje in ne otroci kot sedaj, je odločen Marko Pogorevc. "Tudi vsebine predmetov so prepletene s posebnimi predmeti iz policijske etike, s poudarkom na spoštovanju človekovih pravic in svoboščin. Tega področja se lotevamo na popolnoma enak način, kot se ga lotevajo moderne evropske policije. Če pa se že primerjamo z njimi, pa moram ugotoviti, da je slovenska policija na področju človekovih pravic vzgled vsem ostalim policijam." Tako naj bi tudi eden izmed podanih dokazov zoper policiste v letnem poročilu AI po njegovem prepričanju ne ustrezal povsem sliki, do katere so se analitično dokopali z raziskavami v vodstvu. Oseba, ki toži zaradi hudih poškodb, ki naj bi bile posledice policijskega pretepa, naj bi bila že naslednjega dne udeležena še v hujo kršitev javnega reda in miru. "Medalja ima tako dve strani, upoštevana pa je bila samo ena. Tudi policisti smo ljudje in tudi nam so zagotovljene človekove pravice in svoboščine, to pa je vsaj enakost obravnavanja kot vseh ostalih, ki morda celo hočejo izkoristiti AI, da bi se na ta način maščevali policiji, ki je svoj postopek korektno opravila." Zato je Pogorevc tudi predlagal predsedstvu AI, da bi se v nadaljnjih obravnavah soočili obe strani, hkrati pa bi tudi skupaj razvijali mehanizme za preprečevanje kratenja osnovnih pravic človekove osebe.

Barbara Pance

Nova brezplačna elektronska storitev – naročanje konvencijskih potrdil za tujino preko samopostrežnih terminalov

Ljubljana, 4.6.2001 - Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije od danes dalje omogoča zavarovanim osebam elektronsko naročanje konvencijskih potrdil za uveljavljanje pravic do nujnih zdravstvenih storitev med za časnim bivanjem v tujini tudi preko 275 samopostrežnih terminalov širom Slovenije. To je prva elektronska storitev zasnovana na tehnologiji t.i. informativnih in storitvenih kioskov (terminalov) v javnem sektorju v R Sloveniji.

Zavod je že lani zavarovanim osebam omogočil namesto neposrednega, fizičnega naročanja konvencijskih potrdil pri pristojnih referentih oddelkov za mednarodno zavarovanje, tudi brezplačno elektronsko naročanje preko interneta, z letošnjim letom pa bo elektronsko naročanje omogočeno tudi vsem zavarovanim osebami, ki niso uporabniki interneta.

Konvencijsko potrdilo omogoča osebami, ki so obvezno zdravstveno zavarovane v Republiki Sloveniji, uveljavljati pravico do nujnih zdravstvenih storitev med za časnim bivanjem v tujini (zasebno ali službeno potovanje), in sicer praviloma brez plačila pri zdravnikih ali zdravstvenih ustanovah, ki so del javne državne zdravstvene mreže.

Konvencijsko potrdilo je moč pridobiti za države, s katerimi ima R Slovenija sklenjene meddržavne sporazume: Avstrija, Belgija, Hrvaška, Italija, Luksemburg, Madžarska, Makedonija, Nemčija, Nizozemska in Romunija.

Postopek naročanja konvencijskih potrdil preko samopostrežnih terminalov se sproži z dotiki na ekranu terminala ter vnosom kartice zdravstvenega zavarovanja v režo terminala. Postopek je enostaven in avtomatiziran ter od zavarovane osebe ne zahteva neposrednega vnašanja podatkov, na voljo pa muje tudi informativna pomoč. Konvencijska potrdila je mogoče hkrati izdati le za enega naročnika ter za največ 10 držav, s katerimi ima R Slovenija sklenjene meddržavne sporazume.

Uspešno izvedenemu naročilu sledi dostava potrdil z navadno pošto pošiljko na naslov zavarovane osebe. Kije naveden na kartici zdravstvenega zavarovanja. In sicer v roku treh delovnih dni. Obdobje veljavnosti izdanega konvencijskega potrdila je 90 dni. Storitve je možno opraviti le s pomočjo kartice zdravstvenega zavarovanja in veljavnostjo podatkov o obveznem zdravstvenem zavarovanju shranjenih na kartici.

Zavarovane osebe hodo vsa dodatna pojasnila, tudi v zvezi z morebitnim neuspešnim naročanjem, dobile na območni enoti ali izpostavi Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, kjer ima zavarovana oseba urejeno zdravstveno zavarovanje.

ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE SLOVENIJE

ČRNA KRONIKA - POLICIJA SVETUJE

JAVNI RED IN MIR

Policijska postaja Grosuplje je maja 2001 na območju občine Grosuplje obravnavala 16 kršitev zoper javni red in mir. Od tega je bilo 11 kršitev storjenih v zasebnih prostorih, 6 pa na javnem kraju. Razlogi za omenjene kršitve so zelo različne: od družinskih do sosedskih preprirov in pijančevanja ter preglasne glasbe, tako v zasebnih kot v gostinskih prostorih.

Zoper vse kršitelje represivno ukrepamo. Če drugače ni mogoče vzpostaviti javnega reda in miru, odredimo zoper kršitelja tudi pridržanje. Prav tako zoper lastnike gostinskih lokalov, ki prekoračujejo obratovalni čas, represivno ukrepamo. Enako se zgodi tistim, ki strežejo alkoholne pijače že pijanim osebami oziroma mladoletnim osebami. Velikokrat so kršitelji vedno isti in pod vplivom alkohola.

KAZNIVA DEJANJA

Obravnavali smo 27 različnih kaznivih dejanj, ki so bila storjena na celotnem območju občine Grosuplje. Najpogostejša so kazniva dejanja tatvin, vlomov in poškodovanja tuje stvari. Vlomi so najpogostejše izvršeni v nočnem času (predvsem v zgodnjih jutranjih urah) in so izvršeni v vikende in zapuščene hiše na območju občine Grosuplje. Prav tako so vlomi izvršeni v hiše in stanovanja v samem naselju Grosupljega.

Beležimo tudi tatvine delov iz vozil predvsem znamke Renault in to v samem naselju Grosuplje na parkirnih prostorih v nočnem času. Iz vikendov in hiš storilci odnesejo vse kar je vrednega in se da prodati ali uporabljati - od nakita do tehničnih aparatov in orodja kakor tudi hrane. V nočnih urah ob koncu vikenda (petek, sobota) pa se pojavlja vandalizem predvsem v naselju Grosuplje na relaciji Adamičeva cesta - Ljubljanska cesta in Motel Grosuplje. Storitvi predvsem obračajo prometne znake in prevračajo kontejnerje za smeti.

PROMETNA VARNOST

Opravili smo tudi ogled 25 promet-

nih nesreč z materialno škodo in telesnimi poškodbami. Največ prometnih nesreč se še vedno pripeti zaradi neprilagojene hitrosti voznikov, ki ne upoštevajo omejitev hitrosti in so posledice pri teh prometnih nesrečah najhujše. Drugi najpogostejši vzroki za prometne nesreče so še vedno stran in smer vožnje, izsiljevanje prednosti in neustrezna varnostna razdalja. Največ prometnih nesreč se zgodi v času, ko občani hodijo v ali iz službe ter ob slabih vremenskih razmerah. Pogoste so tudi prometne nesreče na parkirnih prostorih, kjer vozniki pri premiku z vozilom niso dovolj pozorni pri vzvratni vožnji. Največ prometnih nesreč se zgodi na regionalni cesti R 646 Šmarje-Sap - Višnja Gora in 647 Grosuplje - Čušperk in v samem naselju Grosupljega.

Policijska postaja Grosuplje vsakodnevno izvaja poostreni nadzor nad cestnim prometom na celotnem območju občine Grosuplje, posebno pozornost pa posvečamo kontroli hitrosti, seveda pa ostalih kršitev ne zanemarjamo.

V mesecu juniju bo policijska postaja Grosuplje izvajala kontrolo hitrosti z lastnim radarjem na celotnem območju občine Grosuplje, predvsem pa na odsekih cest, kjer se dogajajo prometne nesreče oziroma tam, kjer so prekoračitve hitrosti največje in najbolj pogoste. Vozniki naj vozijo v skladu s cestno-prometnimi predpisi ter prilagodijo hitrost vožnje vremenskim razmeram ter ostalim trenutnim dejavnikom, ki kakorkoli vplivajo na potek prometa. Tako bodo pripomogli k boljši prometni varnosti in predvsem k manjšemu številu prometnih nesreč.

Vse udeležence v cestnem prometu pa opozarjamo, da se v mesecu juniju začnejo letne počitnice osnovnošolcev, zaradi česar bo nekoliko več otrok udeleženi v prometu tudi v dopoldanskem času, kar do sedaj ni bilo.

POLICIJSKA POSTAJA GROSUPLJE

Kalne lužice 2.

V zadnji številki Odmevov je v prispevku Kalne lužice g. Župan Janez Lesjak reagiral na pisanje dopisnika Odmevov, g. Jake Müllerja. Župana je zmotila proračunska postavka ureditve Prečne poti v Grosuplju, ki jo naj bi s svojo močjo in za ozke osebne interese v proračun izsilil tam živeči občinski svetnik. Županu se je v prispevku zapisalo kar precej zavajajočih, predvsem pa neresničnih trditve, s katerimi očitno poizkuša diskreditirati svojega političnega nasprotnika. Takšno mnenje potrjuje tudi dejstvo, da je v prispevek zapisal, da se tudi sam dobro zaveda problematike cestišča in da je pot nesporno potrebna sanacije. Trdi pa, da je sporno to, da so amandma predlagale pomladne stranke. Pa razumi če moreš! Meni ne uspe. Očitno amandmaji niso sporni le, če jih predlagajo "pravi" ljudje iz "pravih" strank.

Proračunska postavka ureditve Prečne poti, ki je župana tako zelo motila, je v proračunu za leto 2001 planirana na podlagi Plana investicij v Občini Grosuplje za obdobje 2000 do 2004, ki ga je Občinski svet sprejel že na lanski 23. seji. V sprejetem planu investicij je bila ureditev izteka Prečne poti planirana v letu 2001, zato smo jo predlagatelji uvrstili v predlog proračuna za letošnje leto, saj je osnovni namen planiranja ta, da se investicije iz plana realizirajo v vsakokratnem občinskem proračunu. S takim ravnanjem smo torej samo spoštovali veljavne občinske dokumente. To smo na seji, na kateri smo obravnavali občinski proračun, tudi posebej obrazložili. Da so naša pojasnila in obrazložitve zadost-

vale, nas je prepričalo tudi glasovanje o amandmaji in proračunu, ki smo ga svetnice in svetniki vseh strank soglasno podprli in sprejeli. Za svetniško skupino SDS ter SLS+SKD je soglasen sprejem proračuna pomenil priznanje in potrditev, da so bili amandmaji na nekatere proračunske postavke upravičeni ter, da smo s predhodnim sprejemom plana investicij ter na tej podlagi oblikovanega proračuna ravnali strokovno korektno in pravilno.

Župan je pri svojem pisanju v prispevku veljaven občinski plan investicij očitno spregledal, saj skoraj ni mogoče verjeti, da bi župan namenoma ignoriral veljavne občinske dokumente. Gospod Predalič, ki je očitna tarča omenjenega pisanja, se očitno dobro zaveda, kakšen način dela uporablja župan, kajti že v fazi priprave plana investicij in kasnejše predloga amandmaje, je izrazil pomislek ravno zaradi podobnih očitkov. Šele na podlagi izdelanega strokovnega mnenja, da gre vendarle za središče Grosupljega, smo se vsi strinjali, da je potrebno ureditev izvesti, ne glede na pomisleke. Kako zmotno!

Vedno sem bil prepričan, da je dobro, da svetniki poznajo problematiko v svojem okolju in nanjo opozarjajo, sedaj, po županovih očitkih pa vidim, da sem živel v zmoti. Svetnicam in svetnikom pa svetujem, da naj vendarle pazijo, in naj ne opozarjajo na probleme v svojem okolju, kajti kaj kmalu jih lahko doleti županova kritika, da jim gre zgolj za osebne koristi!

mag. Peter Verlič, občinski svetnik

V
A
R
S
T
V
O
O
B
C
A
N
O
V

O
D
M
E
V

Grosupeljski spomin na drugo tisočletje

Kljub vsemu - še vedno uporniki

Po 40. letih so dokončno pregnali predikante in protestantske šolnike. V župniji Šmarje se protestantizem ni razširil, čeprav je vizitator Pavel Bizancij našel precej protestantskih knjig, med njimi tudi Trubarjev Novi testament. Deželni stanovi so hoteli izrabiti svojo moč tudi ob preganjanju protestantov in so od cesarja zahtevali, da ostanejo vojni davki njim, ker so se morali s temi rečmi ukvarjati, a jih je cesar kratko-malo nagnal domov.

Med ljudmi pa je še vedno vrelo. V Stični je v času opata Mateja Majerleta (1621 je bil izvoljen za opata - 1628 je odšel za predstojnika v Rein) prišlo leta 1624 do upora podložnikov, ki je trajal več kot desetletje, tudi še v času, ko je bil že opat Janez Anžlovar. V uporu naj bi sodelovali tudi župani, zato je na pomoč deželi Kranjski prišlo 350 Vlahov, ki so se skupaj s kranjsko konjenico naselili za dve leti v stiškem samostanu. Od tedaj naprej so morali župani vsako leto na Štefanovo v Stično na kosilo, v nasprotnem pa so bili kaznovani.

Posamezni upori so se nato dogajali še v času opata Ruperta Eckarta (1638-1644) in Janeza Weinzila (1644-1660). Po Puceljevi kroniki o Stični naj bi bili uporniki ukročeni v letu 1636, kar pa je verjetno le delno uspelo. Po drugih virih pa se je to zgodilo že 7. maja 1635.

1605 je šmarski župnik Jožef Tišler (Tischler) sodeloval pri poravnavi med opatom Jakobom in Ivanom Klapšetom, župnikom v Podpeči, ki se je potegoval za bratovo zapuščino - Mihaela Klapšeta, vikarja v Šentvidu.

1608 si je stiški opat pri višnjegorskem trgovcu Martinu Kayselu sposodil 1300 goldinarjev. Za vračilo je zastavil žitno desetino in prirastek domačih malih živali v okolici Grosupljega: Blečji Vrh (Valtperg), Gorišnica - Gradišnica pri Št. Juriju (Goritschniza), Peč (am Stain), Polica (Polliz), Kožljevec (Khosleuitsch), Troščine (Troschin) in Duplice (Deupliz).

1626 - 12. julija je opat Majerle zamenjal z Ivanom Friderikom pl. Rauberjem s Kravjeka kmetijo na Vrhu pri Višnji Gori za kmetijo na Selih (zu Seella) pri Šmarju.

1637 so se podložniki pritožili nad ravnanjem opata Janeza Anžlovarja, katerega je deželni vicedom kaznoval s 50 goldinarji globe. Med glavnimi uporniki je omenjen Peter Završček.

1639 je uporne kmete deželni sodnik grof Auersperg obsodil, ostalim pa zagrozil, da jim bo naložil 1000 dukatov kazni, če se bodo še zbirali.

1641 - Stiški podložniki so se ponovno pritožili deželnemu glavarju Henriku grofu Paradeiseju nad opatom, a je tokrat prepustil ugo-

totivte komisiji v sestavi: Leopold Eberhard Ursini grof Blagaj, Konrad Ruess baron Ruessenstein in Gotfrid Gall.

1642 si je moral opat Rupert zaradi upornih kmetov sposoditi denar pri Ernestu Scherenu pl. Scherenburgu v Spodnjem Mokronogu, kateremu je za tri leta prepustil tretjino desetine v bližini Šmarja (zui negst ob Sanct Marein) - v naseljih Veliki in Mali Vrh (in Gross und Khlein Gupf) Huda Polica (Pollizen), Gornjem Blatu, Gumnišču, Zalogu pri Škofljici, Lanišču, Ježici, Tlakah (Tlakhaeh), Goričici (Goritsch) in Glinku.

1643 - Ohranjen stiški urbar iz leta 1643-1649 govori o celotni stiški posesti, ki je bila razdeljena na sedem uradov. V urad "onstran gozda" je spadala Ilova Gora (Lamperg) pri Čušperku. "Hribovski urad" je obsegal kraje, ki so ležali nad navidezno črto od Luč, Zagradca, po sredini Grosupeljskega polja in Šmarja. Nad Polico so vključevali tudi naselja Javor in Prežganje. Drugih pet uradov je obsegalo posest izven meja današnje občine Grosuplje.

1645 - Opat Maksimilijan Mottoch je bil med najbolj vnetimi zbiralci knjig, saj jih je nabavil precej še takrat, ko je bil župnik v Šmarju. Skrbel je tudi za katalog razporejanja knjig v knjižnici.

Jože Miklič

KOLEDAR PRIREDITEV

17. 6. 2001
Šentvid pri Stični -
Tabor pevskih zborov

20. 6. 2001 ob 18.00
SLAVNOSTNA SEJA OBČINSKEGA SVETA V POČASTITEV
OBČINSKEGA PRAZNIKA IN DNEVA DRŽAVNOSTI
S PODELITVIJO OBČINSKIH PRIZNANJ
IN KULTURNIM PROGRAMOM
Kulturni dom

22. 06. 2001 ob 21.00
Kulturno društvo Josip Jurčič Muljava
Josip Jurčič: Doktor Zober - režija Danica Kastelic.
Ponovitve: 23., 29., 30. junija ter 6. in 7. julija ob 21.00 -

23. 06. 2001
Dobrepolje
Dnevi godbe

25. 06. 2001 ob 19.00
SVEČANOST OB DNEVU DRŽAVNOSTI
IN OBČINSKEGA PRAZNIKA
ODPRTJE LIKOVNO-FOTOGRAFSKE RAZSTAVE:
STAVBNA DEDIŠČINA PODEŽELJA
S KULTURNIM PROGRAMOM -
Kulturni dom

23. 06. 2001
Slavnostna seja
Prostovoljnega gasilskega društva Šmarje-Sap

29.06.2001 ob 17.00
PGD Šmarje-Sap
Prikaz gasilskih veščin

30. 06. 2001 ob 18.00
PGD Šmarje-Sap
Slovesnost ob 120 letnici gasilstva s parado
Veselica

08.07.2001
Športno društvo "ŠPICA"
Kolesarska dirka za rekreativce in veterane
vzpon na Katarino

18. 08. 2001 - 02. 09. 2001
Teniški klub Grosuplje
občinsko prvenstvo -
teniška igrišča Grosuplje

23. 08. 2001
Društvo upokojencev Grosuplje
izlet: Pula - Brioni /alternativa Reka - Opatija/

20. - 25. 08. 2001 od 16.30 do 19.00
Na Jurčičevi domačiji na Muljavi -
Keramična delavnica za celo družino
ob strokovni pomoči arhitektke Štefke Švigelj
in akademskega kiparja Borisa Prokofjeva

01.09.2001 - 02.09.2001
Teniški klub Grosuplje
občinsko prvenstvo otrok -
teniška igrišča Grosuplje

**SEZNAM
SPLOŠNIH AKTOV OBČINSKEGA
SVETA OBČINE GROSUPLJE,
OBJAVLJENIH V URADNEM LISTU
REPUBLIKE SLOVENIJE v mesecu
decembru 2000, januarju, febru-
arju, marcu in aprilu 2001**

Sklep o javni razgrnitvi osnutka zazidalnega načrta Mrzle njive II (Uradni list RS, št. 119, z dne, 22. 12. 2000).

Sklep o začasnem financiranju javne porabe občine Grosuplje za obdobje od 1. 1. 2001 do 1. 3. 2001 (Uradni list RS, št. 6, z dne, 26. 01.

2001).

Odlok o zaključnem računu proračuna občine Grosuplje za leto 1999 (Uradni list RS, št. 7, z dne, 01. 02. 2001).

Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča (Uradni list RS, št. 12, z dne, 23. 02. 2001).

Sklep o vrednosti točke za izračun nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča na območju občine Grosuplje (Uradni list RS, št. 12, z dne, 23. 02. 2001).

Sklep o ukinitvi statusa javnega dobra v k.o. Slivnica (Uradni list RS, št. 12, z dne, 23. 02. 2001).

Sklep o spremembi sklepa o začasnem financiranju javne porabe občine Grosuplje za obdobje od 1. 1. 2001 do 31. 3. 2001 (Uradni list RS,

št. 19, z dne, 16. 03. 2001).

Odlok o usklajenosti prostorskih izvedbenih načrtov in drugih prostorskih aktov z dolgoročnim in srednjeročnim planom občine Grosuplje za obdobje od leta 1996 do 2000, sprememba 1999 (Uradni list RS, št. 21, z dne, 23. 03. 2001).

Odlok o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega plana občine Grosuplje za obdobje od leta 1996 do 2000, sprememba 1999 (Uradni list RS, št. 21, z dne, 23. 03. 2001).

Odlok o proračunu občine Grosuplje za leto 2001 (Uradni list RS, št. 27, z dne, 13. 04. 2001).

Sklep o oprostitvi plačila nadomestila za nezazidano stavbno zemljišče (Uradni list RS, št. 31, z dne, 28. 04. 2001).

Bregarjev rod

(nadaljevanje in konec)

Martin, r. 1853, u. 1928, je menda tudi hodil v šolo v Višnjo Goro. Kot vojak - lovec je služil vojsko v Celju in Judenburgu. Po vojaščini mu je oče kupil majhno posestvo, razprodano Andrejcevo. Hišo, leseno, sta popravila oče in on sam. Za ženo si je izbral Micko Škufca, Klemenčkovo iz Troščin. Imel je devet otrok:

Tone, Janez in Martin so se okoli 1900 drug za drugim preselili v Ameriko.

Franca, poročena z učiteljem Svetino v Žalni (najprej menda pri njem služila - kot služkinja) je imela hčeri Fani in Mimi. Fani je postala učiteljica, Mimi vzgojiteljica. Pozneje, po moževi smrti, je imela Franca še sina Slavka in hčer Lučko.

Neža, šivilja, neporočena, živela doma, nato v svoji hišici, končno pri sestri Katarini v Hribu, da je pomagala pri delu v gostilni in pri otrocih.

Micka je kmalu umrla.

Jože se je poročil s Franckovo Rezo. Imela sta Felico in Mimi. Nekaj let po poroki se je preselil v Ameriko (za svojimi tremi starejšimi brati) in ker Reza ni marala iti z njim, je ostal tam sam. Nekaj časa je še kar šlo, pozneje je menda bankrotiral (s hotelom).

Katarina se je poročila z mladim gospodarjem Franckom na Polici. Nekaj let sta stanovala pri Martinovih, ker se je stara Franckovka, njegova mati, na vso moč upirala tej ženitvi. (Kajžarska hči pa v gostilno in trgovino!) Med Martinovimi dekleti je bila najbolj simpatična. Imela sta 6 otrok. Mimi, Ljubi, Ani, Francija, Štefi in Dani. Vsi so dobro situirani. Ani je poročena v Ameriki, kamor sta jo šla starša (Katarina in Lojze) enkrat obiskat. Enkrat pa je sama prišla sem. Menda ima tri otroke. Mož je Slovenec. Mimi ima dve hčeri, Ljubi ni poročena, Franci ima dve hčeri, Dani sina in Štefi sina in hčer.

Lojze, najmlajši, je bil menda mamin ljubljenec. Izredno lepo sta se razumela. Posvetil ji je nekaj globokih pesmi. Po nekaj letih je tudi sam zapustil ženo in edinega sinka in odšel za brati čez veliko lužo. Žena Angela ni hotela z njim, čeprav ji je pisaril, naj pride. Tudi on je doživel svoj življenjski brodolom.

Stric **Martin** je bil izredno bister

človek. Škoda, da ni študiral medicino ali kaj drugega. Bil je mislec in praktik. Iz male kajže z majhnim posestvom je ustvaril - za poliške pojme - nesluteno blagostanje. Z nenavadno pridnostjo in pametnim gospodarjenjem. Njegov Zavrh je postal en sam umno obdelan vrt česenj, češpelj, breskev, hrušk in jablan, med katerimi se je bohotila pšenica, ječmen, koruza, krompir in ajda. Bil je vnet čebelar. Prvi na Polici oziroma v večjem delu Dolenjske je izdeloval cementno strešno opeko, pri čemer sta mu pomagala najmlajša sinova Jože in Lojze, dokler nista odšla za (varljivim) boljšim kruhom v obljubljeni deželo - Ameriko. Stric Martin se je marsičesa lotil, tako je začel izdelovati posebno mazilo za rane: iz medu, voska, smole. Veljal je za dobrega domačega zdravnika in svetovalca. Poznal je okoli sto poljskih in gozdnih rož ter zeli, kakor tudi njih zdravilni učinek. Družinski standard je dvigal tudi kot klavec domače živine, predvsem pa kot izjemen izdelovalec krvavic, kakršnih ne zna nobeden klavec napraviti.

Umrl je za pljučnico (rakom?), star 75 let.

Matija (Matic) se je priženil na Pance h Kostevcu. Imel je dva otroka: Toneta, ki je odšel v Ameriko (kakor poliški bratrance) in Micko, ki se je poročila na domu. Ženin oziroma mož se je pisal Šeme, kakor ona. Imela sta štiri otroke, dva sinova in dve hčeri.

Stric Matija je dobil gospodarsko poslopje v zelo slabem stanju. S Police so mu hodili pomagat bratje, posebno Jakob. Matija je bil tudi krovec takrat pretežno slamnatih streh, pri čemer se je menda prehladil, da je na stara leta težko brez palice hodil okoli. Vsi bratje so radi prihajali na Polico, on pa še posebno. Rad je pil pivo z žganjem, v zimskem času pa je izdeloval razno posodo in orodje, predvsem iz lesa. Tudi čebelaril je. Živeli so kar udobno. Bil je skromen, preprost, domač, dobrosrčen in srečen. Svoje izdelke je prodajal poceni, češ: "Več pa vredno nil!" Ker sem se kot dijak med dolgo 4-urno vožnjo s Police v Ljubljano ali obratno vselej ustavil pri njem, ga hranim v najlepšem spominu.

Janez Šeme

STARŠEM, katerih otroci bodo vključeni v vrtec s 1. 9.2001

Vse starše, katerih otroci bodo vključeni v vrtec s 1. 9. 2001 obveščamo, da je potrebno Vlogo za znižano plačilo vrtca za leto 2001 oddati petnajst dni pred vstopom v vrtec, to je nakasneje do 15. 08. 2001.

Starši oddajo vlogo na predpisanem obrazcu Državne založbe Slovenije "VLOGA ZA ZNIŽANO PLAČILO VRTCA (Obr. 1,82) na Občini Grosuplje, Urad za gospodarstvo in družbene dejavnosti, 3. nadstropje, soba 33, Taborska 2 (Adamičev center) v času uradnih ur (ponedeljek, sredo, petek).

Na občini Grosuplje oddajo vlogo starši, ki imajo stalno bivališče v Občini Grosuplje, oziroma ima stalno bivališče otrok skupaj z enim od staršev.

Vlogi je potrebno priložiti priloge, ki so navedene na vlogi, obvezno pa:

1. odločbo o odmeri dohodnine za leto 1999 (kopijo in original na vpogled),
2. potrjeno zaposlitev staršev za leto 1999,
3. če zaposlitev ni trajala celo leto 1999, predložite potrdilo o bruto plači za zadnje tri mesece,
4. zasebniki predložite tudi odločbo o odmeri davka iz dejavnosti za leto 1999,

5. potrdila o prejetih oz. plačanih preživninah in prejetih pokojninah,
6. dokazila o statusu za polnoletne družinske člane (dijaki, študenti, nezaposleni).

Zaradi kasnejših nejasnosti prosimo, da oddote popolne vloge. V primeru, da vloga ne bo oddana, bo obračunano polno plačilo, t.j. 80 % cene programa.

O višini plačila, t. j. o razvrstitvi v plačilni razred, boste starši pisno obveščeni v 30 dneh po prejemu vloge. Vse informacije v zvezi z vlogo lahko dobite na Uradu za gospodarstvo in družbene dejavnosti občine Grosuplje ali na tel. 78-88-780.

URAD ZA GOSPODARSTVO IN DRUŽBENE DEJAVNOSTI

Amnesty International in nasilje

Prvič v štiridesetih letih, odkar je bila ustanovljena mednarodna organizacija za nadzor nad državnim nasiljem svetovne razsežnosti Amnesty International, se je v letnem poročilu znašla tudi Slovenija. Zabeležka o kršitvah človekovih pravic in svoboščin je v dveh obravnavanih primerih prizadela slovensko policijo, ki naj bi neustrezno in slabo ravnala z državljani. Svoje poglede na primernost oziroma neprimernost policijskega ravnanja sta podala generalni direktor slovenske policije Marko Pogorevc in predsednik AI Dean Zagorac.

Celotno poročilo AI vsebuje grozljive podatke o usmrtnih, mučenju in brezpravnem zapiranju oseb v 149 državah. Kot ugotavlja predsednik mednarodne organizacije se je stanje v zadnjih treh letih tako poslabšalo, da je čas za alarm nastopil že davno, pa tudi obravnavani primeri naj bi predstavljali le vrh ledene gore, saj velika večina ne želi javno spregovoriti o izvajanju nasilja nad njimi.

Slovenija je omenjena prvič z manj odmevnimi zaznamkami slabega policijskega ravnanja. "Naše mnenje je, da je poglobljeni razlog za porast policijskega nasilja pomanjkljivo urjenje, izobraževanje in neizkušenost policistov, kar pomeni sistemsko napako. Če se te pravočasno ne odpravi, se lahko nadejamo povečanja števila kršitev. AI v letnem poročilu Slovenijo uvršča med zahodno evropske države, kjer so glavni problemi policijsko nasilje, neprimerno ravnanje z azilanti, nasilje nad Romi in priseljenci. Umestitev Slovenije je dodatni moralno-politični pritisk in zausnica državi, da začne čimprej ukrepati. Vsekakor se nam obeta črna scenarij, če se zadeve ne bodo korenito spremenile. Eden od kriterijev za vstop v Evropsko unijo je tudi politični kriterij, da mora biti spoštovanje človekovih pravic na zadovoljivi ravni. "Vendar," kot optimistično ugotavlja Dean Zagorac, "policija kršitve resno obravnava, zato imam občutek, da bodo naši pozivi zalegli. Če pa bi država k reševanju problematike pristopila lahkomišelnost, ta lahko preraste v resen problem."

In kakšno je pravzaprav delo Slovenske AI? "Naša organizacija ne more raziskovati kršitev človekovih pravic v lastni državi, to počne sekretariat v Londonu, kjer je sedež organizacije, in tam zaposleni raziskovalci, ki so zadolženi za posamezna področja." Za Slovenijo, ki ne sodi med sporna

območja, je tako zadolžen en raziskovalec. Žrtve se po napadu sicer lahko obrne na slovenski sedež organizacije, vendar ji razložijo, da sami ne smejo raziskovati in jo napotijo v London, lahko pa tudi sami posredujejo njihovo pričevanje. Zagotavljajo pa, da se vse informacije, ki pridejo v AI, strogo in večkrat preverjajo. Vedno se zahtevajo medicinska dokazila, pričevanja, fotografije, vsak primer se večkrat preveri, predno se ga objavi. AI nad državnimi institucijami izvaja neformalni nadzor. "Smo ogledalo, ki kaže na probleme. Vedno pa tudi nudimo roko represivnim organom." Tako so z direktorjem policije že stekli dogovori o medsebojnem sodelovanju, prenosu izkušenj iz drugih držav, kjer so učinkovito stopili na prste kršiteljem človekovih pravic, o izboljšanju izobraževalnega sistema in urjenja bodočih policistov. "Čas je, da končno spoznamo, da ne delujemo na nasprotnih taborih, ampak se zavzemamo za isto stvar - za spoštovanje pravic in zakonov v družbi."

Temu pritrjuje tudi prvi med policisti Marko Pogorevc, ki nikakor ne beži od porajajočih se zametkov fizičnega nasilja njegovih uslužbencev nad obravnavanimi osebami. "Mi si nikakor ne zatiskamo oči pred pojavom policijskega nasilja, celo nasprotno, večino primerov ugotovimo sami. Moram pa poudariti, da gre za posamične primere, in ravno tako, kot ugotavlja tudi AI, ne gre za sistematično kršenje ali nasilno delovanje policije. Po drugi strani pa se tudi v družbi povečuje število kaznivih dejanj, ki so povezani z elementi nasilja, in zato se povečuje tudi število intervencij. V posameznih primerih lahko nasilje rodi nasilje." Policisti tako zaradi neizkušenosti, nezrelosti ali nestrokovnosti ravnajo nespametno, v neskladju s poklicnimi pravili, kar

občasno privede do neljubih zapletov. Temu se bo mogoče izogniti v prihodnosti, ko bo novostanovljena akademija izobrazila nov kader, reforma izobraževalnega sistema bo opravila z najtrdovratnejšim dejavnikom, večkrat edinim razlogom za pojavnost nasilja, mladostjo. Odgovornega in resnega dela se bodo od sedaj lotevali odrasli, izkušeni ljudje in ne otroci kot sedaj, je odločen Marko Pogorevc. "Tudi vsebine predmetov so prepletene s posebnimi predmeti iz policijske etike, s poudarkom na spoštovanju človekovih pravic in svoboščin. Tega področja se lotevamo na popolnoma enak način, kot se ga lotevajo moderne evropske policije. Če pa se že primerjamo z njimi, pa moram ugotoviti, da je slovenska policija na področju človekovih pravic vzgled vsem ostalim policijam." Tako naj bi tudi eden izmed podanih dokazov zoper policiste v letnem poročilu AI po njegovem prepričanju ne ustrezal povsem sliki, do katere so se analitično dokopali z raziskavami v vodstvu. Oseba, ki toži zaradi hudih poškodb, ki naj bi bile posledice policijskega pretepa, naj bi bila že naslednjega dne udeležena še v hujsko kršitev javnega reda in miru. "Medalja ima tako dve strani, upoštevana pa je bila samo ena. Tudi policisti smo ljudje in tudi nam so zagotovljene človekove pravice in svoboščine, to pa je vsaj enakost obravnavanja kot vseh ostalih, ki morda celo hočejo izkoristiti AI, da bi se na ta način maščevali policiji, ki je svoj postopek korektno opravila." Zato je Pogorevc tudi predlagal predsedstvu AI, da bi se v nadaljnjih obravnavah soočili obe strani, hkrati pa bi tudi skupaj razvijali mehanizme za preprečevanje kršenja osnovnih pravic človekove osebe.

Barbara Pance

Nova brezplačna elektronska storitev – naročanje konvencijskih potrdil za tujino preko samopostrežnih terminalov

Ljubljana, 4.6.2001 - Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije od danes dalje omogoča zavarovanim osebami elektronsko naročanje konvencijskih potrdil za uveljavljanje pravic do najnujnih zdravstvenih storitev med za časnim bivanjem v tujini tudi preko 275 samopostrežnih terminalov širom Slovenije. To je prva elektronska storitev zasnovana na tehnologiji t.i. informativnih in storitvenih kioskov (terminalov) v javnem sektorju v R Sloveniji.

Zavod je že lani zavarovanim osebami omogočil namesto neposrednega, fizičnega naročanja konvencijskih potrdil pri pristojnih referentih oddelkov za mednarodno zavarovanje, tudi brezplačno elektronsko naročanje preko interneta, z letošnjim letom pa bo elektronsko naročanje omogočeno tudi vsem zavarovanim osebami, ki niso uporabniki interneta.

Konvencijsko potrdilo omogoča osebami, ki so obvezno zdravstveno zavarovane v Republiki Sloveniji, uveljavljati pravico do najnujnih zdravstvenih storitev med za časnim bivanjem v tujini (zasebno ali službeno potovanje), in sicer praviloma brez plačila pri zdravstvenih ali zdravstvenih ustanovah, ki so del javne državne zdravstvene mreže.

Konvencijsko potrdilo je moč pridobiti za države, s katerimi ima R Slovenija sklenjene meddržavne sporazume: Avstrija, Belgija, Hrvaška, Italija, Luksemburg, Madžarska, Makedonija, Nemčija, Nizozemska in Romunija.

Postopek naročanja konvencijskih potrdil preko samopostrežnih terminalov se sproži z dotiki na ekranu terminala ter vnosom kartice zdravstvenega zavarovanja v režo terminala. Postopek je enostaven in avtomatiziran ter od zavarovane osebe ne zahteva neposrednega vnašanja podatkov, na voljo pa muje tudi informativna pomoč. Konvencijska potrdila je mogoče hkrati izdati le za enega naročnika ter za največ 10 držav, s katerimi ima R Slovenija sklenjene meddržavne sporazume.

Uspešno izvedenemu naročilu sledi dostava potrdil z navadno pošto pošiljko na naslov zavarovane osebe. Kije naveden na kartici zdravstvenega zavarovanja. In sicer v roku treh delovnih dni. Obdobje veljavnosti izdanega konvencijskega potrdila je 90 dni. Storitve je možno opraviti le s pomočjo kartice zdravstvenega zavarovanja in veljavnostjo podatkov o obveznem zdravstvenem zavarovanju shranjenih na kartici.

Zavarovane osebe hodo vsa dodatna pojasnila, tudi v zvezi z morebitnim neuspešnim naročanjem, dobile na območni enoti ali izpostavi Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, kjer ima zavarovana oseba urejeno zdravstveno zavarovanje.

ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE SLOVENIJE

ČRNA KRONIKA - POLICIJA SVETUJE

JAVNI RED IN MIR

Policijska postaja Grosuplje je maja 2001 na območju občine Grosuplje obravnavala 16 kršitev zoper javni red in mir. Od tega je bilo 11 kršitev storjenih v zasebnih prostorih, 6 pa na javnem kraju. Razlogi za omenjene kršitve so zelo različne: od družinskih do sosedskih preprirov in pijančevanja ter preglasne glasbe, tako v zasebnih kot v gostinskih prostorih.

Zoper vse kršitelje represivno ukrepamo. Če drugače ni mogoče vzpostaviti javnega reda in miru, odredimo zoper kršitelja tudi pridržanje. Prav tako zoper lastnike gostinskih lokalov, ki prekoračujejo obratovalni čas, represivno ukrepamo. Enako se zgodi tistim, ki strežejo alkoholne pijače že pijanim osebami oziroma mladoletnim osebami. Velikokrat so kršitelji vedno isti in pod vplivom alkohola.

KAZNIVA DEJANJA

Obravnavali smo 27 različnih kaznivih dejanj, ki so bila storjena na celotnem območju občine Grosuplje. Najpogostejša so kazniva dejanja tatvin, vlomov in poškodovanja tuje stvari. Vlomi so najpogostejše izvršeni v nočnem času (predvsem v zgodnjih jutranjih urah) in so izvršeni v vikende in zapuščene hiše na območju občine Grosuplje. Prav tako so vlomi izvršeni v hiše in stanovanja v samem naselju Grosupljega.

Beležimo tudi tatvine delov iz vozil predvsem znamke Renault in to v samem naselju Grosuplje na parkirnih prostorih v nočnem času. Iz vikendov in hiš storilci odnesejo vse kar je vrednega in se da prodati ali uporabljati - od nakita do tehničnih aparatov in orodja kakor tudi hrane. V nočnih urah ob koncu vikenda (petek, sobota) pa se pojavlja vandalizem predvsem v naselju Grosuplje na relaciji Adamičeva cesta - Ljubljanska cesta in Motel Grosuplje. Storilci predvsem obračajo prometne znake in prevračajo kontejnerje za smeti.

PROMETNA VARNOST

Opravili smo tudi ogled 25 promet-

nih nesreč z materialno škodo in telesnimi poškodbami. Največ prometnih nesreč se še vedno pripeti zaradi neprilagojene hitrosti voznikov, ki ne upoštevajo omejitev hitrosti in so posledice pri teh prometnih nesrečah najhujše. Drugi najpogostejši vzroki za prometne nesreče so še vedno stran in smer vožnje, izsiljevanje prednosti in neustrezna varnostna razdalja. Največ prometnih nesreč se zgodi v času, ko občani hodijo v ali iz službe ter ob slabih vremenskih razmerah. Pogoste so tudi prometne nesreče na parkirnih prostorih, kjer vozniki pri premiku z vozilom niso dovolj pozorni pri vzvratni vožnji. Največ prometnih nesreč se zgodi na regionalni cesti R 646 Šmarje-Sap - Višnja Gora in 647 Grosuplje - Čušperk in v samem naselju Grosupljega.

Policijska postaja Grosuplje vsakodnevno izvaja poostreni nadzor nad cestnim prometom na celotnem območju občine Grosuplje, posebno pozornost pa posvečamo kontroli hitrosti, seveda pa ostalih kršitev ne zanemarjamo.

V mesecu juniju bo policijska postaja Grosuplje izvajala kontrolo hitrosti z lastnim radarjem na celotnem območju občine Grosuplje, predvsem pa na odsekih cest, kjer se dogajajo prometne nesreče oziroma tam, kjer so prekoračitve hitrosti največje in najbolj pogoste. Vozniki naj vozijo v skladu s cestno-prometnimi predpisi ter prilagodijo hitrost vožnje vremenskim razmeram ter ostalim trenutnim dejavnikom, ki kakorkoli vplivajo na potek prometa. Tako bodo pripomogli k boljši prometni varnosti in predvsem k manjšemu številu prometnih nesreč.

Vse udeležence v cestnem prometu pa opozarjamo, da se v mesecu juniju začnejo letne počitnice osnovnošolcev, zaradi česar bo nekoliko več otrok udeleženi v prometu tudi v dopoldanskem času, kar do sedaj ni bilo.

POLICIJSKA POSTAJA GROSUPLJE

Kalne lužice 2.

V zadnji številki Odmevov je v prispevku Kalne lužice g. Župan Janez Lesjak reagiral na pisanje dopisnika Odmevov, g. Jake Müllerja. Župana je zmotila proračunska postavka ureditve Prečne poti v Grosuplju, ki jo naj bi s svojo močjo in za ozke osebne interese v proračun izsilil tam živeči občinski svetnik. Županu se je v prispevku zapisalo kar precej zavajajočih, predvsem pa neresničnih trditev, s katerimi očitno poizkuša diskreditirati svojega političnega nasprotnika. Takšno mnenje potrjuje tudi dejstvo, da je v prispevek zapisal, da se tudi sam dobro zaveda problematike cestišča in da je pot nesporno potrebna sanacije. Trdi pa, da je sporno to, da so amandma predlagale pomladne stranke. Pa razumi če moreš! Meni ne uspe. Očitno amandmaji niso sporni le, če jih predlagajo "pravi" ljudje iz "pravih" strank.

Proračunska postavka ureditve Prečne poti, ki je župana tako zelo motila, je v proračunu za leto 2001 planirana na podlagi Plana investicij v Občini Grosuplje za obdobje 2000 do 2004, ki ga je Občinski svet sprejel že na lanski 23. seji. V sprejetem planu investicij je bila ureditev izteka Prečne poti planirana v letu 2001, zato smo jo predlagatelji uvrstili v predlog proračuna za letošnje leto, saj je osnovni namen planiranja ta, da se investicije iz plana realizirajo v vsakokratnem občinskem proračunu. S takim ravnanjem smo torej samo spoštovali veljavne občinske dokumente. To smo na seji, na kateri smo obravnavali občinski proračun, tudi posebej obrazložili. Da so naša pojasnila in obrazložitve zadost-

vale, nas je prepričalo tudi glasovanje o amandmajih in proračunu, ki smo ga svetnice in svetniki vseh strank soglasno podprli in sprejeli. Za svetniško skupino SDS ter SLS+SKD je soglasen sprejem proračuna pomenil priznanje in potrditev, da so bili amandmaji na nekatere proračunske postavke upravičeni ter, da smo s predhodnim sprejemom plana investicij ter na tej podlagi oblikovanega proračuna ravnali strokovno korektno in pravilno.

Župan je pri svojem pisanju v prispevku veljaven občinski plan investicij očitno spregledal, saj skoraj ni mogoče verjeti, da bi župan namenoma ignoriral veljavne občinske dokumente. Gospod Predalič, ki je očitna tarča omenjenega pisanja, se očitno dobro zaveda, kakšen način dela uporablja župan, kajti že v fazi priprave plana investicij in kasnejše predloga amandmajev, je izrazil pomislek ravno zaradi podobnih očitkov. Šele na podlagi izdelanega strokovnega mnenja, da gre vendarle za središče Grosupljega, smo se vsi strinjali, da je potrebno ureditev izvesti, ne glede na pomisleke. Kako zmotno!

Vedno sem bil prepričan, da je dobro, da svetniki poznajo problematiko v svojem okolju in nanjo opozarjajo, sedaj, po županovih očitkih pa vidim, da sem živel v zmoti. Svetnicam in svetnikom pa svetujem, da naj vendarle pazijo, in naj ne opozarjajo na probleme v svojem okolju, kajti kaj kmalu jih lahko doleti županova kritika, da jim gre zgolj za osebne koristi!

mag. Peter Verlič, občinski svetnik

V A R S T V O O B M O Č J A N O V

O D M E V

ZAHVALA OB SLOVESU

Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje.
Bolečine in trpljenje si prestala,
zdaj lahko boš v grobu mirno spala.

Kot sonce zlato, ko se poslovi od dneva, je
za vedno zaspala skrbna in dobra mama,
babica in prababica
MARJETA SKUBIC,
rojena BOH.

V teh žalostnih dneh se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, nam izrekli sožalje, darovali cvetje in sveče. Zahvaljujemo se zdravstvenemu osebju, ki ste ji lajšali bolečine v zadnjih trenutkih njenega življenja, šmarskemu župniku za lepo opravljen obred, sosedom iz Cikave za spremstvo na zadnji poti v njen končni dom, pevcem za ganjlive pesmi, in vsem, ki ste nam na kakršenkoli način brisali solze z naših oči in jo pospremili k njenemu večnemu počitku. Posebna zahvala pa velja Tonetu za pomoč in najlepšo skrb, ki jo je iz vsega srca daroval mami, posebno še v zadnjem mesecu njenega življenja.

Hčerki Jelka in Ljubica in vsi njeni

ZAHVALA

Ob smrti dragega očeta, dedija in brata
JANEZA ZUPANČIČA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste ga spremili na zadnji poti, darovali sveče in prelepo cvetje, vsem, ki ste sočustvovali z nami in nam pisno ali osebno izrekli sožalje.

Zahvaljujemo se dežurnemu osebju CDM Kliničnega centra.

Lepa hvala g. župniku za opravljen obred ter pevcem in trobentaču iz Žalne.

Iskrena hvala tudi Mariji Kralj in Ani Bučar ter Fani Kralj kot tudi Društvu upokojencev Grosuplje, ki so nam že drugič v kratkem času v težkih trenutkih nudili moralno oporo in pomoč.

Vsi njegovi

Življenje je kot tiha reka, ki odteka;
izvir izlivu tiho si sledi,
ko ob misli nate zremo v minula leta,
v očeh se solza drobna nam iskri.

V najlepšem mesecu v letu nas je močno
prizadela nenadejana smrt našega
dragega očeta, moža in starega ata
ANTONA PODRŽAJA,
po domače ŠKRBETOVEGA ATA
iz MALEGA MLAČEVEGA.

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani: sorodnikom, sosedom, vaščanom Malega Mlačevega, prijateljem in znancem.

Zahvaljujemo se vam za vsa izrečena sožalja, za cvetje, sveče, darove za cerkev in svete maše in pomoč pri organizaciji pogreba.

Iskrena zahvala tudi gospodu župniku Andreju Šinku za pogrebni obred, pevskega zboru Samorastnik za ubrane pesmi, vsem pogrebcom in govorniku za zelo čutne besede.

Hvala vsem, ki ste ga imeli radi, ga spoštovali, karkoli dobrega storili zanj, ter ga tako množično pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

ZAHVALA OB SMRTI

JOŽEFE ZAJC
iz Velike Loke pri Grosupljem

Pregloboka ni gomila,
previsoko ni sveti raj,
da združitev zlati časi
ne bi mogli spet nazaj.

S temi mislimi smo se ob odprtem grobu poslavljali v prelepem sončnem februarjem popoldnevu od naše drage mame.

V teh težkih in bolečih trenutkih bi se radi zahvalili vsem sosedom, sorodnikom, znancem in prijateljem, ki ste nam stali ob strani, sočustvovali z nami, izrekli številna sožalja, darovali cvetje, mašne namene, sveče in darovali za cerkev. Posebej se zahvaljujemo koseškemu g. župniku in našemu domačemu župniku, g. Andreju Šinku, za lepe besede in opravljen obred. Iskrena hvala tudi domačemu pevskega zboru Samorastnik za lepo ubrano petje doma, v cerkvi in na pokopališču.

Občutek, da ste jo imeli radi, kar ste pokazali številni, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti v cerkev in na pokopališče, pa nam lajša bolečine žalosti. Še enkrat lepa hvala vsem in vsakemu posebej.

Vsi njeni

ZAHVALA

Po dolgotrajni bolezni je odšla od nas

MARIJA BRLAN
Špeharjeva mama iz Velike Loke.

Vsem, ki ste nam ob tej boleči izgubi stali ob strani, vsem, ki ste izrekli iskreno sožalje, darovali za maše namesto cvetja, za sveče, cvetje in vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, se iskreno zahvaljujemo.

Vsi njeni

Na Veliko nedeljo se je od nas tiho poslovil
dragi mož, oče, stari ata in tast

FRANC POTOKAR
iz Žalne 17.

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, posebno sosedom in vaščanom, ki ste v najtežjih trenutkih priskočili na pomoč. Hvala vsem, ki ste sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje. Hvala za darovano cvetje, sveče, darove za svete maše in cerkev. Hvala vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Prav tako se zahvaljujemo tudi vsem zdravnikom ZD Grosuplje za nudeno pomoč pri njegovi dolgoletni bolezni. Posebej iskrena zahvala g. župniku Andreju Šinku za tolažilne besede in lepo opravljen pogreb. Hvala pevskega zboru Samorastnik za lepo zapete žalostinke.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

Vsi njegovi

Večerni zvon, o mili zvon!
Tvoj glas poslušam iz daljave.
Telesnih več ne čutim spon,
srce topi se, molí: Ave.
Ave Marija!

K Bogu je odšel naš ljubljeni mož,
oče, dedek, brat, stric

JOŽE VIDIC
7. 4. 1928 - 21. 5. 2001
Dimnikov ata iz Dolenje vasi št. 6

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, znancem, bivšim sodelavcem Kovinastroja Grosuplje, ki ste ga med boleznijo obiskovali in bodrili; zdravstvenemu osebju iz Grosuplje, še posebno dr. Fani Grabljevec Miklavčič, patronažnima sestrama Klavdiji in Janji, osebju Kliničnega centra, bolnišnice Golnik in Onkološkega inštituta, ki ste se trudili za njegovo zdravlje.

Zahvala župniku g. Antonu Pahuljetu za obiske med boleznijo, tolažilne besede in lepo opravljen pogrebni obred ter cerkvenemu pevskega zboru župnije Polica. Lepa hvala tudi bolniškemu župniku g. Miru Šlibarju za bolniško maziljenje.

Zahvaljujemo se tudi vsem za izraženo sožalje, darovano cvetje, sveče, maše in darove, ki so bili - namesto cvetja na grob - namenjeni za cerkev, in vsem, ki ste se v tako velikem številu od njega poslovili in ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Iskrena hvala sosedom za vso pomoč, organizacijo pogreba in udeležbo pri tedenski večerni molitvi.

Bog vam poplačaj!

Njegovi: žena Francka, hči Jožica, sinova Srečko in Andrej z družinama

NA ZDRAVNIŠKEM
PREGLEDU V AZILU

Doktor,
ne iščite v teh prsih,
ne prislušajte mi srca,
daleč ne severu, onstran morja,
v predragi Sloveniji
me duši, in me skeli, me strašno boli,
v Ljubljani je počilo moje srce,
v breznih Kočevskega Roga,
v grapah pod Teharskim jezerom,
v jaških pri Hrastniku
in drugod, Bog ve kod,
moji tovariši, bratje in sestre, moj rod,
tisoči ubiti, tisoči vrženi v svet,
poln sem črnih grobov,
zvrhan črnih usod,
od tolike smrti bolan.

Doktor,
morilce sprejemajo in pokopavajo s
častmi,
morije strašne ne obsodijo v nobeni
cerkvi,
svoji že pozabljajo na lastne mrtve,
Slovenci, kjer že smo, živimo sperti,
v svet odšli, ne bomo se vrnili,
tujina bo naš skupni grob,
rodu pozaba žalostni pokop,
ko domovino uspravajo grohot in vriski
smrti.

Doktor,
to je v mojih pljučih rak,
to je v mojem srcu kap!
Ljubezni! Dajte mi ljubezni!
Če ne me zaduši.

Branko Rebozov,
Buenos Aires, 1962

USODA IZGNANCA

Na tujem biti - o, usoda kruta!
V zavesti, da si zdoma bil izgnan
kot izdajalec, pa si bil izdan
in se ne smeš nikoli več vrniti.

Kot pes zavržen si, ki slep, bolan
se mora po smetiščih za kostmi plaziti
in garjav in ušiv pred vsem se skriti
in stati istočasno prikovan

na nepozabni kot pri rojstni hiši,
na večer šum korakov gospodarja,
ki huje kot gorjača te udarja
in v samem srcu gloda te kot miši.

Si kot gnilad, ki jo povodenj nese
spominov srečnih v morje pozabljenja
s tulečim vetrom v jadrnih hrepenenja,
ki v razsušeno ti čeljust kedaj zapiše,
ter tu pa tam do živega pretrese,
ko grm domač ti v blodnjah še opiše.

In že te grize v vrat žvenket v daljavi
verig, ki smrt jih v trdih rokah trese,
in več ne veš, oj, kam korak te nese,
pred strel zahrbtni ali udar po glavi.

Tako je - v duši mi zatrti lajež pravi -
kadar lastna mati ubije sina...
O, domovina, domovina, domovina!
Glej, ti veriga si, ki me zadavi.

Branko Rebozov, Argentina

JAVNI SKLAD RS ZA KULTURNE DEJAVNOSTI

Štefanova 5, 1000 Ljubljana

Tel.: 01/24 10 500, 24 10 516, faks: 01/24 10 510, E-mail: literatura@slkd.si

Ljubljana, 1. 6. 2001

razpisuje

LITERARNI NATEČAJ ZA 23. SREČANJE PESNIKOV IN PISATELJEV DRUGIH NARODOV
IN NARODNOSTI, ki stalno ali začasno bivajo v Sloveniji.

Sodelujejo lahko avtorji, ki pišejo v svojem materinem jeziku (ne slovenščini!). Na razpis lahko pošljejo prozo (do 10 strani), poezijo (do 15 pesmi) ali dramatiko, in to do 30. junija 2001 v treh izvodih na naslov: Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, Štefanova 5, 1000 Ljubljana, s pripisom "za 23. srečanje".

Vsi prispevki morajo biti označeni s šifro, v posebni kuverti pa mora avtor poslati naslednje podatke: ime in priimek, naslov, letnico rojstva, poklic in telefonsko številko ali e-mail.

Vsa poslana besedila bo pregledala žirija, ki bo najboljše izbrala za objavo v reviji Paralele.

Avtorji odstopijo svoja besedila za objavo brezplačno.

Vsi avtorji bodo povabljeni na srečanje, ki ga bo Sklad RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti pripravil 27. in 28. oktobra 2001 v Kočevju skupaj s svojo območno izpostavo.

In memoriam Janez Rus, po domače Jurjev Janez / *6. 1. 1914 - + 11. 5. 2001

Janez je bil velik človek - ne po materialnem bogastvu, niti ne po telesni višini, ampak po duši. Čeprav je žalostni del njegovega življenja dolg več kot tri desetletja, je ohranil toliko življenjskega optimizma, da nam je v tem lahko svetel zgled.

Njegovo življenjsko zgodbo so koncem sedemdesetih let zapisali različni časopisi, pred nekaj leti pa tudi televizija. V javnost je prišla tistega hladnega 4. januarja 1978, ko je oborožena milica obkollila njegovo bivališče na skednju, ki se dotika njegove rojstne hiše. Na začetku devetdesetih let je zgodbo med drugimi zapisal tudi Tone Jakše v knjigi Naše korenine, ki je izšla pri Biroju M v Novem mestu. Gospod Jakše jo je Grosupeljskim odmevom blagohotno odstopil za objavo s pripombo, da so tudi takšne zgodbe naša zgodovina.

Letošnjega 11. maja se je Jurjevemu Janezu zgodba zaključila. Zgodba naj nas ob praznovanju zmag v maju in juniju spomni tudi na tisti del slovenske zgodovine, ki je bila dolgo zamočana. Zgodba namreč precej drugače osvetljuje dogajanje med drugo svetovno vojno in neposredno po njej na naših tleh, kot smo jih bili vajeni. Prislunimo jil

Jože Miličič

JANEZA RUSA POT SKOZI TEMO

... Tistega januarskega dne leta 1978 je bilo konec njegovega skrivaštva, ki je trajalo vse od začetka maja leta 1945. Takrat, skoraj pred trintridesetimi leti torej, se je Janez odločil, da se ne bo, kot večina drugih, ki so se bali novega režima, umaknil čez Karavanke, temveč je sklenil, da bo na boljše čase počakal kar skrit v bližini doma. Saj si takrat ni mogel misliti, kakšna morija bo sledila koncu vojne, pothoma pa je računal tudi na svojega brata Jožeta, ki se je bojeval na drugi strani. "Prišel bo in se zavzel zame," je po tistem računal Janez.

Ni vedel, kaj se je njegovemu starejšemu bratu zgodilo tik pred pomladjo leta štirinštrideset. Takrat je bil čevljar v 4. bataljonu Cankarjeve brigade, ki se je zadrževal na Javorovici. Visok sneg je uklenil vasico na pobočju Gorjancev, zmanjšano budnost tam prezimujočih partizanov pa so izkoristili Nemci in domobranci in jih z nenadnim napadom presenetili. Veliko jih je v visokem snegu omahnilo smrtno zadetih. Kar so jih sovražniki zajeli, so jih na mestu postrelili. Med njimi je bil tudi Rusov Jože. To je ob vrnitvi v domačo Žalno po vojni povedal Lužar, ki je bil bataljonski kuhar in je s svojim sovaščanom in soborcem Jožetom delil ležišče na Javorovici. Ne pa tudi usode, kajti Lužar je imel več sreče in se je smrti izmuznil. Njegova pripoved je prišla na ušesa tudi Janezu, a ji dolgo ni verjel. Šele ko je čas tekel, Jožeta pa ni bilo od nikoder, je počasi dojemal, da je upanje v bratovo pomoč zaman. Tako je počasi tudi dojel brezizhodnost, v kateri se je znašel.

Saj je nekajkrat omenil sestri Micki, naj bi poiskala Lužarja ter mu povedala, kako je z njim, a si sestra ni upala. Trepatala je za življenje edinega brata, ki ji je še ostal, kajti slišala je, kaj se je zgodilo s tistimi, ki jih je nova oblast dobila v roke. Kar se je dogajalo v Kočevskem Rogu in po mnogih drugih moriščih, je hitro prišlo med ljudi in jih navdalo z grozo.

USODA JE RAZDVOJILA BRATA S HRIBU
Da bomo razumeli, za kaj v pripovedi

pravzaprav gre, se povrnimo nekaj let nazaj v čas pred drugo svetovno vojno. Takrat je Rusova družina živela še mirno in dokaj neobremenjeno življenje. Oče je sicer že umrl, a doma so bili poleg matere še trije otroci, brata Jože in Janez, ki sta se ukvarjala s čevljarstvom, in njuna sestra Micka, ki je materi pomagala pri kmetovanju. Kadar je bilo treba, sta tudi brata spustila iz rok šila in kopita ter jih zametala za plug ali koso, da so ženske na kmetiji lažje zdelovale. Lahko bi rekli, da so bile razmere na Hribu nad Žalno, kjer je stala v malem zaselku Rusova domačija - hiši so po domače rekli kar pri Šuštarjevih na Hribu - skoraj idilične. Bogastva sicer ni bilo, ker pa je bilo pridnih rok pri hiši dovolj, tudi pomanjkanja niso trpeli. Najbližje večje naselje je bilo Grosuplje, za njim pa se je razprostirala Ljubljana, kar je pomenilo, da je bilo blizu do surovin in do naročil za mlada obrtnika. Potem ko se je pričela vojna, pa je to vmesno ozemlje med skrbno zastraženim mestom in upornim podeželjem postalo precej nevarno. V okolici so se pojavljali zdaj partizani, zdaj Italijani in vsakdo je od ljudi kaj zahteval. Še težje je bilo, ker so bili ljudje zbegani in razdeljeni. Sosed ni več zaupal sosedu, stara prijateljstva so se krhala. Ena in druga stran je imela svoje ovaduhe in ljudje so izginjali. Vrsta je prišla tudi na Janeza. Italijani, pravzaprav slovenski legisti, so ga zaprli, ker so vedeli, da bi ga prej ali slej medse posesala patrizanska vojska. Oni pa bi ga seveda radi spravili v svoje vrste. Najprej so ga imeli zaprtega v bližnjem gradu Boštanj, nato en teden v Šentjurju in nazadnje še en teden v Škocjanu. Z grožnjami in obljubami so ga mehčali, a Janez se ni dal. Zavračal je ponujeno in uprizoril je celo neke vrste gladovno stavko, ki so danes tako popularne. A tisti čas Janezova gladovna stavka ni imela medijskega odmeva in nihče se ni zmenil zanj. Nasprotno. Legisti so celo mislili, da so ga že toliko omeščali, da je goden za njihovo vojsko. Postali so ga nazaj v Šentjurje, kjer so ga že čakali Mlačevci, katerim naj bi se pridružil. Janez si je le izposloval nekaj dni odloga, odšel domov, tam pa si hitro priskrbel prepustnico in se umaknil v Ljubljano. Tam je dočakal italijanski razpad in se vrnil domov.

A dolgo ni užival miru. Kaj hitro je bil mobiliziran k partizanom, prav tako kot njegov brat Jože in še več fantov iz Žalne. Krenili so prek Višnje Gore v trebanjsko smer, kjer so partizani v okolici Vesele gore. Ne za dolgo. Od Save so prodirale močne nemške enote in uničevale vse pred seboj. Partizani so se razkropili. Tu, na Veseli gori je nazadnje videl svojega brata Jožeta. Janez se je skril pri neki družini, a Nemci so ga odkrili. Bil je sicer v civilu in neoborožen, a brez osebnih dokumentov, in ker ni mogel dokazati, kaj dela tu, so ga Nemci vzeli s seboj. Na vozu so ga, skupaj z nekaj sotrpini, odpeljali do Višnje Gore. Kdo ve, kaj bi z njimi, najverjetneje pa bi jih uporabili za talce in ustrelili, brž ko bi naleteli na kak odpor in bi imeli izgube. Človeško življenje je bilo takrat pač brez vrednosti, zlasti v primerjavi z življenjem nemškega vojaka. Za enega ubitega Nemca je bilo ustreljenih deset slovenskih talcev. Nemci so se tega svojega neciviliziranega pravila med prodiranjem od Save proti osrčju Dolenjske strogo držali in mnoge nedolžne žrtve so takrat padle pod nemškimi krogli.

Pa niso bile samo nemške krogle, ki so morile. Janez se spominja, kako je bilo, ko je bil v partizanih in pozneje pri domobranci. Le nekaj besed je bilo potrebnih in že so odveleli človeka v gozd in ga usmrtili. Tako so ljudje urejali stare zamere in mdsosedske spore. Toda tam na Polici pri Višnji Gori je imel Janez srečo. Mati je zvedela zanj in s podpisom jamčila zanj. Tako je Janez spet videl rodno Žalno, a zla usoda je nad domačijo na Hribu že razprostrla svoje mreže.

IZ OBUPA V PUANOST IN NESREČO

Ni mu bilo usojeno ostati doma. Kmalu se je znašel pri domobranci. Največ je bil v Stični, v bataljonu zloglasnega poveljni-

ka Križa. Večkrat je moral v akcijo, a če je le mogel, se je lotil svojega čevljarkega dela in se izognil spopadam. Že tako mu ni bilo do streljanja, misel, da bi se na drugi strani puškine cevi lahko znašel njegov brat, pa ga je spravljala v obup. Prav to njegovo občutljivo točko pa je dregnila neka domačinka iz Žalne in ga vanjo z ostrim jezikom močno špiknila. Bil je takrat doma na dopustu in mimogrede je ujel opazko o ljudeh, ki streljajo na lastne brate. Delal se je, kot da ni nič slišal, a v srcu ga je skelelo. Preden se je odpravil nazaj v svojo enoto, je krepko nagnil steklenico z žganjem, da bi utopil svojo razdvojenost. Ko se je potem peljal z biciklom, ga ta v ovinku ni ubogal in Janez je z glavjo treščil v skalo. Zbudil se je v ljubljanski bolnišnici s strašnimi bolečinami. Nekaj dni ni nič vedel zase, nič ni mogel jesti in šele ko ga je neki nemški zdravnik operiral, je bilo nekoliko bolje. Glavobol pa ni pojenjal in prav tisti nemški zdravnik je Janeza navadil, da si je vsakič, ko ga je zagrabil glavobol, prižgal cigareto. Nekaj dimov je zadostovalo, da je bolečina nekoliko popustila.

Nekaj pa je bilo le dobrega s to nesrečo: za Janeza je bila vojna končana. Čim je mogel, se je vrnil na domači Hrib nad Žalno, in ko so se pozneje poražene in zmagovite vojske valile skozi te kraje, se je potuhnil v samoto gozdov in šle so mimo. Tudi ko je zavladal mir, je ostal v varstvu gozdov. Sprva je bilo kar prijetno. Noči so postajale vse toplejše, navadil se je na sveži zrak, ptičje petje in gozdni mir. Ugotovil je, da mu tako življenje celo koristi, saj je bolečina, ki je bila po nesreči njegova stalna spremljevalka, v naravi opazno popuščala. A namesto bolečine, ki je prej parala njegovo telo, se je pojavljala druga, nič prijaznejša, ki je zbadala njegovo dušo.

Sestra mu je na skrivni kraj v gozdu enkrat tedensko prinesla hrano - nekaj skorjic kruha, ki jih je Janez počasi použil z vodo. To si je poiskal v globokih kolovoznih ali v redkih vodnih izvirih. Včasih sta se s sestro pogovarjala in tedaj je Janez zvedel novice, ki so še bolj spodbujale njegov nemir in ga silile k še večji previdnosti. Pa tudi če bi mu sestra ničesar ne pripovedovala, bi po lastnih opažanjih prišel do istega sklepa: novi režim pobija svoje nasprotnike.

Slišal je, kako so zvečer v gozd iz grosupeljske smeri pribrel kamioni, slišal je povelja, ko so z njih iztovarjali ljudi, slutil je, kako so kolone izginile globlje v gozd. Potem je iz smeri, kamor so kolone izginile, zaslišal streljanje. Pognal se je v beg, a streljanje ga je spremljalo globoko v gozd. Ko se je v varni razdalji ves zadihan ustavljal, je slišal še lastno srce, ki je razbijalo v gluho noč. Radovednost ga je zjutraj gnala nazaj na kraj, kjer je zvečer videl ustavititi kamione. A se je moral spet skriti globlje v gozd, kajti po poti je videl prihajati ljudi s krampi in lopatami na ramah. Šli so v smer, kamor so poprej izginile kolone s kamionov. Bilo je očitno, da gredo pokopat, kar je ostalo od prejšnjega večera.

Nekaj večerov zapored so pripeljali kamioni in nekaj noči mu streljanje ni dalo spati. Potem se je vse umirilo. Navadil se je gozdne tišine. Bil je bosonog in kamor koli je hotel, se je prikradel tiho, da so ga še divje živali komaj opazile. Postal je del tišine. Kadar so v gozd prilomastili lovci s svojimi psi, se jim je na daleč ognil. Tako je minilo poletje, prišla je jesen in za njo zima. Prvi mraz ga je prignil bliže domačiji, prvi sneg ga je priklenil nanjo, kajti ni mogel tvegati, da bi kdo opazil sledi v snegu. V senu si je naredil ležišče in senik je postal njegov dom.

LETA TEKO, A TIŠINA OSTAJA

Počasi se je Janez navadil na življenje na domačiji in v njeni okolici. Njegov dan je bila noč. Ko so drugi hodili naokrog, se je on zavlekel v temno luknjo in spal, kadar pa je bil buden, je bil vedno na preži. Le ponoči je hodil naokrog, a ne daleč, da ne bi komu nepričakovano prečkal poti. Naučil se je biti neviden za ljudi in živali. Le kak zelo pozoren sosedi bi

se lahko čutil, kako da Rusova Mici že tako zgodaj pelje domov vrhan voz krme za živino, ko pa je nihče ni videl kositi, ali kak zelo pikolovski trgovec bi za trenutek pomislil, da morata Mici in njena mati pospraviti kar precej hrane, saj se je Mici bolj pogosto, kot je bilo to za kmečke ljudi običajno, pojavila v trgovini. A z malo pretkanosti se je dalo vse te stvari zakrinkati.

Huje je bilo z nekaterimi neizbežnimi nadlogami, ki jih je prinašal čas. Na primer z boleznijo. Janez ni ves čas obiskal zdravnika, niti kadar mu je bilo najhuje. Ponavljajoče se prehlade je že nekako pretrpel in si pomagal z domačimi zdravili, potem pa je prišel zobobol in z njim bolečine, da bi človek znorel. Janez pa ni imel nikogar, da bi ga pozdravil, nikogar, da bi mu zaupal svoje težave. V gluho noč je spuščal pridušene stoke in bolezen je nemoteno napredovala. Zobje so mu izpadali drug za drugim in kmalu sta postali obe dlesni ena sama brazgotina. Usta si je izpiral s čisto vodo in čajem, ki mu ga je pripravila sestra in počasi, neskončno počasi je bolečina popuščala. Toda dlesni so ostale prazne in do zobozdravnika, ki bi edini lahko kaj pomagal, Janez še vedno ni mogel. To so bili časi, ki jih ne bo nikoli pozabil.

A vendar, kaj je huje: dejanska bolečina, ki razjeda telo, ali neutolajljiva bol, ki kljuje v duši? Janeza sta med njegovim skrivaštvom doleteli obe in sam ju je moral premagati. Bilo je nekega večera, ko je bila mati nekoliko slabotnejša, zato jo je Janez obiskal in se zadržal malo dlje pri njej. Sedel je na zapečku, mati pa je ležala v postelji. Mrak v sobi se je že povsem zgostil, a besede se v njem niso izgubile. Našle so pot skozi temo do ljubljene osebe. Janez se ne spominja več, o čem je tekla beseda. Morda sta se spominjala življenja pred vojno, morda sta načrtovala, da bi bilo le dobro končati to skrivaštvo in se predati oblasti, kakršna je že in kar bo pač stori. Spregovorila sta nekaj stavkov in se spet pogreznila vsak v svoje misli. Iz takega premišljevanja je Janeza zbudil materin nenaadni vzdih. Nekoliko se je privzdignila in se sesedla nazaj v posteljo. "Nekaj je narobe", je prešinilo Janeza. Prižgal je luč in stopil k postelji. Mati je rahlo trepetala. Dvignil jo je v naročje. Njeno telo se je umirilo. Tudi dihanje ni bilo več čuti. Iz materinih ust je spolzel temen curek po sinovi roki. Dvignil jo je proti svetlobi. Tekočina je bila lepljiva. "Kri!" je ugotovil in tisti trenutek ga je spreletela usodna resnica: "Mati je mrtva!"

Glasno je zahlipal. Sestra je spala na peči. Zbudila se je in začudeno pogledala. Ko je došla, kaj se je zgodilo, se mu je pridružila v nebrzdanim kriku žalosti. Kako dolgo je to trajalo, je težko reči, morda le nekaj minut, morda celo uro, potem pa se je celotna podoba bizarne situacije spet zgrnila nad njiju. Prostora za čustva ni bilo. Hitro se je bilo treba vrniti spet v vsakodneveno vlogo. Tudi žalost morajo skrivači trpeti po svoje, v samotni. Janez se je previdno odplazil v skrivališče na skednju, Micka pa se je glasno tamajoč napotila do bližnjih sosedov po pomoč.

Tisto noč je bila hiša seveda polna sosedov. Prihajali so tudi naslednji dan, razni sorodniki in znanci, ki so prišli mater pokropiti in se posloviti od nje. Naslednjo noč so prišli po stari navadi k njej čut, in ko je napočil tretji dan, so se pričeli odpravljati k pogrebu. Na Hribu so se zbirali ljudje od blizu in daleč. Pogrebci so prinesli krsto iz hiše in jo položili na voz. Počasi je krenil žalostni sprevod izpred hiše v dolino. Od treh Rusovih otrok je za vozom z materino krsto stopala le Micka. Jože je že vrsto let počival na Javorovici, Janez pa je izginil v zadnjih dneh druge svetovne vojne. Tako so razmišljali tisti, ki so stopali v sprevodu. Le Micka je vedela, da jih Janez verjetno opazuje skozi špranje svojega skrivališča.

Kakšna tuga je hotela takrat razgnati njegovo srce, pa ve le Janez sam. Vse tiste dni in noči je bil na preži, in ko so zabijali materino krsto, bi najraje planil in se še zadnjič poslovil od nje. A hkrati je bil plaha, preganjana žival. Strah ga je zadrževal v

skrivališču in zdelo se mu je, da žebliji, ki pribijajo pokrov krste, tudi njega za vse čase zabijajo v njegovo skrivališče.

Ko je sprevod izginil v dolini, je domačijo na Hribu preplaval mir, ki ga je le kdaj pa kdaj presekal mukanje živine in pasji lajež. Človeški glas je tukaj le poredko odmeval.

Janez se je tako ali tako že poistovetel s tišino, Micka pa se mu je povsem prilagodila. Bil ji je še edini domači človek na svetu in plaho je vztrpetela, kadar ji je samo omenil, naj kaj ukrene, da bi prišel v stik s svetom, ki ga je že čisto izgubil. Bolj ko so tekla leta, bolj je postajal odvisen od nje. Poleg nje so bila edina živa bitja, s katerimi je imel stik, živali na domačiji. Te pa tudi niso mogle govoriti.

DEKLICA ODREŠI JANEZA SAMOTE

Tako je bilo vse do tistega zimskega dne leta 1978, ko je bila skupina otrok iz Žalne na izletu na Hribu nad domačim krajem. Janez je bil ravno takrat v domači hiši. Slišal je otroško čebljanje, stopil do okna in njegov pogled se je srečal z očmi deklice, ki je presenečeno strmela v okno, na katerem moške pojave vsekakor ni pričakovala. O dogodku je seveda povedala doma, ker pa domačim pojavi nikakor ni šla v račun, je za celo zgodbo zvedela tudi lokalna policija. Tam so sestavili vse dele zloženke in ugotovili, da v zloženki z imenom Hrib nad Žalno manjka edino še Janez. Pograbili so orožje in se ga odpravili iskat. Kot smo že napisali na začetku, so ga našli na skednju, kjer se jim je predal brez upiranja.

Odpeljali so ga na zaslišanje. Pravnič ni hotel zatajiti. Povedal je vse, kar je vedel. Spraševali so ga tudi po orožju. "Nimam ga. Notri ga ne boste našli. Če ga boste našli zunaj, ga je pa kdo nastavil," jim je dejal. Potem so se z njim ukvarjali še psihologi, ki so skušali ugotoviti, če je pripravi. Spraševali so ga čisto navadne stvari, na primer, katero je glavno mesto Jugoslavije in podobno, potem pa so pred njega stresli še kup kock, a jih Janez ni hotel zlagati, rekoč: "Nikoli se nisem kockal, pa se tudi sedaj ne bom!" Uvideli so, da ni nevaren, pa so ga spustili domov.

Počasi se je Janez privajal normalnemu življenju in spremembam, ki so nastale v desetletjih, ko je bil oziroma se je sam odrezal od sveta. Tudi zaposlitev je dobil v kovinskem podjetju v Grosupljem, kjer je delal toliko časa, da si je skupaj z leti izpred vojne prislužil skromno pokojnino. Vsi pa le niso tako dobro prenesli Janezove ponovne vključitve v življenje. Zvedel je, da je imela domača borčevska organizacija več burnih sestankov o njem, več ostrih zahtev je padlo na njegov račun in lokalni miličnik se je nekajkrat oglasil pri njem in ga opozoril, naj se v mraku ne podaja iz hiše, ker bi utegnil kdo svojo grožnjo uresničiti.

Slabše kot njen brat je Janezovo vrnitev v javnost prenesla Micka. Strah, ki se je pred desetletji usidral v njej, je začel razjedati njen um. Bolezen se je nezadržno širila, tako da so jo na koncu sprejeli v umobolnico, kjer je tudi umrla.

Z Janezom sem se o njegovem skrivaštvu pogovarjal v začetku devetdesetih let, torej več kot desetletje potem, ko je postal prava medijska senzacija. O njem je pisalo veliko časopisov in revij. Celo do Avstralije je šel glas o njem. Od tam ga je prišla posnet cela televizijska ekipa. Potem pa je bilo oblasti dovolj tovrstne popularnosti in Janezu je prepovedala dajati izjave. No, z mano se je Janez vseeno pogovarjal, saj se je medtem oblast že zamenjala. Povedal mi je svojo zgodbo, jaz pa sem še vrtal vanj z vprašanji. Kaj je tisto, kar ga je v vseh teh letih najbolj mučilo, zaradi česa je najbolj trpel?

"To je tišina. Človek je vendar družabno bitje. Mora se s kom pogovoriti, se mu zaupati. Tišina je kot zid okoli tebe, ki je z leti vse višji, ti si pa vse manjši," je dejal. In njegov glas je bil še vedno šepetajoč, kot bi hotel resnico zakriti pred nepoklicanimi ušesi. Strah in negotovost sta z leti tako globoko pronicnila v vse pore, da je vprašanje, če bosta še kdaj izginila.

Center za socialno delo Grosuplje OBVEŠČA

vse dosedanje upravičence do otroškega dodatka in vse vlagatelje, ki so letos prvič oddali vlogo za uveljavitev otroškega dodatka, da smo do konca maja za vse preverili upravičenost do otroškega dodatka na podlagi vlog in predloženih dokazil. Na podlagi teh bo že v JUNIJU NAKAZAN OTROŠKI DODATEK. Zaradi velikega števila zadev in težav kot posledica prejema sredstev za pokritje stroškov pošiljanja šele v juniju, do takrat, žal, ne boste prejeli odločbe o dodelitvi oziroma višini otroškega dodatka. Višino otroškega dodatka boste lahko do prejema odločb preverili le preko vpisov v hranilne knjižice ali po prejemu informacij o nakazilih na vaše tekoče račune.

Odločbe so natisnjene in se pripravljajo za oddajo na pošto. Prejeli naj bi jih po nakazilu otroškega dodatka, ki bo v juniju predvidoma 13.6.2001.

Ob tem želi Center za socialno delo Grosuplje opozoriti vse upravičence do otroškega dodatka na novosti, ki jih je prinesel Zakon o splošnem upravnem

postopku v lanskem letu glede vročanja. Sprememba je enkratno vročanje. V kolikor stranka v 15 dneh po prejemu obvestila o pošiljki, le te ne pride iskat, se pošiljka vrne pošiljatelju in se petnajsti dan šteje kot dan vročitve. S tem dnem začne teči tudi rok za pritožbo, čeprav naslovnik pošiljke ni prevzel.

Zato priporočamo, da po prejemu obvestila o pošiljki le to na pošti dvignete, se seznanite z njeno vsebino glede otroškega dodatka in nas pokličete, če želite dodatna pojasnila. Zaradi velikega števila upravičencev zaenkrat še ne moremo dati informacij o konkretnih zadevah, jih bomo pa posredovali po vročitvi odločb.

Vsem se zahvaljujemo za razumevanje glede pošiljanja odločb. Ob tem pozivamo vse tiste, ki so morebiti pozabili na oddajo potrebne vloge ali so bili pozvani, da vlogo dopolnijo, da to storijo čimprej. Na ta način si lahko zagotovijo otroški dodatek od naslednjega meseca dalje, če izpolnjujejo postavljene pogoje.

Direktorica: Jožica Matjašič

JAVNA DELA

Javna dela so lokalni ali državni zaposlitveni programi, ki so namenjeni vzpodbujanju razvoja novih delovnih mest in ohranitvi ali razvoju delovnih sposobnosti brezposelne osebe (Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti, Ur. l. št. 69/98). Uvrščajo se med najpomembnejše ukrepe aktivne politike zaposlovanja.

Programi javnih del lahko organizirajo delodajalci ali druge organizacije za tiste dejavnosti, katerih cilj ni pridobivanje dobička in ki na trgu ne povzročajo nelojalne konkurence.

Prednost pri vključevanju v javna dela imajo dolgotrajno brezposelne osebe ter težje zaposljive osebe, katerim je tako ponovno omogočena vključitev na trg dela. Javna dela so kombinirana oblika dela in usposabljanja, zato je brezposelna oseba praviloma četrtno časa vključena v programe usposabljanja in izobraževanja. Javna dela sočasne narave, delovna vključenost v posamezne programe je omejena največ na eno leto. Vključitev se lahko izjemoma tudi podaljša, če je to smiselno in v skladu z zaposlitvenim načrtom brezposelne osebe.

BREZPOSELNI OSEBAM JAVNA DELA OMOGOČAJO:

- ohranjanje delovnih navad, nivoja znanja,
- pridobivanje novega znanja, sposobnosti in spretnosti za ponovno zaposlitev,
- odkrivanje novih zaposlitvenih možnosti,
- socialno varnost.

V LOKALNIH SKUPNOSTIH JAVNA DELA:

- vzpodbujajo hitrejši socialnoekonomski razvoj,
- omogočajo opravljanje neprofitnih storitev, ki jih ni mogoče izvajati kot redno dejavnost,
- vzpodbujajo partnerstvo za skupno razreševanje problematike zaposlovanja,
- omogočajo uvajanje novih dejavnosti, vzpodbujajo nastanek novih delovnih mest,
- prispevajo k dvigu kakovosti življenja občanov.

IZVAJALSKIM ORGANIZACIJAM JAVNA DELA:

- ponujajo priložnost za hitrejši razvoj,
- odkrivajo nove tržne priložnosti,
- omogočajo spoznavanje in razvoj kadrov za kasnejšo zaposlitev,
- omogočajo dvig kakovosti storitev.

Programi javnih del so raznovrstni in različno zahtevni, vsebujejo vsa dela od manj zahtevnih fizičnih del do visoko

zahtevnih strokovnih del. Izvajajo se na različnih področjih: kot so socialno varstvene, izobraževalne, kulturne, komunalne, športne, turistične, ekološke dejavnosti in drugo.

Socialno varstveni programi na primer vključujejo pomoč družinam, starejšim občanom na domu, pomoč otrokom, mladoletnikom, alternativno varstvo otrok na domu. Programi javnih del v kulturi in turizmu vsebujejo pomoč pri zajemanju različnih podatkov, urejanje kulturnih spomenikov, urejanje različne dokumentacije, organizacijo turističnih aktivnosti, izdelava spominkov, turistično informativno dejavnost, vodniško službo, urejanje turistične infrastrukture. Ekološki, kmetijski in gozdarski programi zajemajo evidenco in odstranjevanje divjih odlagalšč, gojenje in trženje vrtnin, razvoj dopolnilnih dejavnosti na podeželju, varovanje in vzdrževanje vodnih virov, gozdnih poti in cest.

Javna dela naj predvsem prispevajo k izvedbi lokalnih razvojnih iniciativ. Zato v pripravi in izvedbi sodelujejo naročniki (občine, zveze in društva, javni zavodi in druge neprofitne ter državne institucije) in izvajalci ter Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje.

ZRSZ zagotavlja izbor brezposelnih oseb, povzame stroškov bruto plače v višini od 60 do 85 % izhodiščne plače posameznega tarifnega razreda, po splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo in negospodarstvo, stroški zdravniški pregled, usposabljanja, prehrane in prevoza na delo z javnimi prevoznimi sredstvi. Naročnik zagotavlja preostanek bruto plače, sredstva za izvedbo programa in pridobitev soglasij. Izvajalec pa zagotovi usposabljanje, organizacijo in nadzor del, varnost in zavarovanje.

Program javnih del in število vključenih oseb, ki bodo financirane po tem programu, določi v okviru programa ukrepov aktivne politike zaposlovanja Vlada Republike Slovenije za posamezno proračunsko obdobje.

V občini Grosuplje trenutno potekajo trije programi javnih del, vanje pa so vključene štiri brezposelne osebe. V Domu starejših občanov Grosuplje udeleženci programa javnega dela pomagajo pri izvajanju aktivnosti v okviru delavne terapije in fizioterapije, družabništva in ustvarjalnega koriščenja prostega časa. V Upravni enoti Grosuplje s pomočjo javnih del urejajo arhiv, na Zvezi kulturnih društev Grosuplje pa udeleženka javnih del pomaga pri organiziranju prireditev v občini.

Informacije: Urad za delo Grosuplje in pooblaščenji zunanji izvajalci.

SE NAM KONČNO OBETA NOV ZDRAVSTVENI DOM?

Z Grosupeljskimi odmevi smo se odpravili po sledih, ki vodijo do izgradnje novega zdravstvenega doma, saj je obstoječi objekt tik pred izgubo uporabnega dovoljenja. Aktualno problematiko pa smo načeli z direktorjem dr. Janezom Mervičem.

Do tega je pripeljala nesistematična gradnja, k rešitvi in podaljšanju njegovega življenjskega staža pa naj po besedah sedanjega direktorja dr. Janeza Merviča ne bi pripeljala niti korenita adaptacija, saj je dom zdravja zrasel z udarniškim delom. Raznoликost gradbenikov se je pokazala tudi pri mešanju materiala, kamna ali različnih opek, iz katerih je zrastle današnje poslopje. Zob časa je še poglobil luknjo v zidavi, tako da se edina rešitev nasmiha v novi, sodobni izgradnji. Vprašljiva pa je tudi njegova namenskost, saj dom prvotno - dodelan pred približno petdesetimi leti - sploh ni bil namenjen širši zdravstveni zmogljivosti, temveč je kot sanatorij služil pljučnim bolnikom, ki so v zavetju zdravega gozda čistili svoja pljuča. Ozko namenska zdravstvena oskrba se je sčasoma umaknila potrebam po splošnem zdravljenju, ki so se kazale z razvojem kraja in večanja števila prebivalstva. Do danes je bil zdravstveni dom že štirikrat prenovljen, vendar so bili to manjši popravki, s katerimi so zaposleni skušali premagati predvsem prostorsko utesnjenost in za delovne potrebe izkoristiti prostore do zadnjega kotička. Za večjo investicijo pa veljajo preureditev kletnih prostorov, pljučnega dispanzerja, izgradnja prizidka z otroškim dispanzerjem in zobozdravstveno ordinacijo in prepotrebna ureditev sanitarij, ki so bile predhodno v nezavljivem stanju. "Trenutno," je črno naravnano pogled dr. Merviča, "propadajo okna, streha pušča, ni izolacije... Želeli smo opraviti malce bolj generalno adaptacijo in pridobiti še nekaj dodatnih prostorov spredaj, vendar nas je republiški inšpektor gladko zavrnil." Hiša namreč ni protipotresno varna, zato bi generalni poseg dom oklestil do golih sten, stroški pa bi temu primerno presegli tudi upravičenost nove gradnje.

"Cenovno bi se torej bolj splačalo zgraditi novi zdravstveni dom." Pri tem se pojavljajo pomisleki, kaj bi se zgodilo v primeru popolne privatizacije zdravstva. Dr. Mervič zagovarja stališče, da je tudi v tem primeru primernejše, če bi zdravstvo ostalo krajevno centralizirano, se pravi, da bi bolniki vse preglede opravljali v eni stavbi, in ne, da bi morali na primer od zdravnika do laboratorija in ostali pregledov tekati po terenu. "Kljub morebitnim privatizacijskim težnjam, pa je novogradnja še vedno upravičena," je mnenja dr. Janez Mervič. "Trenutno pa v zdravstvenem domu ni interesenta za zasebno zdravniško prakso," zagotavlja dr. Mervič in dodaja, "dokler bodo vsi hoteli delati tako kot do sedaj, je to še vedno najboljša različica." S porastom zasebnosti bi postala vprašljiva tudi enakopravnost zdravljenja, saj bi zasebnost povečala razlike med

socialno razslojenim prebivalstvom - nekateri si dragih pregledov in zdravljenja ne morejo privoščiti in se tako znajdejo v podrejenem in nezavljivem položaju.

Če zdravstveni dom že v prostorskem pogledu ne nudi zadostnih možnosti, pa je vsaj glede oskrbe z zdravstvenimi aparaturnimi slika povsem drugačna. "Tehniki, ki pridejo iz Ljubljane v pljučni dispanzer, so presenečeni nad našim rentgenskim aparatom, ki naj bi bil po njihovem mnenju celo boljši kot na ljubljanski polikliniki. Naša oprema je na visoki ravni, lahko pa bi bilo še boljše, če bi zanjo imeli prostor." Dr. Mervič razmišlja o pridobitvi aparata za merjenje kostne gostote, vendar ga zaradi njegove velikosti nimajo kam nastaniti. "Aparat je namenjen ženskam v klimakteriju, ki so upravičene do tovrstne preiskave, vendar pridobitev ovira prostorska utesnjenost." Premeteno pa so rešili sledeče potrebe: Garderobo so postavili na konec hodnika, preglede z ultrazvokom izvajajo v prostoru, ki je bil nekoč čakalnica ginekološke ordinacije, nekdanjo pregovornico so preuredili v sejno in izobraževalno sobo, v katerih redno potekajo seminarji, tečaji za nosečnice, srečanja anonimnih alkoholikov - do pred treh let v preteklost so bili edina ustanova v Grosupljem, v kateri so se še vedno gledi s premožem - ogromno sedanjih prostorov je tako iztrganih iz prvotnega arhitektonskega načrta. Nesrečna gradnja botruje tudi slabi in nezadostni razporeditvi zdravnikov. Navsezadnje se tudi sam direktor stiska v prostoru minimalističnih mer, v katerem poleg ordinacije opravlja tudi pisarniško delo in drugo delo. Sicer pa zagotavlja, da je zdravnikov dovolj. Pri tem pa pripominja, da naš kraj izstopa od evropskega in slovenskega povprečja po številu posameznikov obiskov zdravnika v enem letu. Tako naj bi na Švedskem vsak prebivalec obiskal splošnega zdravnika v povprečju štirikrat na leto, v Sloveniji še enkrat tolikokrat, v Grosupljem pa kar dvanajstkrat! Po grobih izračunih naj bi tako vsak prebivalec obiskal svojega zdravnika enkrat mesečno. So pa tudi taki, ki posamezne obiske razpotegnejo v daljše obdobje in taki, ki se ne morejo upreti skušnjavi, in se odpravijo k zdravniku praktično vsak dan. Temu primerne so tudi čakalne vrste in nejevolja tistih, ki zdravstveno pomoč resnično potrebujejo, saj, kot pojasnjuje dr. Mervič, veliko ljudi pride le na pogovor. Tako naj bi kar trideset odstotkov ljudi obiskalo zdravnika brez osnovane potrebe, razen strahovite želje po pogovoru. Grosupeljski fenomen si direktor razlaga z vse večjo osamljenostjo predvsem starejših oseb, ki na ta način ohranjajo vez s svetom in sedanostjo, naraslo pa je tudi število proslincev za opravičilo z dela. "V primeri z ljubljanskimi zdravniki so naši dvakrat bolj obremenjeni, pri čemer pa se število zdravnikov na določeno gostoto prebivalcev prak-

tično ne razlikuje."

Vse našteje temne lise so torej dovolj temeljni razlog za razmislek o novem, zdravnikom in bolnikom prijaznejšem poslopju. Tudi s strani občine naj ne bi bilo pomislekov o nujnosti investicije, župan naj bi celo podal predlog, da bi gradnjo premaknili za eno leto bliže v sedanost. "Republiški sanitarni inšpektor je pri pregledu hiše opozoril na vse pomanjkljivosti, ki ne ustrezajo zadanim normam, in podal ureditveni načrt, ki naj bi ga uresničili do leta 2002. Vendar," je realen direktor, "je to nemogoče. V kolikor bi stanje začeli reševati leta 2003 bi še zadostili zapovedim inšpektorata, vsako nadaljnje odlašanje pa pomeni zaprtje zdravstvenega doma." Tudi lokacija je že izbrana, najprimernejši prostor naj bi bil kar na sedanjem območju, vsako uro pa bi na hrib pripeljal tudi avtobus. S tem bi rešili tudi pereč problem parkiranja vse do križišča s Stransko potjo in blokiranja dovoza interventnemu reševalnemu vozilu, ki ga sedaj rešuje policija z globo prekrškarjev. Najbolj bistvena in najbolj potrebna bi bila po besedah direktorja urgentna ambulanta za hitre posege, saj je vedno več nujenja nujne prve medicinske pomoči, ki jo sedaj bolniku ali poškodovancu nudijo kar v avtomobilu, s katerim ga pripeljejo, ali pa ga morajo po stopnicah nesti v prvo nadstropje. "Če bi v prvi fazi zgradili urgentno in še kakšno splošno ambulanto, bi bilo to že veliko olajšanje. Za moderni čas je grozljivo, da nimamo urgentne ambulante." Instrumenti so, zagotavlja dr. Mervič, tudi taki, na katere pred petimi leti še pomislili niso - aspirator, defibrilator, EKG, pribor za intubiranje - samo mesta zanje ni. "Od ustrezne urgentne pomoči je hudo odvisno preživetje bolnika. Če bo pacient prišel živ v klinični center, je verjetnost za njegovo preživetje višja. S periferije pa jih do tja ne preživi veliko." Z ustreznimi prostorskimi možnostmi bi se uredilo tudi dnevno dežurstvo, en zdravnik pa bi bil namenjen samo za obiske na domu in nujno pomoč. Tako bi tudi delo v ambulantah potekalo brez prekinitev. Novo zgradbo si tako direktor zamišlja sledeče: pod staro stavbo naj bi se uredile garaže, zgoraj pa parkirni prostor.

Idealna bi bila nivojska gradnja, tako naj bi bil s parkirišča neposreden dostop do splošnega urgentnega bloka, na mestu, kjer se sedaj dviga gozdiček, ki je sedaj v zasebni lasti, vendar naj lastniki ne bi nasprotovali prodaji, pa bi bil zopet dostop do fizioterapije. V novem poslopju pa bi mesto našla tudi lekarna. Šele prva jesenska seja pa bo potrdila ali zavrgla utemeljenost nove gradnje. Anketa, ki smo jo opravili med krojilci družbeno-politično-gospodarske usode našega kraja, pa se lahko prepričamo, da je izgradnja novega zdravstvenega doma vsekakor neizbežna in nespregljiva investicija bližnje prihodnosti.

Barbara Pance

Kava ni le užitek

Marsikdo ne more začeti dneva brez jutranje skodelice dišeče kave, ki prebudi možgane.

Kava - coffea arabica - je doma iz tropske Afrike in Azije. Je dišeča pijača, ki jo dobimo z naglim prevretjem zmlate, pražene kave. Deluje stimulativno. Farmakološke lastnosti kave izvirajo iz visokih koncentracij kofeina. Je poživilo, ki dviguje razpoloženje, zato ljudje že stoletja preganjajo jutranje nerazpoloženje s kofeinom. Majhni odmerki kofeina lahko popravijo vašo delovno učinkovitost, nekaterim celo lajšajo kronično slabo razpoloženje in depresijo.

Velika količina kofeina pa lahko vaši duševnosti in dobremu počutju škoduje. Preveč kofeina povzroči duševno motnjo z naslednjimi znaki: živčnost, razburjenost, psihomotorni nemir, neenakomerno bitje srca. Pri ljudeh, ki so dovtetni za paniko, kofein le to še poveča. Vse to lahko preprečimo, če postopoma zmanjšamo količino zaužitega kofeina. Ena sama skodelica močne kave lahko prekine rahel glavobol, ker začasno krči razširjene krvne žile v možganih. Prevelika količina zaužitega kofeina pa povzroča glavobol pri mnogih ljudeh, ki so prepričani, da ga hitro olajša, ker se žile, ki jih je skrčil spet močno napnejo ter nabreknejo v reakciji, kar povzroči še hujši glavobol.

Če ste navajeni na kofein in ga ne dobite, se lahko slabo počutite. Opustitev le tega lahko sproži nastanek glavobolov. Kofein je največji nasprotnik spanca. Zaužitje kofeina pol ure do uro pred spanjem nekatere ljudi bistveno moti. Dalj časa potrebujejo da zaspijo in tudi potem ne spijo tako dolgo in trdno.

Obstajajo domneve, da kofein - več kot 4 skodelice kave na dan - spodbujajo osteoporozo, ker pospešuje izločanje kalcija in tako slabi kosti.

Če imate preveč kisline ali ulkus, omejite pitje kave, ker spodbuja izločanje želodčne kisline.

Kava pri zdravih ljudeh krvni pritisk običajno ne zviša. Nasprotno pa kofein krvni pritisk škodljivo zviša takrat, kadar je človek pod stresom.

ROCK AND ROLL SVETOVNO PRVENSTVO

V soboto, 19. 5. je bilo v ruskem mestu St. Petersburg SVETOVNO PRVENSTVO v AKROBATSKEM ROCK AND ROLL-u za mladinske kategorije. Slovenijo je na tekmovanju zastopalo 6 plesnih parov – po trije v vsaki kategoriji.

Največ uspeha smo imeli tokrat v STAREJŠI MLADINSKI kategoriji, saj sta lanskoletna zmagovalca svetovnega pokala MELANIJA KOGOJ IN JURE MARKIČ (Plesni Klub M Tržič) prepričljivo plesala v vseh predtekmovalnih kolih in v finalu zasedla 5. mesto. Njun rezultat je veliko presenečenje, saj sta letos šele prestopila iz mlajše v starejšo mladinsko kategorijo in le največji optimisti bi si upali napovedati tako visoko uvrstitev. Trenerja Anita Vihtelič in Marko Hren pa menita, da je pred Juretom in Melanijo še veliko lepih uvrstitev, če se bosta le še naprej tako vneto trudila.

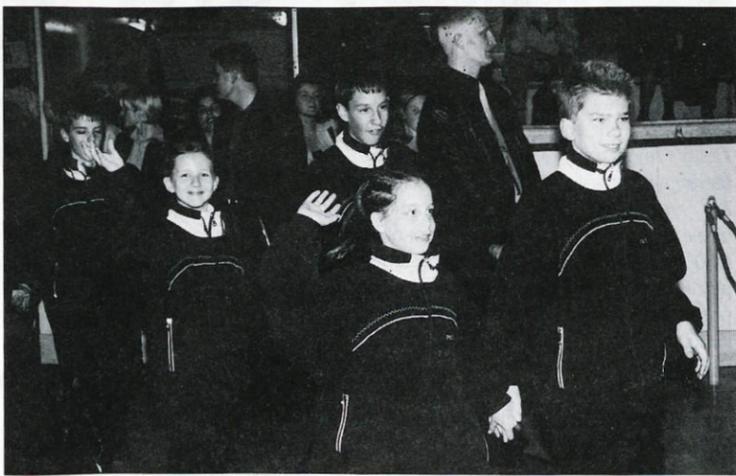
Slovenija je tako znova – po menjavi generacij – v svetovnem vrhu rock and roll-a in uspeh so dopolnili med starejšimi mladinci še: Katja Kosec in Matevž Kastrin 15. mesto (Plesni klub Bolero Ljubljana), Špela Mandelc in

Uroš Mandelc 31. mesto (Plesni Klub M Tržič).

Med mlajšimi mladinci sta zelo dobro nastopila Karin Taradi in Gregor Toplak (Plesni Klub Bolero Ljubljana), ki sta žal ostala pred vrati finala, a je 8. mesto za ta plesni par lepa vzpodbuda za naslednja tekmovanja. Tudi v

tej kategoriji smo imeli še nekaj lepih uvrstitev, saj sta 16. mesto v Slovenijo odnesla Maša Križman in Blaž Hren (Plesni Klub M Grosuplje) in 21. mesto je pripadlo bratu in sestri Špeli in Mihlu Roblek (Plesni Klub M Tržič).

Marko Hren

Prva v koloni – najmlajša udeleženca prvenstva in najmlajša reprezentanta Slovenije Maša in Blaž

POHODNIŠKA DEJAVNOST TURISTIČNEGA DRUŠTVA ŽUPANOVA JAMA

Pohodniki so v drevesnici prisluhnili Černičevi besedi.

Turistično društvo Županova jama se zaveda, kako pomembno je, da domačini poznamo svoj kraj, zato vsako leto organizira vodene pohode v okolico.

V nedeljo, 25. 5. 2001, smo se ob devetih zbrali pri drevesnici v Medvedici. Naš vodnik, Franc Kanduč, je najprej zaprosil gospoda Čemiča, lastnika drevesnice, da nam je povedal nekaj o zgodovini drevesnice, ki sega še v čase turjaških grofov. Propadla bi, če je ne bi prevzel on, sedaj pa vzgaja sadike dreves za Gozdno skupnost Slovenije, le nekaj okrasnih vrst goji tudi za prodajo. Kar celo pest kamenih strel, lepo oblikovanih kristalov, nam je razdelil, nabral pa jih je, ko je kopal jame po vrtu okoli svoje hiše. Pokazal nam je še razvaline mlina v dolinici ob presahlem potoku, vodo so namreč speljali v zajetje za grosupeljski vodovod, sprehodili smo se ob nasadih, pa je že minila ura. Kanduč nas je nato popeljal po gozdni poti in skozi vas

Ločnik do Vrha nad Želimpljami.

Prijazna oskrbnica cerkve nas je že čakala. Odprla nam je lepo obnovljeno cerkvico sv. Petra z restavriranimi freskami Janeza Ljubljanskega. Prezbiterij in slavoločna stena kažeta prizore iz svetega pisma. Med vojno so bili v njej partizani, zato so jo obstreljevali. Oltar je bil povsem uničen, zato so postavili novega, vanj vkomponirali kip sv. Petra in ga blagoslovili leta 1999.

Lepo sončno vreme je omogočalo lep pogled na okolico in daljne hribe, le ozračje ni bilo čisto, drugače bi se videla tudi Kum in Snežnik. V daljavi smo opazovali Ljubljano, Ig in Grosuplje.

Vračali smo se skozi Gradišče in smo po gozdnih stezah prišli do ribnikov pri Udju. Večina pohodnikov ni še nikoli videla teh lepih predelov naše občine. Skozi Rogatec smo se vrnili na izhodišče k drevesnici v Medvedici.

Za TD Županova jama Grosuplje
Marija Samec

IZLET NA DOBRČO NAD TRŽIČEM

V soboto, 12. maja ob 7. uri zjutraj smo se zbrali pred O.Š. Brinje, da bi šli na izlet na Dobrčo. Prijetna družina članov planinskega krožka smo se odpeljali z malim avtobusom. Vožnja je trajala eno uro in pol. Ko smo izstopili, se je naš voznik avtobusa preoblekel in odšel z nami. Vsi smo se toplo oblekli, ker je bilo kar precej hladno.

Od začetka je bilo kar precej strmo. Na sredi prve strmine smo se malo ustavili, da nam je lahko vodič Iztok povedal nekaj zanimivosti o rastlinstvu. Med nami je bil tudi Janez z

mamico. Oba sta se zelo zanimala za rože, zato jima je Iztok predlagal, naj si jih nekaj natrgata, da si bosta doma lahko naredila herbarij. Seveda, so bile to nezaščitene rože.

Po prehodu prve strmine nam je že bolj postalo toplo. Okrepčali smo se, se nekoliko slekli in nato odšli naprej. Med potjo smo poleg rož opazovali tudi mahovje, praproti, pa tudi deteljice, za katere je vodič rekel, da so užitne. Nekateri smo jih poizkusili, a so se nam zdele precej kisle.

Po eni uri in pol hoje, se nam je

GOLF V GROSUPLJEM

1. junija je minilo leto dni od ustanovitve Golf kluba Grosuplje. Na ustanovni skupščini kluba je sodelovalo 18 navdušenih grosupeljskih golfistov. Naša želja je bila, da bi golf čim bolj približali občanom Grosupljega. Ob obletnici ustanovitve kluba z veseljem ugotavljamo, da za golf med Grosupeljčani obstaja veliko zanimanje, saj je v klub včlanjenih že več kot 230 članov in članic.

Glavni cilj vodstva Golf kluba Grosuplje je, da bi v Grosupljem zgradili igrišče za golf ter na ta način ponudili občanom Grosupljega novo možnost za rekreacijo, druženje in izboljšanje kvalitete življenja. Igrišče za golf bi hkrati za občino Grosuplje predstavljalo veliko priložnost za razvoj turizma.

Lokacija, na kateri je predvidena gradnja igrišča za golf, se nahaja v Prapročah, nasproti rojstne hiše pisatelja Louisa Adamiča. Pridobili smo že velik del zemljišča, potrebnega za gradnjo igrišča, v teku pa je tudi že izdelava načrtov in pridobitev potrebnih dovoljenj.

Dodatne informacije o delu kluba lahko dobite na naši spletni strani www.geocities.com/golf_klub_grosuplje, na telefonski številki 01/786-46-76, dostopni pa smo tudi preko elektronske pošte in sicer na naslovu gk_grosuplje@hotmail.com.

Golf klub Grosuplje ima torej velike načrte, ki jih bomo lahko uresničili le z veliko dobre volje in podpore, ne le članov kluba, temveč tudi krajanov občine Grosuplje.

Tomaž Škrjanec

SPET LEP IZLET

Že kar nekaj tednov je od tega, ko je avtobus skoraj poln šolarjev OŠ Brinje "zašibal" proti Poljanski dolini in v višave do lovskega doma pod Blegošem. Izlet je bil lep, za nekatere pa prvo srečanje z enournim strmim "plezanjem" čez korenine po lepo speljani vijugasti potki.

BLEGOŠ, visok 1562 m, ki je primeren za vsakovrstne ture, nam tokrat ni mogel dati le razgleda na sicer čudovite zasnežene najvišje vrhove Julijcev. Dal pa je veselja na svojem širokem kopastem vrhu že s prvimi cveticami. Spustili smo se še do planinskega doma, kjer nas je kljub slabim jutranjim obetom neba pozdravilo tudi sonce.

Do avtobusa smo se vrnili po drugi, položnejši potki, da je bilo všeč prav vsem.

Marjan Trobec

20 minut pod vrhom Blegoša – malo počitka – foto Marjan Trobec

Planinsko društvo Grosuplje
Vabilo na tekmovanje

V ŠPORTNEM PLEZANJU,

ki bo v soboto, 16. 6. 2001, od 10.00 do 16.00 na umetni
plezalni steni v Dvorani Brinje.

Plezanje je namenjeno predstavitvi športnega plezanja v občini Grosuplje in bo potekalo v dveh delih:

1. Rekreativno plezanje:

- vrtec, mala šola,
- 1. – 4. razred,
- 5. – 8. razred,
- 1. – 4. letnik.

2. Tekma članov plezalne sekcije ASCENDO, štartnina 500 sit

Na to tekmo se lahko prijavi vsi, ki si želijo preizkusiti steno. Tekmovalci morajo imeti športne copate, plezalni pas pa priskrbi organizator.

Informacije in prijave: Franc Štibernik 041/696-940, Marjan Trobec 041/692-048, Martin Oblak 01/787-36-95, Dejan Klobučar 041/393-551.

ISKRA

Se iskra iz ognja
v nebo zasvetila,
daleč v temo se je sama spustila.

Veter odnesel
jo v temno je noč,
jo ujame popotnik, ki išče pomoč.

Le iskrico drobno
je revež iskal,
upanja malo, ker sam je ostal.

Sam je bil
v množici temnih ljudi,
zaman so svetlobo iskale oči.

A končno
je iskrico drobno zaznal,
globoko v srcu ji prostor je dal.

T am jo razvaja,
tam zanjo skrbi,
iz iskric male že ogenj gori.

Niso več temne
njegove noči,
saj sveti mu ogenj, ki v srcu gori.

Magja Kastelic

Kofein v zmernih količinah ni nevaren za srce in ožilje.

V osemdesetih letih so ugotovili, da imajo tisti, ki popijejo 4-6 skodelic kave na dan, povečano raven skupnega holesterola v krvi.

Pri ljudeh, ki pijejo več kave, obstaja značilno manjše tveganje, da zbolijo za parkinsonovim sindromom (je najpogostejše nevrološko obolenje v starejšem življenjskem obdobju).

Kadar vam skodelica kave dobro dene, si jo privoščite. Nasprotno, če vaše zdravstvene težave še poglobljajo, postopoma opustite.

Mag. Dragana Žitnik

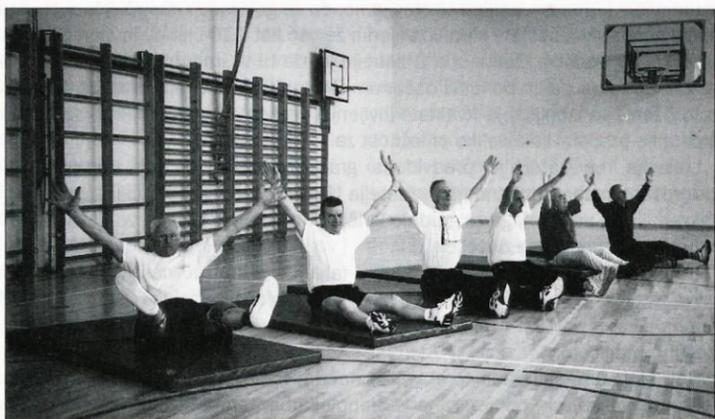
smo si lahko pritisnili še žig v knjižice. Iztok je imel s seboj fotoaparata, s katerim nas je vse ob starem viharniku slikal.

Takoj po slikanju smo šli h koči. Tam smo vzeli vse, kar smo imeli s seboj in se odpravili v dolino. Pot navzdol ni bila tako dolga, zato smo bili kar kmalu pri avtobusu. V avtobusu smo se zopet pogovarjali, ko pa smo prišli do šole, smo se poslovili in odšli vsak po svoje.

Tako se je končal še eden od naših prijetnih planinskih izletov.

Sara Podržaj,
4.a O.Š. Brinje, Grosuplje

Rekreacija za starejše gospode v Grosupljem

Vaje so težke, zato se delajo na tleh. Kot običajno je tudi tu lenuh in drži vse štiri od sebe.

Ta dejavnost sicer v Grosupljem že dolgo obstaja, ekipa, ki jo želim predstaviti (obenem pa vas povabiti zraven!), pa je nastala po objavi obvestila v Grosupeljskih odmevih septembra lani. Ob prvem branju sem nehote pomislil: "Le komu se še da vbijati svojo voljo sivim in vedno dela prostim - a vseeno vedno preza-poslenim! - "mladeničem"? Pa sem se odločil in šel pogledat, kaj je to. Že ob prvem srečanju s strokovnim vodjem profesorjem Marjanom Rojkom in sicer bolj skromnim številom pogumnežev, se je dalo oceniti, da stvar utegne biti prav zanimiva. Nemogoče je začelo živeti, čeprav je voditelj zaradi osipa ob nadaljnjih srečanjih že začel misliti na opustitev, a neformalni vodja "fantov" se ni dal. Vztrajal je: "Ne odnehajmo, dokler nas ne vržejo ven!" In "veliki šef je popustil in izkazalo se je, da je imel prav. Začele so kapati dodatne kapljice - res da ravno teklo ni, vendar za novo tisočletje smo že bili ekipa, vredna vsaj milega pogleda. Led je bil prebit, upamo pa še na boljše.

Profesor Marjan je ob vsaki vaji stopnjeval norčije z žogo, pa s kiji, kolebnico naprej in nazaj in kaj vem, kaj še vse. Tega orjaka - mož je namreč zelo visok - je že gledati lepo. Elegantni gibi v velikih lokih, morje idej, neizmerna potrežljivost - že to je doživetje. Če pa ga skušaš še posnemati - končno zato prihajamo skupaj! - doživiš še vse kaj drugega. Spoznaš tudi marsikatero svojo stran, za katero še vedel nisi ali nisi (več) mislil nanjo. Seveda je najbolj zabavno na blazini: gibi zdaj za to, zdaj za ono mišico - saj človek

postane kar domišljav ob tem bogastvu svojih mišic! No, zdaj, ko je za nami že nekaj mesecev vadbe in se med seboj že dobro poznamo, vaje tečejo bolj usklajeno. Profesor Marjan pa vedno: "Kolikor kdo zmore! - Zaželeno je 5 ali 10 ponovitev, vsaka pa je dobra!" - Kako to godi ušesom, saj se nikoli ne čutiš manjvrednega, tudi če ne opraviš vsega in najbolje! Ura mimogrede mine. Za zadnje pol ure pa je rezervirana priložnost, da se izkažeš v tekmi, največkrat je to odbojka. Zdaj pa še "telovadba" za možgane: kdo s kom, na katero stran mreže, s kakšno strategijo, da bo uspeh v pravem moškem spopadu zagotovljen ... Človek nehote pomisli, da mreža ni namenjena samo delitvi polj in žogi za njeno preskakovanje, ampak da ločuje tudi ekipi, da se kaki preveč razgreti tekmovalci ne bi morda spopadli, tako kot se rado zgodi pri hokeju, kjer nimajo mreže. Mi, pravi borci, si želimo pravega boja. Seveda vedno zmaga boljši - to so tisti, ki so na eni in na drugi strani mreže, in so imeli pogum, da so se tekme kljub svojim letom sploh udeležili. Tako je za nas poražen le tisti, ki ostane v toplu zavetju domačega fotelja in "bogkovega kota" - televizije.

Če ne želite ostati med poraženci, vas vabimo medse. Zdajle bodo sicer "poletne počitnice", v jeseni pa bomo spet nadaljevali v dvorani stare šole na Adamičevi cesti. Pridite zraven, veseli vas bomo, vam pa je zagotovljena dobra volja pa tudi boljše počutje zaradi marsikatero iz že malo rjavečih sklepov pregnane bolečine.

Marjan Šircelj st.

ŽOGICA JE POLETELA ČEZ MREŽO TUDI NA DRŽAVNEM PRVENSTVU

8. do 12. maja 2001 je potekalo državno prvenstvo, na katerem so sodelovali tudi mlajši člani Teniškega kluba Grosuplje. Dokazali so, da držijo teniški lopar trdno v rokah, saj je z močno voljo igral na tekmovanju tudi eden najmlajših igralcev Teniškega kluba Grosuplje in se z borbena igro kvalificiral med prvih dvaintrideset nastopajočih. Njegov trener Marko Škrjanc je po tekmovanju izjavil, da je zadovoljen s prvim vidnejšim uspehom svojega varovanca, ki ima sicer še mnogo rezerve in bo z vložnim trudom dosegel še boljše rezultate. V Teniškem klubu Grosuplje se pripravljajo na še boljše uvrstitve na tekmovanjih, po stopinjah Jake Cevca pa gresta tudi že dva igralca in igralka, ki se s treningi in vztrajnostjo vzpenjajo po stopnicah zmagam nasproti. Držimo pesti!

Ines Meznarič

KLUBSKO TENIŠKO PRVENSTVO 2001

Tudi letos je potekalo klubsko teniško prvenstvo in sicer od 26. do 27. maja. Po uspehu na državnem prvenstvu so bili igralci polni zaupanja vase in s takim razmišljanjem so prišli do zelo dobrih rezultatov. Svoje sposobnosti nam je tako kot že na državnem prvenstvu pokazal Jaka Cevc, ki je dosegel 1. mesto in dokazal, da postaja eden izmed boljših igralcev tenisa. V dvojicah sta blestela Mel Šegota in Marko Škrjanc, ki sta z borbena igro osvojila 1. mesto.

REZULTATI:

Posamezno:

1. mesto: Jaka Cevc,
2. mesto: Alojz Koleša
3. mesto: Matjaž Marinčič, Nejc Zupančič

Dvojice:

1. mesto: Mel Šegota - Marko Škrjanc
2. mesto: Matjaž Marinčič - Janez Marinčič
3. mesto: Nejc Zupančič - Janez Lah, Jaka Cevc - Andrej Cevc

Ines Meznarič

KOLESARSKI PRAZNIK TREH OBČIN

V Grosupljem se je po nekaj letih premora zgodil kolesarski praznik. Člani kolesarskega društva Grosuplje smo pripravili kolesarsko prireditev, ki v organizacijskem smislu pomeni mejnik podobnim prireditvam v Sloveniji in se lahko primerja s kolesarskimi prireditvami v tujini. Maratona treh občin se je udeležilo okoli 200 kolesarjev, ki so prišli iz različnih krajev Slovenije, nekaj pa jih je prišlo celo iz tujine. Tako so lepote naših krajev spoznavali prijatelji kolesarjenja iz Hrvaške, Belgije in Nemčije. Za varnost in dobro počutje udeležencev je bilo aktiviranih okoli 150 ljudi, ki so skrbeli za nemoten potek maratona. Pet okrepčevalnih postaj ob poti je ponujalo neomejene količine pijače, sendvičev, različnih zavitkov, energijskih ploščic in banan. Na poti so kolesarje spremljala vozila organizatorjev s službami prve pomoči in mehaniki. Vsak udeleženec je na

Zgoraj: Še zadnja množica kolesarjev na startu
Slika na naslovnici:

Množica udeležencev kolesarskega maratona Treh občin tik pred startom

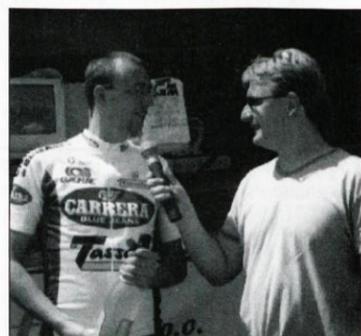
cilju prejel spominsko medaljo in majico maratona ter veliko porcijo makaronov. Poleg vsega tega pa je bilo na zaključnem zrebanju štartnih kartonov podeljeno še preko 100 praktičnih nagrad. Piko na letošnjega maratona je postavil ansambel Mladi upi, ki je na zaključni prireditvi skrbel za dobro razpoloženje.

Naš cilj, ki smo si ga zadali, je bil dosežen. Pripravili smo težko, a lepo traso, poskrbeli za dobro počutje naših gostov in promocijo naših krajev ter tako izvedli enega najboljših maratonov v Sloveniji.

KD Grosuplje, Andrej Jerman

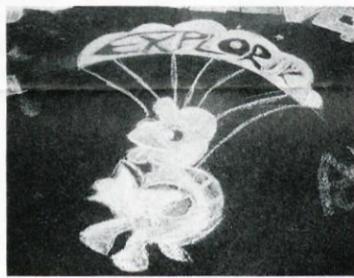

Najstarejši udeležence maratona - 86 letni Milan Žerovnik

Gost iz Belgije je pohvalil gostoljubnost Slovenije

VETER V LASEH, S ŠPORTOM PROTI DROGI

Fototrunki iz posameznih dejavnosti na prireditvi VETER V LASEH

Letošnja, sedaj za grosupeljsko občino že kar tradicionalna prireditev mladih za mlade, je bila izvedena že tretjič zapovrstjo, ki je vsako leto bolj obiskana. Podobne prireditve potekajo pod okriljem Športne Unije Slovenije skoraj po vseh slovenskih občinah.

V Grosupljem so prireditve organizirali člani športnega društva Explorik v sodelovanju s študentskim klubom Groš.

V lepem sončnem vremenu se je v soboto, 26. maja, na igriščih OŠ Brinje odvijala 3. tradicionalna športna akcija za mlade "Veter v laseh, s športom proti drogi". Odziv mladih je bil še močnejši kot lansko leto. To nam potrjuje, da se spleča narediti vsak korak, ki kakorkoli pomaga mlade osveščati o nevarnostih vsakršnih zasvojenosti. Z druženjem in športom se mladi dokazujejo in samopotrjujejo. Tako lažje premagujejo težave in nepotrebne razvade sedanjega časa, ki z vso brezvestno in nemoralno silo pritiskajo na njihova nežna in povrhu še s puberteto obremenjena življenja.

Do 10.00 ure dopoldan, ko so se pričela tekmovanja v različnih disciplinah, se je prijaviло 140 udeležencev, ki so takoj prejeli spominsko majico in steklenico brezalkoholne pijače.

Mladi športniki so se, kot je že v navadi, pomerili v košarki, odbojki in rolanju. Letos je bil v akcijo prvič vključen tudi nogomet. Tekmovali so v dveh starostnih kategorijah, in sicer do 15 let in starejši od 15 let. Ekipe so bile mešane, tako da je bilo v vsaki ekipi vsaj eno dekle. Najstniki, katerim sodelovanje v športnih igrah ni prioriteta, pa so svoje veščine praktično in umetniško prikazali z risanjem po asfaltu.

Mladi so športne igre vzeli zelo resno in se trudili po svojih najboljših močeh. Najuspešnejši v svojih kategorijah so prejeli diplome in medalje.

Zahvaljujemo se vsem, ki so pomagali pri izvedbi prireditve, in vsem, ki so nam tako ali drugače pomagali pri realizaciji akcije.

Društvo Explorik, Uroš Perme

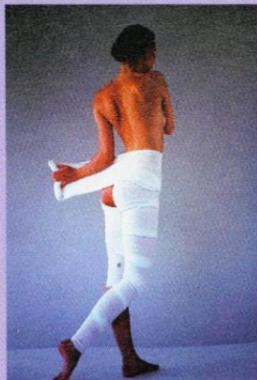
Zgoraj: V spremstvu proti Dobropolju
Spodaj: Glavna nagrada maratona je odšla s kolesarko iz Frankfurta

KOZMETIČNI SALON

THALGO CENTER - SPA
Brinje c. 1/47, 1290 Grosuplje
Tel./fax: 01/7862-132

SOLARIJ
EPILACIJA, DEPIlacIJA
SPECIALNA NEGA OBRAZA in TELESA

ANTICELULITNI PROGRAMI

aromaterapija,
mišična stimulacija
obloge z blatom in soljo
ultra zvok, algoterapija
Frigi Thalgo
limfna drenaža

** NOVO **

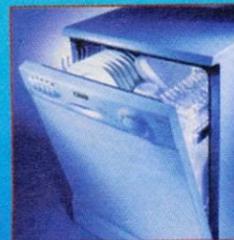
Anticelulitni programi
PRESO TERAPIJA
in
ENDODERMALNA TERAPIJA

EL TEHNIKA

JOŽE AHLIN s.p.

Kolodvorska 1, Grosuplje, tel. & faks: 01 787-14-51

AVDIO-VIDEO TEHNIKA

SONY

**ODSLEJ SPET LAHKO
KUPUJETE NA ODLOŽENO
PLACILO S CEKI**

**BELA TEHNIKA IN
GOSPODINJSKI APARATI
POTROŠNOKOM NAJBOLJ
ZNANE IN PRILJUBLJENE**

POOBLASČENI ZASTOPNIK

ZNAMKE

tu tehnounion d.d.

Cardy

NOVO

NOVO

NOVO

Svojim strankam in poslovnim partnerjem
želimo ponuditi najkvalitetnejše usluge in
storitve, zato vam
odslej nudimo tudi:

- montažo prostoročnih naprav za telefoniranje za vse GSM aparate
- montažo akustike

Vedno pa smo vam pripravljeni svetovati o uporabi in pravilnem vzdrževanju vaših aparatov!

**NUDIMO VAM TUDI
MOŽNOST NAKUPA IN
PRIKLOPA**

debitel
mobitel

**O UGODNIH CENAH IN
KVALITETI SE
PREPRICAJTE V
TRGOVINI**

EL TEHNIKA

EPGO

1956

instalacije

d.o.o., CESTA NA KRKO 9, 1290 GROSUPLJE

Tel.: 01/786 26 22; 786 36 20

Fax: 01/786 46 21

INSTALACIJE • TRGOVINA • INŽENIRING • SERVIS

STORITVE

- Elektroinstalacije od projekta do izvedbe za vse vrste objektov, po konkurenčnih cenah, zahtevajte naše ponudbe;
- meritve instalacij in izdaja atestov za obratovalnice in proizvodne obrate;
- vzdrževanje instalacij in naprav na objektih, opravljamo redne in pogodbene servise;
- izvajamo računalniške mreže z dobavo in montažo opreme v sodelovanju z vodilnimi podjetji;
- naša ključavničarska delavnica vam izdelava vse vrste kovinskih delov, potrebnih pri montažah, razno kovinsko opremo, elektro omare in pulte po naročilu.

TRGOVINA

- Naša nova ponudba je urejena specializirana discontna trgovina za elektroinstalacije namenjena elektroinstalaterjem, vzdrževalcem, samograditeljem, gospodinjstvom;
- v trgovini izvajamo strokovno brezplačno svetovanje;
- izvajamo kataloško prodajo znanih proizvajalcev gospodinjstev in aparatov;
- na željo stranke izvršimo dostavo na dom, izvedemo priklop; brezplačno odpeljemo zamenjani izdelek.

METULJ

Nekoč,
ko sem metulja ujela,
v mojih dlaneh
so mu krila zbledela...

Srce prestrašeno je
zadrhtelo,
saj le pobožati ga je
želelo,
lepote od blizu se
naužiti,
le za trenutek se ga
dotakniti...

A ni bil ustvarjen za moje
dlani,
ves krhek in nežen v njih
kar zbledi...
Le za cvetlice ustvarjen
se zdi,
cvetlični prijatelj, ljubimec
mojih oči.

Mojca Kastelic

biro S

Canon

RICOH

FOTOKOPIRNICI IN PRODAJA BIRO OPREME

TABORSKA 4, GROSUPLJE

tel 01/ 786 37 00, fax 01/ 786 37 01, e-mail: biros@siol.net

NUDIMO VAM PO IZJEMNO UGODNIH CENAH:

- fotokopiranje (pri večjih količinah popust):
A4 črnobela 10,90 sit;
A4 ČB študentje in dijaki 32% popust 7,50 sit;
A4 barvna kopija 195,00 sit;
fotokopiranje do formata A0 (načrti);
vezava;
plastificiranje do formata A3;
prodaja fotokopirnih strojev;
prodaja biro opreme CANON in RICOH:
telefaksi, printerji, kalkulatorji, fotoaparati,
kartuše, tonerji itd.
servis fotokopirnih strojev in ostale biro opreme.

DELOVNI ČAS:

od ponedeljka do petka:
od 8,00 do 12,00 in od 13,00 do 17,00
sobota: od 9,00 do 11,30.

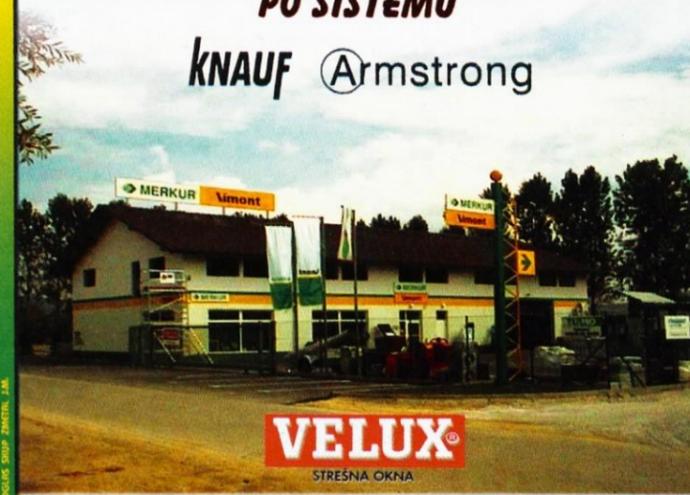
Vimont

TRGOVINA Z GRADBENIM IN TEHNIČNIM BLAGOM d.o.o.
Gasilska c. 4, Grosuplje - tel.:061/764-068, tel/faks:061/764-067

FINALNA DELA V GRADBENIŠTVU

STROPOVI-PREDELNE STENE
PO SISTEMU

KNAUF Armstrong

VELUX
STRESNA OKNA

ODDAMO
POSLOVNI
PROSTOR v
Adamičevem
centru,
primeren za
pisarniške
prostore ali
neživilsko
trgovino z
garažo in
skladiščem
(lahko tudi
posamezno).
Informacije
na tel:
041/ 915-799

Pariz
DROGERIJA

MODNI DODATKI
Colours
in
Fashion

ALBI BIJOUX

NOVE KOLEKCIJE!
spodnje perilo, kopalke, kreme za sončenje,
sončna očala, modni dodatki

drogerije Pariz, trgovine za pozorne. Tel.: 786 21 21

ŽELITE, DA VAM
UREDIMO PRIČESKO?

GOSPE IN GOSPODJE,
PRIČAKUJEMO VAS V PRVEM
NADSTROPJU ADAMIČEVEGA
CENTRA V GROSUPLJU
TEL.: 01 78 63 755

TABORSKA 4, GROSUPLJE

ERLUS

Generalni zastopnik in uvoznik

marex
VSE ZA KROVSKA IN KLEPARSKA DELA
GROSUPLJE • BREŽICE • SLOVENJ GRADEC
Telefon: 01/788 83 50 E-pošta: info@marex.si
Faks: 01/788 83 58 http://www.marex.si

Svetovna novost Lotus-Effect®
Vrhunske opečne kritine iz Nemčije po ugodnih cenah!

Strešne kritine tudi za naklone streh od 10° dalje

Krovsko kleparski center Grosuplje
Gasilska c. 27
1290 Grosuplje Pokličite za seznam pooblaščenih krovcev

Gramat
Gril d.o.o.

SELA pri Dolenjskih Toplicah
Tel.: 07/306-56-95
07/306-56-82
RUDNIK, Šalka vas, Kočevje
Tel.: 01/895-56-25

1290 GROSUPLJE, Rožna dolina 9
Tel.: 01/786 33 63
Faks: 01/786 44 64

V maju smo vam v trgovini Gramat Gril d.o.o.
pripravili ugoden nakup keramike že
od 1.100 sit za m² dalje
in granitogresov že od 1.590 sit za m² dalje.

Ugoden pa je tudi nakup vodovodnih pip
italijanskega proizvajalca z 20% popustom.

VABLJENI TUDI V TRGOVSKE CENTRE
GRAMATGRIL V DOLENJSKIH TOPLICAH IN V
KOČEVJU.

vaš poslovni partner

Tiskarna
PARTNER
graf d.o.o.

Grosuplje
Kolodvorska ulica 2
tel.: 01/786-11-77
fax: 01/789-15-87

založništvo • poslovne listovine • glasila • časopisi • zloženke
nalepke • katalogi • koledarji • prospekti • vizitke

GROSUPELJSKA AGENCIJA SKB BANKE V NOVIH PROSTORIH

Agencija Grosuplje se v kratkem seli! Naši novi prostori bodo prav tako kot doslej v središču Grosuplja, v Adamičevem centru. Kot vedno vam bomo na voljo z našimi storitvami, med katerimi je še posebno zanimiva ponudba za podjetja.

V SKBjevi Agenciji Grosuplje smo poskrbeli za vse, od najmlajših do najstarejših. Pozabili nismo niti na podjetja, za katera je trenutno najaktualnejše vprašanje prenos plačilnega prometa na banke. Pri prenosu računa podjetja na našo banko vam zato nudimo posebne ugodnosti, s katerimi boste svoje poslovanje opravili **hitro, enostavno in zanesljivo**.

Če želite transakcijski račun svojega podjetja odpreti pri SKB banki, vam ni potrebno hoditi v katero od večjih mest, ampak lahko to storite kar v naši agenciji. In to **brezplačno!** Vsi nadaljnji stroški vodenja računa pa znašajo le 1.950 tolarjev na mesec. Ob tem vam je na voljo še cela vrsta dodatnih storitev, s katerimi prihranite čas in denar. Tako vam za tolarska sredstva na vpogled nudimo **ugodno 3 % obrestno mero**. In ker vemo, da je vaš čas dragocen, lahko plačila izvajate enostavno in hitro s sodobnimi plačilnimi instrumenti, tudi v elektronski obliki prek **POSLOVNEGA SKB NETA**. Z njim lahko **24 ur na dan** prek interneta nadzirate finančno stanje vašega podjetja, pregledate promet na računu in opravljate plačila. Za poslovanje z gotovino pa so vam na voljo naši dnevno nočni trezorji, kjer lahko ob vsakem času polagate in shranjujete denar ter čeke.

Agencija se do konca junija seli na nov naslov - Adamičeva 2. Do takrat nas še vedno najdete na Kolodvorski cesti 2 ali na telefonski številki **786 15 31**. Na voljo smo vam za vsa vaša vprašanja. Vse informacije o številnih storitvah SKB banke dobite tudi na spletnih straneh **www.skb.si** ali na brezplačnem **Zelenem telefonu 080 15 15**.

www.skb.si

SKB BANKA D.D.
SOCIETE GENERALE GROUP

Hranilnica

LON d.d. Kranj

JUNIJ V LONU

DOPUSTI SO PRED VRATI REZERVIRAJTE SI ČAS IN DENAR
UGODNI KREDITI ZA VAŠE POČITNICE

Poskrbimo za Vaše denarne zadeve in vam v najkrajšem času odobrimo
POTROŠNIŠKI, OBRRTNIŠKI ALI PODJETNIŠKI KREDIT

TEKOČI RAČUNI

(plačilna kartica Eurocard MasterCard, čeki, bankomati, limiti)

NAJBOLJŠE OBRESTNE MERE ZA TOLARSKE VEZAVE

- RENTNO VARČEVANJE ZA VARNO IN NEODVISNO PRIHODNOST
- ZLATI LON DOLGOROČNO VARČEVANJE ZA ZLATNIK ZAUPANJA

V HRANILNICI LAHKO PLAČATE VAŠE POLOŽNICE Z NAJMANJŠO PROVIZIJO IN KUPUJETE TER PRODAJATE TUJO VALUTO
ZA VSE INFORMACIJE SE OGLASITE NA KOLODVORSKI 3 OZIROMA NAS POKLIČITE PO TELEFONU 78-62-925

Poslovna enota

MAGRO

Grosuplje

Kolodvorska 3

Telefon: 01/78 64 600

01/78 64 300

Faks: 01/78 61 719